

■ SLUŽBENE

VIJESTI

HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

GODIŠTE XX. ▣ ZAGREB 2021.

BROJ 1 (29)

**DOKUMENTI
PORUKE · IZJAVE · PISMA
PRIOPĆENJA
IMENOVANJA
VIJESTI**

SLUŽBENE VIJESTI
HRVATSKE BISKUPSKE
KONFERENCIJE

BROJ 1 (29)

GODIŠTE XX.
ZAGREB 2021.

IZDAJE

HRVATSKA BISKUPSKA
KONFERENCIJA

Ksaverska cesta 12A

Tel. 01 5635 001

e-mail: info@hbk.hr

UREDNIK

KRUNOSLAV NOVAK

GRAFIČKA PRIPREMA

TOMISLAV KOŠČAK, HILP

TISAK

DENONA, Zagreb

ISSN 1332-2354

SADRŽAJ

DOKUMENTI

Apostolsko pismo svetoga oca Franje u obliku motuproprija <i>Spiritus Domini</i> o izmjeni kan. 230 § 1 Zakonika kanonskog prava o pristupanju žena službama lektorata i akolitata	3
Pismo svetoga oca Franje prefektu Kongregacije za nauk vjere o pristupanju žena službama lektorata i akolitata	4
Apostolsko pismo svetoga oca Franje u obliku motuproprija <i>Antiquum ministerium</i> kojim se uspostavlja služba katehete	6
Kongregacije za nauk vjere – Bilješka o moralnosti korištenja nekih cjepiva protiv bolesti COVID-19	9
Dikasterij za laike, obitelj i život – Pastoralne smjernice za proslavu Svjetskoga dana mladih u partikularnim Crkvama	10
Vijeće HBK za nauk vjere – <i>Pandemija koronavirusa i potres – poziv na obraćenje</i>	17

PORUKE • IZJAVE • PISMA

Poruka svetoga oca Franje za 29. svjetski dan bolesnika	23
Poruka svetoga oca Franje za korizmu 2021. godine.	25
Poruka svetoga oca Franje za 55. svjetski dan sredstava društvenih komunikacija.	26
Poruka svetoga oca Franje za 58. svjetski dan molitve za zvanja	29
Poruka svetoga oca Franje za 107. svjetski dan selilaca i izbjeglica	31
Poruka svetoga oca Franje za Svjetski dan misija 2021. godine	33
Poruka svetoga oca Franje za 1. svjetski dan djedova i baka i starijih osoba	35
Poruka svetoga oca Franje za 5. svjetski dan siromaha	37
Poruka predsjedništva Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) za 50. obljetnicu osnutka	41
20. obljetnica dokumenta <i>Charta Oecumenica</i> – Zajednička izjava predsjednika Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) i predsjednika Konferencije europskih Crkava (CEC)	42
Poruka biskupa HBK – <i>Vjernici pred izazovom pandemije i potresa</i>	43
Pismo krakovskog nadbiskupa kardinala Stanislava Dziwisza predsjedniku HBK u povodu potresa u Hrvatskoj	45
Poruka za Dan života 2021. godine predsjednika Vijeća HBK za život i obitelj – <i>Udomljavanjem iskazati kršćansku ljubav dajući dom</i>	45
Poruka za Dan posvećenoga života 2021. godine predsjednika Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, i predsjednika Hrvatske redovničke konferencije	47
Poruka za Svjetski dan bolesnika 2021. godine predsjednika Odbora HBK za pastoral djelatnika u zdravstvu	48
Poruka predsjednika Hrvatskog Caritasa za 15. tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u BiH – <i>Post Bogu mio – ne kriti se od onoga tko je tvoje krvi</i>	49

Poruka predsjednika Vijeća HBK za sjemeništa i duhovna zvanja za nedjelju Dobrog pastira 2021. godine	50
Izjava Komisije HBK <i>Iustitia et pax – Zdravlje žena ne može se poistovjetiti s nepostojećim pravom na pobačaj – Osvrt na Matičevo izvješće koje nema nikakve pravom obvezujuće osnove</i>	51
Izjava Vijeća HBK za život i obitelj o Prijedlogu rezolucije o stanju seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u EU-u, u kontekstu zdravlja žena	52

PRIOPĆENJA

Priopćenje sa 61. zasjedanja Sabora HBK	54
Priopćenje sa 62. zasjedanja Sabora HBK	55
Priopćenje sa 23. zajedničkog zasjedanja HBK i BK BiH	56
Priopćenje s izvanrednog zasjedanja Sabora HBK	57
Sjednica Vijeća HBK za život i obitelj – Ususret Godini obitelji <i>Amoris laetitia</i>	58
Prva sjednica Povjerenstva HBK za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba	59
Sjednica Vijeća HBK za nauk vjere	59
Susret Biskupske komisije HBK za liturgiju i Vijeća za liturgiju BK BiH	60
Sjednica Odbora za mlade HBK	60
Sjednica Vijeća HBK za život i obitelj i sastanak nad/biskupijskih povjerenika za pastoral braka i obitelji	61
Sjednica Povjerenstva HBK za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba	61

IMENOVANJA

Don Ranko Vidović imenovan hvarskim biskupom	63
S. Ivana Margarín, redovnica Družbe Kćeri Božje ljubavi, imenovana nacionalnom ravnateljicom Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj	63
Dr. Mario Kopjar imenovan pročelnikom Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral	64
O. Alan Modrić, DI, imenovan duhovnikom Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu	64

VIJESTI

HBK pridružila se molitvi Crkve u Europi za žrtve pandemije	65
Redovit polugodišnji sastanak Stalnoga vijeća HBK s predsjednikom Vlade Republike Hrvatske	65
Zajedničko hodočašće HBK i HRK u Nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu	66
Mons. Ivan Štironja imenovan i zaređen za kotorskog biskupa	67

DOKUMENTI

APOSTOLSKO PISMO SVETOGA OCA FRANJE U OBLIKU MOTUPROPRIJA SPIRITUS DOMINI o izmjeni kan. 230 § 1 Zakonika kanonskog prava o pristupanju žena službama lektorata i akolitata

Gospodinov duh, trajan izvor života i poslanja Crkve, članovima Božjeg naroda dijeli darove koji svakomu omogućuju da na drukčiji način pridonosi izgradnji Crkve i naviještanju evanđelja. Te karizme, nazvane službama, jer ih Crkva javno prepoznaje i uspostavlja, dostupne su zajednici i njezinu poslanju u stabilnom obliku.

U pojedinim slučajevima taj doprinos služenja potječe i iz određenoga sakramenta, sakramenta svetog reda. Druge zadaće, tijekom povijesti, uspostavljene su u Crkvi i povjerene nesakramentalnim liturgijskim obredom pojedinim vjernicima, zahvaljujući određenom obliku obnašanja krsnog svećeništva, i kao pomoć u određenoj službi biskupa, prezbitera i đakona.

Slijedom časne tradicije, primanje »laičkih službi«, koje je sveti Pavao VI. uređio motuproprijem *Ministeria quaedam* (17. kolovoza 1972.), prethodilo je primanju sakramenta svetog reda u svrhu pripreme, premda su takve službe dodijeljene drugim prikladnim muškim vjernicima.

Neke skupštine Biskupske sinode naglasile su potrebu da se ovaj predmet istraži i doktrinarno, tako da on odgovara prirodi prethodno spomenutih karizmi i potrebama vremena, nudeći odgovarajuću potporu ulozi evangelizacije koja pripada crkvenoj zajednici.

Prihvaćajući te preporuke, posljednjih se godina dogodio doktrinarni razvoj koji je naglasio kako se određene službe, ustanovljene od Crkve, temelje na zajedničkom preduvjetu krštenja kojeg primamo i kraljevskog svećenstva u koje se ugrađujemo po njemu; one se u osnovi razlikuju od zaređene službe primljene po sakramentu reda.

Tako je čak i ustaljena praksa u Latinskoj Crkvi potvrdila da se ove »laičke službe«, s obzirom na to da su utemeljene na sakramentu krštenja, mogu povjeriti svim prikladnim vjernicima, muškog ili ženskog spola, u skladu s onim što je već predviđeno kan. 230 § 2.

Slijedom toga, nakon što sam saslušao mišljenja nadležnih dikasterija, odlučio sam izmijeniti kan. 230 § 1 Zakonika kanonskog prava. Stoga određujem da će kan. 230 § 1 Zakonika kanonskog prava ubuduće imati slijedeću formulaciju:

Laicima prikladne dobi i vrlina, određenih odlukom biskupske konferencije, može se, prema propisanom bogoslužnom obredu, trajno dodijeliti služba čitača i akolita; međutim, dodjeljivanje takve službe ne daje im pravo na crkveno uzdržavanje ili naknadu.

Isto tako nalažem izmjenju i ostalih odredbi sa kanonskom snagom koje se odnose na ovaj kanon.

Propisujem da odredbe ovog apostolskog pisma u obliku motuproprija imaju čvrstu zakonsku snagu, unatoč bilo čemu suprotnom, čak i kada bi to bilo dostojno posebnog spominjanja, i neka se one kao odredbe proglaše objavljivanjem u *L'Osservatore Romano*, stupajući na snagu istoga dana, a potom neka se objave u službenom glasilu *Acta Apostolicae Sedis*.

*Dano u Rimu, pri svetom Petru,
dana 10. siječnja 2021. godine, na blagdan
Krštenja Gospodinova, osme godine mojega pontifikata.*

Franjo

**PISMO SVETOGA OCA FRANJE
PREFEKTU KONGREGACIJE ZA NAUK VJERE
o pristupanju žena službama lektorata i akolitata**

*Časnom bratu, kardinalu Luisu F. Ladariji, DI,
prefektu Kongregacije za nauk vjere*

Duh Sveti, veza ljubavi između Oca i Sina, gradi i hrani zajedništvo cjelokupnog Božjeg naroda, pobuđujući u njemu brojne različite darove i karizme (usp. Franjo, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 117). Sakramentima krštenja, potvrde i euharistije članovi Tijela Kristova dobivaju od Duha uskrsloga Gospodina, u različitim oblicima, one darove koji im omogućuju da daju potreban prinos izgradnji Crkve i navještaju evanđelja svakom stvorenju.

U vezi s tim, apostol Pavao razlikuje *darove milosti* – karizme (*charismata*) i službe (*diakonai* – *ministeria* [usp. Rim 12,4 i Kor 12,12 i dalje]). Prema tradiciji Crkve, službama se nazivaju različiti oblici koje karizme poprimaju kad su javno prepoznate i dostupne zajednici i njezinu poslanju.

U nekim slučajevima služba potječe iz određenog sakramenta, svetog reda: to su »zaredeni« službenici: biskup, prezbiter i đakon. U drugim slučajevima, nakon potrebne formacije, služba se povjerava osobi, koja je primila krštenje i krizmu i u kojoj se prepoznaju određene karizme, u liturgijskom činu koji predvodi biskup: tada govorimo o »uspostavljenim« službama. Mnoge ostale crkvene službe obavljaju mnogi članovi zajednice, za dobro Crkve, često na dulje razdoblje i s velikom učinkovitošću, bez ikakva posebna obreda predviđena za dodjelu takve službe.

Tijekom povijesti, s promjenom crkvenih, socijalnih i kulturnih okolnosti, obavljanje službi u Katoličkoj Crkvi poprimalo je različite oblike, iako je razlika ne samo među službama, već i stupnjevima između uspostavljenih službenika (ili »laičkih«) i »zaredenih« službenika ostala netaknuta.

Prvi su posebni izrazi svećeničkog i kraljevskog dostojanstva koji pripadaju svakoj krštenoj osobi (usp. 1 Pt 2,9); potonji su svojstveni nekim od članova Božjeg naroda koji kao biskupi i prezbiteri »primaju misiju i sposobnost da djeluju u osobi Krista Glave« ili kao đakoni »koji mogu služiti narodu Božjem u posluživanju liturgije, riječi i milosrđa« (Benedikt XVI., Apostolsko pismo u obliku motuproprija *Omnium in mentem*, 26. listopada 2009.). Izrazi poput krsnog svećenstva i zaredenog (ili ministerijalnog) svećenstva također se koriste za ukazivanje na tu razliku. U svakom slučaju, vrijedi ponoviti da su oni, riječima Dogmatske konstitucije *Lumen gentium* Drugoga vatikanskog sabora, »usmjereni jedno prema

drugomu; jedno i drugo, naime, imaju na svoj poseban način udjela u jednom Kristovu svećeništvu« (LG, 10). Crkveni se život hrani tim međusobnim odnosom, a hrani se i plodnom napetošću između ta dva pola svećeništva, ministerijalnog i krsnog, koji su, unatoč razlici, ukorijenjeni u jednom Kristovom svećeništvu.

U skladu s učenjem Drugoga vatikanskog sabora, vrhovni svećenik sveti Pavao VI. želio je preispitati praksu s obzirom na nezaređene službenike u Latinskoj Crkvi – do tada zvane »niži redovi« – prilagođavajući je potrebama vremena. Tu se prilagodbu, međutim, ne smije tumačiti kao zamjenu prethodne nauke, nego kao provedbu dinamike koja karakterizira prirodu Crkve, koja je uvijek pozvana uz pomoć Duha Istine odgovoriti na izazove svakog doba, u poslušnosti Objavi. Apostolsko pismo u obliku motuproprija *Ministeria quaedam* (15. kolovoza 1972.) oblikuje dvije službe (zadace), službu lektora i službu akolita. Prva je blisko povezana sa službom riječi, a druga sa službom oltara, ne isključujući mogućnost uspostave drugih »službi« od strane Svete Stolice, a na zahtjev biskupskih konferencija.

Nadalje, različiti oblici obavljanja službe nezaređenih službenika nisu samo sociološka posljedica želje za prilagodbom osjetljivosti ili kulturi vremena i mjesta, već su određeni potrebom da se u svakoj mjesnoj/partikularnoj Crkvi omogući, u zajedništvu sa svima ostalima i imajući Crkvu koja je u Rimu kao središte jedinstva, živjeti liturgijski čin, služiti siromašnima i naviještati evanđelje u vjernosti poslanju Gospodina Isusa Krista. Zadatak je pastira Crkve prepoznati darove svake krštene osobe, usmjeravati ih prema određenim službama, promicati ih i koordinirati, tako da pridonose dobru zajednice i poslanju povjerenom svim učenicima.

Predanost vjernika laika, koji su »jednostavno velika većina Božjeg naroda« (Franjo, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 102), zasigurno se ne može i ne smije ograničiti na obnašanje »nezaređenih« službi (usp. *Isto*, 102). Međutim, bolje definiranje tih službi i preciznije pozivanje na odgovornost koja se za svakoga kršćanina rađa u sakramentu krštenja i krizme, može pomoći Crkvi da ponovno otkrije osjećaj zajedništva koji joj je svojstven i pokrene obnovljenu predanost katehezi i slavlju vjere (usp. *Isto*, 102). I upravo u tom ponovnom otkriću međusobna plodna sinergija koja proizlazi iz ministerijalnog i krsnog svećeništva može doći do boljeg izražaja. Ta uzajamnost, od služenja sakramentu oltara, pozvana je teći, u razlikovanju zadataka, u toj službi »čineći Krista srcem svijeta«, što je posebno poslanje

cijele Crkve. Upravo ta jedinstvena služba, iako različita, u korist svijeta proširuje vidike poslanja Crkve, sprječavajući je da se povuče u neplodnu logiku usmjerenu prije svega na potraživanje prostora moći i pomažući joj da se doživi kao duhovna zajednica koja »hoda zajedno s čitavim čovječanstvom i sa svijetom proživljava istu zemaljsku sudbinu« (GS, 40). U toj se dinamici uistinu može razumjeti značenje »izlaska Crkve«.

Na tragu zacrtane obnove Drugoga vatikanskog sabora, danas se sve više osjeća žurnost da se ponovno otkrije suodgovornost svih krštenih u Crkvi, a poglavito poslanje laika. Poseban sabor Biskupske sinode za regiju Panamazoniju (6. – 27. listopada 2019.), u petom je poglavlju završnog dokumenta nagovijestio potrebu razmišljanja o »novim putovima crkvene ministerijalnosti«. Ne samo za Crkvu u Amazoniji, već za cijelu Crkvu, u raznim situacijama, »hitno je da se službe unapređuju i dodjeljuju muškarcima i ženama... Crkvu krštenih muškaraca i žena moramo konsolidirati promicanjem službe i, prije svega, svijesti o dostojanstvu krštenja« (*Završni dokument*, 95).

U vezi s tim poznato je da motuproprij *Ministeria quaedam* službu lektorata i akolitata zadržava samo za muškarce, a u skladu s time kan. 230 § 1 Zakonika kanonskoga prava to i utvrđuje. Međutim, u novije vrijeme i u mnogim crkvenim kontekstima primijećeno je da bi ukidanje takve zadržke moglo pridonijeti očitovanju zajedničkoga krsnog dostojanstva članova Božjeg naroda. Već u povodu XII. redovite opće skupštine biskupske sinode o Riječi Božjoj u životu i poslanju Crkve (5. – 26. listopada 2008.) sinodski su oci izrazili želju »da služba lektorata bude dostupna i ženama« (usp. *Prijedlog* br. 17); i u postsinodalnoj je apostolskoj pobudnici *Verbum Domini* (30. rujna 2010.) Benedikt XVI. precizirao da je *munus* lektora u liturgijskom slavlju, a na poseban način da je i služba lektorata kao takva u latinskom obredu laička služba (usp. *Isto*, 58).

Stoljećima je »časna tradicija Crkve« smatrala ono što se nazivalo »nižim redovima« – uključujući lektorat i akolitat – koracima na putu koji je trebao voditi do »viših redova« (subđakonat, đakonat, prezbiterat). Budući da je sakrament reda bio rezerviran samo za muškarce, to je vrijedilo i za niže redove.

Jasnija razlika između onoga što se danas naziva »nezaređenim (ili laičkim) službama« i »zaređenim službama« omogućuje da se ta prva služba ne pridržava samo muškarcima. Ako s obzirom na zaređene službenike Crkva »nema nikakve ovlasti podijeliti svećenički red ženama« (usp. sv. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo *Ordinatio sacerdotalis*, 22. svibnja 1994.), a za nezaređene službe to je moguće, onda se danas čini prikladnim prevladati taj pridržaj. On je imao svoje značenje u

određenom kontekstu, ali se može preispitati u novim kontekstima, uvijek imajući ispred sebe kriterij vjernosti Kristovu nalogu i želju za življenjem i naviještanjem evanđelja koje su apostoli prenijeli i povjerovali Crkvi da bi se ono moglo vjerno slušati, sveto čuvati, vjerno naviještati.

Ne bez razloga, sveti Pavao VI. upućuje na tradiciju *venerabilis*, a ne na tradiciju *veneranda* u strogom smislu (to jest, koja se *mora* poštivati). Ona se može prepoznati kao valjana, i to već dugo jest; međutim, ona nije obvezujuća, jer po naravi službe lektorata i akolitata ne proizlazi da su one pridržane samo za muškarce. Pružanje laicima oba spola mogućnost pristupa službi akolitata i lektorata, zahvaljujući njihovom sudjelovanju u krsnom svećeništvu kao i liturgijskim činom (institucijom), povećat će prepoznavanje dragocjena prinosa koji već neko vrijeme velik broj laika, uključujući žene, pruža životu i poslanju Crkve.

Zbog tih razloga smatrao sam prikladnim ustanoviti da kao čitači ili akoliti mogu biti postavljeni ne samo muškarci, nego i žene po kojima i u kojima Crkva, razlučivanjem pastira i nakon odgovarajuće formacije, prepoznaje »čvrstu volju da vjerno služe Bogu i kršćanskom narodu«, kako je napisano u motupropriju *Ministeria quaedam*, temeljem sakramenata krštenja i krizme.

Izbor da se te službe dodijele i ženama, što podrazumijeva stabilnost, javno priznanje i biskupov mandat, čini sudjelovanje svih u djelu evangelizacije učinkovitim u Crkvi. »Tako se također ostvaruje da žene imaju stvaran i djelotvoran utjecaj na organizaciju, na najvažnije odluke i na vođenje zajednice, ali to ne prestaju činiti sa stilom koji je vlastit njihovu ženskom pečatu« (Franjo, Apostolska pobudnica *Querida Amazonia*, 103). »Krsno svećenstvo« i »služenje zajednici« predstavljaju dva stupa na kojima se temelji institucija službi.

Time će postati i sve očitijim – osim što će se odgovoriti na ono što je potrebno za poslanje u današnje vrijeme i prihvatiti svjedočenje tolikog broja žena koje su se brinule i koje se brinu o službi Riječi i Oltara, i za one koji se formiraju za zaređene službenike – da su službe čitača i akolita ukorijenjene u sakramentu krštenja i krizme. Tako će, na putu koji vodi do đakonskog i svećeničkog ređenja, oni koji su postavljeni za čitače i akolite bolje razumjeti da su sudionici zajedničke službe s drugim krštenim muškarcima i ženama. Tako će svećeništvo koje je vlastito svakom vjerniku (*communis sacerdotio*) i svećeništvo zaređenih službenika (*sacerdotium ministeriale seu hierarchicum*) pokazivati još jasniju usmjerenost jednih na druge (usp. LG, 10) za izgradnju Crkve i svjedočenje evanđelja.

Zadatak biskupskih konferencija bit će ustanoviti odgovarajuće kriterije za razlučivanje i formaciju

kandidata za službe čitača ili akolitata, ili drugih službi za koje smatraju da ih treba uspostaviti, u skladu s onim što je već predviđeno u motupropriju *Ministeria quaedam*, uz odobrenje Svete Stolice i prema potrebama evangelizacije na njihovom teritoriju.

Kongregacija za bogoštovlje i stegu sakramenata osigurat će provedbu spomenute reforme izmjenom tipskog izdanja *Rimskog pontifikala* ili izmjenom obreda *Postavljanje čitača i akolita*.

Obećavajući svoje molitve, Vašoj Eminenciji srdačno podjeljujem svoj apostolski blagoslov, koji rado upućujem i svim članovima i suradnicima Kongregacije za nauk vjere.

*U Vatikanu 10. siječnja 2021. godine,
na blagdan Krštenja Gospodina*

Franjo

APOSTOLSKO PISMO SVETOGA OCA FRANJE U OBLIKU MOTUPROPRIJA *ANTIQUUM MINISTERIUM* KOJIM SE USPOSTAVLJA SLUŽBA KATEHETE

1. Služba katehete u Crkvi je drevna. Teolozi smatraju da su njezini prvi obrisi vidljivi već u spisima Novoga zavjeta. Služba poučavanja ima svoje začetke u onim »učiteljima« koje spominje Apostol obraćajući se zajednici u Korintu: »I neke postavi Bog u Crkvi: prvo za apostole, drugo za proroke, treće za učitelje; onda čudesa, onda dari liječenja; zbrinjavanja, upravljanja, razni jezici. Zar su svi apostoli? Zar svi proroci? Zar svi učitelji? Zar svi čudotvorci? Zar svi imaju dare liječenja? Zar svi govore jezike? Zar svi tumače? Čeznite za višim darima! A evo vam puta najizvršnijega!« (1 Kor 12,28-31).

Sveti Luka započinje svoje Evanđelje riječima: »...pošto sam sve, od početka, pomno ispitaao, naumih i ja tebi, vrli Teofile, sve po redu napisati da se tako osvjedočiš o pouzdanosti svega u čemu si poučen« (Lk 1,3-4). Čini se da je evanđelist svjestan da svojim spisima pruža specifičan oblik poučavanja koji, onima koji su već kršteni, daje sigurnost i snagu. Apostol Pavao iznova se vraća temi kada preporučuje Galaćanima da »koji se uči Riječi, neka sva dobra dijeli sa svojim učiteljem« (Gal 6,6). Kao što je očito, taj tekst sadrži još jednu posebnost: zajedništvo života kao znak plodnosti istinske kateheze.

2. Od svojih početaka, kršćanska je zajednica poznavala različite oblike službi. One su se očitovale u služenju muškaraca i žena koji su, poslušni djelovanju Duha Svetoga, svoj život posvetili izgradnji Crkve. Karizme, koje je Duh Sveti neprestano izlijevao na krštenike, katkad su, u svojim mnogovrsnim izrazima, poprimala vidljiv i opipljiv oblik izravna služenja kršćanskoj zajednici tako da su bile priznate kao neophodna *dijakonija* za zajednicu. Apostol Pavao postaje mjerodavan tumač kad svjedoči da su »različiti dari, a isti Duh; i

različite službe, a isti Gospodin; i različita djelovanja, a isti Bog koji čini sve u svima. A svakomu se daje očitovanje Duha na korist. Doista, jednomu se po Duhu daje riječ mudrosti, drugomu riječ spoznanja po tom istom Duhu; drugomu vjera u tom istom Duhu, drugomu dari liječenja u tom jednom Duhu; drugomu čudotvorstva, drugomu prorokovanje, drugomu razlučivanje duhova, drugomu različiti jezici, drugomu tumačenje jezika. A sve to djeluje jedan te isti Duh dijeleći svakomu napose kako hoće« (1 Kor 12,4-11).

Stoga je unutar velike karizmatičke tradicije Novoga zavjeta moguće prepoznati aktivnu prisutnost krštenih koji su službu prenošenja nauka apostola i evanđelista obnašali na sustavniji, trajan način, povezan s različitim okolnostima života (usp. DRUGI VATIKANSKI SABOR, Dogmatska konstitucija o božanskoj objavi *Dei Verbum*, 8). Crkva je željela prepoznati ovu službu kao konkretan izraz vlastite karizme koja je uvelike pridonijela izvršavanju njezina evangelizacijskoga poslanja. Pogled na život prvih kršćanskih zajednica koje su bile predane širenju i rastu evanđelja i danas Crkvu potiče na razumijevanje novih oblika izražavanja kojima ona, da bi njegovo evanđelje doprlo do svakoga stvorenja, ostaje vjerna Gospodinovoj riječi.

3. Cijela povijest evangelizacije tijekom minula dva tisućljeća jasno pokazuje važnost poslanja katehetâ. Biskupi, svećenici i đakoni, zajedno s mnogim muškarcima i ženama posvećenoga života, svoj su život posvetili katehetskom poučavanju, kako bi vjera uzmogla biti istinskom podrškom osobnom životu svakoga čovjeka. Neki su od njih, usto, okupljali oko sebe drugu braću i sestre koji su, dijeleći istu karizmu, osnovali redovničke zajednice u potpunosti posvećene službi kateheze.

Ne smije se zaboraviti nebrojeno mnoštvo laika koji su svojim katehetskim poučavanjem bili izravno uključeni u širenje evanđelja. Riječ je o muškarcima i ženama koji su, nadahnuti dubokom vjerom i kao vjerodostojni svjedoci svetosti, u nekim slučajevima bili i utemeljitelji zajednica pa čak i položili vlastiti život. I danas su brojni sposobni i nepokolebljivi katehete na čelu zajednica u različitim krajevima svijeta te obnašaju nezamjenjivo poslanje u prenošenju i produbljivanju vjere. Velika četa kateheta, blaženika, svetaca i mučenika ostavila je trag u poslanju Crkve: vrijedi ih upoznati jer je to plodan izvor ne samo za katehezu, nego i za cijelu povijest kršćanske duhovnosti.

4. Počevši od Drugoga vatikanskog sabora, Crkva s obnovljenom sviješću razumije važnost predanosti laika u djelu evangelizacije. Koncilski su oci više puta naglasili koliko je prijeko potrebno, radi *plantatio Ecclesiae* i razvoja kršćanske zajednice, izravno uključiti vjernike laike u različitim oblicima, po kojima do izražaja dolazi njihova karizma. »Isto je tako vrijedna pohvale ona, za misijsko djelovanje među pogane u najplemenitijem smislu, zaslužna skupina katehista, muževa i žena koji, prožeti apostolskim duhom, uz velike napore, pridonose jedinstvenu i u svakom pogledu potrebnu pomoć za širenje vjere i Crkve. Služba katehista od najveće je važnosti u naše dane, kada ima malo klerika koji bi navještali evanđelje tolikim mnoštvima i obavljali pastoralnu službu« (usp. DRUGI VATIKANSKI SABOR, Dekret o misijskom poslanju Crkve *Ad gentes*, 17).

Uz bogatstvo koncilskoga nauka, valja spomenuti i stalno zanimanje papa, biskupskih sinoda, biskupskih konferencija i biskupa pojedinačno, koji su posljednjih desetljeća značajno pridonijeli obnovi kateheze. *Katekizam Katoličke Crkve*, *Apostolska pobudnica Catechesi tradendae*, *Opći katehetski direktorij*, *Opći direktorij za katehezu* i nedavno objavljen *Direktorij za katehezu*, kao i mnogi nacionalni, regionalni i biskupijski katekizmi, potvrdili su središnje značenje kateheze koja u prvi plan stavlja obrazovanje i trajnu formaciju vjernika.

5. Ne oduzimajući ništa vlastitom poslanju biskupa kao prvoga katehete u svojoj biskupiji, s prezbiterijem koji zajedno s njime dijeli istu pastoralnu skrb, i posebnoj odgovornosti roditelja s obzirom na kršćansku formaciju svoje djece (usp. CIC kan. 774 § 2; CCEO kan. 618), prijeko je potrebno priznati prisutnost laika koji se, snagom vlastita krštenja, osjećaju pozvanima surađivati u službi kateheze (usp. CIC kan. 225; CCEO kan. 401 i 406). Ta se prisutnost pokazuje još potrebnijom danas kao rezultat sve veće svijesti o potrebi evangelizacije u suvremenom svijetu (usp. *Evangelii gaudium*,

163-168) i nametanja globalizirane kulture (usp. enciklika *Fratelli tutti*, 100, 138). To zahtijeva vjerodostojan susret s mladim naraštajima, ne zaboravljajući pritom potrebu onih kreativnih metoda i sredstava koji će navještaj evanđelja uskladiti s misijskom preobrazbom koju je Crkva započela. Vjernost prošlosti i odgovornost za sadašnjost neophodni su uvjeti da Crkva ispuni svoje poslanje u svijetu.

Buđenje osobnog oduševljenja svake krštene osobe i oživljavanje svijesti da je pozvana ostvariti svoje poslanje u zajednici, zahtijeva oslušivanje glasa Duha, koji nikada ne uskraćuje svoju plodnu prisutnost (usp. CIC kan. 774 § 1; CCEO kan. 617). I danas Duh poziva muškarce i žene da krenu ususret mnogima koji čekaju upoznati ljepotu, dobrotu i istinu kršćanske vjere. Zadaća je pastira podupirati taj hod i obogatiti život kršćanske zajednice priznavanjem laičkih službi koje mogu pridonijeti preobrazbi društva »unošenjem kršćanskih vrijednosti u svijet društva, politike i ekonomije« (*Evangelii gaudium*, 102).

6. Apostolat laika ima neporecivu vrijednost za svijet. On zahtijeva »tragati za Božjim kraljevstvom baveći se vremenitim stvarima i uređujući ih po Božjemu« (usp. DRUGI VATIKANSKI SABOR, Dogmatska konstitucija o Crkvi *Lumen gentium*, 31). Njihov svakodnevni život prožet je obiteljskim i društvenim odnosima, što potvrđuje kako su oni »posebno pozvani na to da Crkvu uprisutnjuju i čine je djelatnom na onim mjestima i u onim prilikama gdje ona samo po njima može postati sol zemlje« (*Lumen gentium*, 33). Dobro je u tom smislu podsjetiti da su, osim toga apostolata, laici »pozvani na još neposredniju suradnju u apostolatu hijerarhije, poput onih muževa i žena koji su apostolu Pavlu pomagali u evanđelju, trudeći se mnogo u Gospodinu« (*Lumen gentium*, 33).

Posebna uloga katehete poprima svoj karakter unutar drugih službi koje već postoje u kršćanskoj zajednici. Kateheta je prvo pozvan svoju stručnost staviti u pastoralnu službu prenošenja vjere koja se razvija kroz različite faze: od prvoga navještaja koji uvodi u *kerigmu*, preko upućivanja koje podiže svijest o novom životu u Kristu, i posebno priprema za sakramente kršćanske inicijacije, sve do trajne formacije koja omogućuje krštenoj osobi da bude uvijek spremna »na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama« (1 Pt 3,15). Kateheta je istodobno svjedok vjere, učitelj i mistagog, pratitelj i pedagog, koji podučava u ime Crkve. Taj identitet može se razvijati dosljedno i odgovorno samo molitvom, proučavanjem i izravnim sudjelovanjem u životu zajednice (usp. Papinsko vijeće za promicanje nove evangelizacije, *Direktorij za katehezu*, 113).

7. S dalekovidnošću je sveti Pavao VI. izdao apostolsko pismo *Ministeria quaedam* ne samo kako bi prilagodio službe lektorata i akolitata promijenjenim okolnostima (usp. Apostolsko pismo *Spiritus Domini*), već i kako bi potaknuo biskupske konferencije da promiču i druge službe, među kojima je i služba katehete. »Nema zapreke da osim zajedničkih službi u Latinskoj Crkvi biskupske konferencije zatraže od Svete Stolice i druge, za koje misle da bi ih u njihovu kraju bilo potrebno ili korisno ustanoviti. Tako su, primjerice, službe vratara, zaklinjača i katehista.« Isti se žurni poziv ponavlja i u apostolskoj pobudnici *Evangelii nuntiandi* kada papa poziva na raspoznavanje aktualnih potreba kršćanske zajednice u vjernom kontinuitetu s njezinim izvorima, potičući da se pronađu novi oblici služenja za obnovljen pastoral: »Takve službe, nove samo prividno a zapravo duboko povezane sa životnim iskustvom koje je Crkva imala u svojoj prošlosti, primjerice, služba katehete... dragocjene su s obzirom na uspostavljanje, život i rast Crkve, s obzirom na njenu sposobnost da zrači oko sebe i prema onima koji su daleko« (Sveti Pavao VI., Apostolska pobudnica *Evangelii nuntiandi*, 73).

Ne može se stoga nijekati: »Svijest o identitetu i poslanju vjernika laika u Crkvi je porasla. Možemo računati na brojne laike, premda to još nije ni približno dovoljno, koji imaju duboko ukorijenjen osjećaj zajedništva i odlikuju se velikom vjernošću u ispunjavanju zadaća na polju karitasa, kateheze, slavljenja vjere« (*Evangelii gaudium*, 102). Iz toga slijedi da primanje neke laičke službe kao što je služba katehete snažnije naglašuje misijski zalaganje, svojstveno svakoj krštenoj osobi. Nju se ima izvršavati u potpuno laičkom obliku, ne upadajući u bilo kakav oblik klerikalizacije.

8. Ta služba ima snažne značajke poziva koji od biskupa zahtijeva odgovarajuće razlučivanje te će biti uzdignuta obredom uvođenja. Riječ je, naime, o trajnoj službi u mjesnoj Crkvi koja se obnaša u skladu s pastoralnim zahtjevima koje utvrđuje mjesni ordinarij, ali koja se ostvaruje na laički način, kako to zahtijeva sama priroda ove službe. Dobro je da se u službu katehete pozove muškarce i žene duboke vjere i ljudske zrelosti. Oni trebaju aktivno sudjelovati u životu kršćanske zajednice, moraju prihvaćati ljude, te su takvi da ih resi velikodušnost i sposobnost za bratsko zajedništvo. Oni moraju steći odgovarajuću biblijsku, teološku, pastoralnu i pedagošku naobrazbu kako bi bili pozorni komunikatori istinâ vjere te moraju imati prethodno iskustvo u katehezi (usp. DRUGI VATIKANSKI SABOR, Dekret o pastoralnoj službi biskupa u Crkvi *Christus Dominus*,

14; CIC kan. 231 § 1; CCEO kan. 409 § 1). Zahtijeva se da budu vjerni suradnici svećenika i đakona, spremni služiti tamo gdje je potrebno te su vođeni istinskim apostolskim žarom.

Stoga, nakon pažljiva razmatranja i na temelju apostolske vlasti,
**ustanovljujem
laičku službu katehete.**

Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata uskoro će objaviti *Red uvođenja u laičku službu kateheta*.

9. Pozivam biskupske konferencije da, određujući potreban postupak formacije te norme i kriterije za pristup ovoj službi, služba katehete zaživi u praksi. Pritom, sukladno sadržaju ovoga apostolskoga pisma, neka se pronađu prikladni oblici službe, koju je kateheta pozvan izvršiti.

10. Sinode Istočnih Crkava ili skupštine hijerarha mogu usvojiti ono što je ovdje određeno za njihove Crkve *sui iuris*, u skladu s njihovim posebnim zakonima.

11. Pastiri neka uvijek imaju na umu ono na što potiču koncilski oci: »Sveti pastiri... znaju da ih Krist nije ustanovio kako bi sami na sebe preuzeli svekoliko spasonosno poslanje Crkve prema svijetu, nego da je njihova izvrsna zadaća tako pastirski voditi vjernike i provjeravati njihove oblike služenja i milosne darove da svi na svoj način jednodušno surađuju u zajedničkom djelu« (*Lumen gentium*, 30). Razlučivanje darova koje Duh Sveti nikada ne uskraćuje svojoj Crkvi, neka im bude potrebna podrška kako bi služba katehete bila učinkovita za rast vlastite zajednice.

Nalažem da se sve ono što je određeno ovim apostolskim pismom, izdanom u obliku motuproprija, primjenjuje na čvrst i trajan način, bez obzira na sve suprotno, čak i ako je vrijedno posebna spominjanja, a objavom u *L'Osservatore Romano* stupa na snagu istoga dana, te će se potom tekst objaviti i u *Acta Apostolicae Sedis*.

Dano u Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom, 10. dana mjeseca svibnja 2021. godine, na liturgijski spomen svetog Ivana Avilskog, prezbitera i naučitelja Crkve, u devetoj godini mojeja pontifikata.

Franjo

KONGREGACIJE ZA NAUK VJERE

Bilješka o moralnosti korištenja nekih cjepiva protiv bolesti COVID-19

Pitanje korištenja cjepiva općenito je često u središtu kontroverzi u javnosti. Posljednjih je mjeseci ova Kongregacija primila nekoliko zahtjeva za smjernicama u vezi s korištenjem cjepiva protiv virusa SARS-CoV-2, koji uzrokuje bolest COVID-19, a u tijeku čijeg su se procesa istraživanja i proizvodnje koristile stanične linije izdvojene iz tkiva dobivena iz dva pobačaja iz prošloga stoljeća. U isto vrijeme su različite, a katkada i proturječne izjave biskupa, katoličkih udruženja i stručnjaka u masovnim medijima pokrenule pitanja o moralnosti korištenja tih cjepiva.

O tom pitanju već postoji važna izjava Papinske akademije za život, naslovljena *Moralna pitanja o cjepivima pripremljenima od stanica izdvojenih iz pobačenih ljudskih fetusa* (5. lipnja 2005.). Nadalje, ova se Kongregacija izrazila o toj temi Uputom *Dignitas personae* (8. rujna 2008., usp. br. 34 i 35). Papinska akademija za život u 2017. godini vratila se na tu temu jednom bilješkom. Ti dokumenti već nude neke općenite kriterije i smjernice.

Budući da su prva cjepiva protiv bolesti COVID-19 u raznim zemljama već dostupna za distribuciju i primjenu, ova Kongregacija želi ponuditi neke naznake koje pojašnjavaju to pitanje. Iako etički važno i neophodno, nije nam namjera prosuđivati sigurnost i učinkovitost tih cjepiva, jer odgovornost za procjenu leži na biomedicinskim istraživačima i agencijama za lijekove. Naš je cilj promisliti o moralnom vidu uporabe cjepiva protiv bolesti COVID-19 razvijenih od staničnih linija iz tkiva izdvojenih od dva fetusa koja nisu spontano pobačena.

1. Kao što je navedeno u Uputi *Dignitas personae*, u slučajevima korištenja stanica pobačenih fetusa kako bi se stvorile stanične linije u znanstvenom istraživanju, »postoje različiti stupnjevi odgovornosti«¹ u suradnji sa zlom. Primjerice, »u organizacijama koje koriste stanične linije nedopuštenoga podrijetla, nije jednaka odgovornost onih koji odlučuju o smjeru proizvodnje i onih koji nemaju moć odlučivanja«².

2. U tom smislu, kad etički neosporna cjepiva protiv bolesti COVID-19 nisu dostupna (npr. u zemljama gdje etički neosporna cjepiva nisu dostupna liječnicima i pacijentima, ili gdje je njihova distribucija otežana zbog posebnih uvjeta skladištenja i prijevoza, ili kada se u istoj zemlji distribuiraju različiti tipovi cjepiva, a zdravstvene vlasti ne dozvoljavaju građanima da izaberu kojim će se cjepivom cijepiti), moralno je prihvatljivo primiti cjepiva protiv bolesti COVID-19 koja su tijekom istraživanja i proizvodnog procesa koristila stanične linije pobačenih fetusa.

3. Temeljni razlog zašto se uporaba tih cjepiva smatra moralno prihvatljivom jest u tome što je vrsta sudjelovanja u zlu (pasivna materijalna suradnja) pobačaja, iz kojega potječu te stanične linije, od strane onih koji koriste tako dobivena cjepiva, daleka. Moralna dužnost izbjegavanja takve pasivne materijalne suradnje nije obvezujuća postoji li ozbiljna opasnost, poput širenja opasnoga patogena koji se ne može suzbiti na drugi način,³ u ovome slučaju virusa SARS-CoV-2, koji uzrokuje bolest COVID-19. Stoga se u tom slučaju mora smatrati da se sva cjepiva, koja su prepoznata kao klinički sigurna i učinkovita, mogu koristiti čiste savjesti, sa sigurnim znanjem da uporaba takvih cjepiva ne predstavlja formalnu suradnju s pobačajem od kojega potječu stanice korištene za proizvodnju cjepiva. Međutim, treba naglasiti da moralno dopuštena uporaba tih vrsta cjepiva, zbog određenih uvjeta koji ga takvim čine, sama po sebi ne daje legitimitet, pa čak ni neizravan, praksi pobačaja i nužno pretpostavlja protivljenje praksi pobačaja od strane onih koji ova cjepiva koriste.

4. Zapravo, dopuštena uporaba takvih cjepiva ne podrazumijeva niti bi trebala na bilo koji način podrazumijevati moralno odobravanje uporabe staničnih linija pobačenih fetusa.⁴ Stoga se farmaceutske tvrtke i vladine zdravstvene agencije potiče da proizvode, odobravaju, distribuiraju i nude etički prihvatljiva cjepiva,

¹ Kongregacija za nauk vjere, Uputa *Dignitas Personae* (8. prosinca 2008.), br. 35, AAS (100), 884.

² *Isto*, 885.

³ Usp. Papinska akademija za život, *Moralna promišljanja o cjepivima pripremljenima od stanica dobivenih iz pobačenih ljudskih fetusa*, 5. lipnja 2005.

⁴ Kongregacija za nauk vjere, Uputa *Dignitas Personae*, br. 35: »Kada se nedopušten čin promiče zakonima koji reguliraju zdravstvo i znanstvena istraživanja, nužno se udaljiti od zlih vidova toga sustava kako se ne bi ostavio dojam jedne vrste toleriranja ili prešutnoga prihvaćanja činova koji su veoma nepravedni. Svaki privid prihvaćanja zapravo bi doprinio rastućoj ravnodušnosti, ako ne i odobravanju, takvih činova u određenim medicinskim i političkim krugovima.«

koja ne stvaraju konflikt u savjesti ni kod zdravstvenih djelatnika ni kod onih koji će se cijepiti.

5. Istodobno je zbog praktičnoga razloga jasno da cijepjenje u pravilu nije moralna obveza i stoga ono mora biti dobrovoljno. U svakome slučaju, s etičkoga gledišta, moralnost cijepjenja ne ovisi samo o dužnosti zaštite vlastita zdravlja, već i o dužnosti težnje k općem dobru. U nedostatku drugih sredstava koja bi zaustavila ili čak spriječila epidemiju, cijepjenje se može preporučiti, osobito zbog zaštite najslabijih i najizloženijih. Međutim, oni koji zbog savjesti odbacuju cjepiva proizvedena od staničnih linija pobačenih fetusa, moraju poduzeti mjere da drugim zaštitnim sredstvima i odgovornim ponašanjem izbjegnu postati nositeljima prijenosa zaraznoga agensa. Osobito moraju izbjegavati svaki rizik opasan za zdravlje onih koji se iz medicinskih ili drugih razloga ne mogu cijepiti, a koji su najranjiviji.

6. Napokon, postoji i moralan imperativ za farmaceutsku industriju, vlade i međunarodne organizacije, da osiguraju da cjepiva koja su s medicinskoga gledišta učinkovita i sigurna, ali i etički prihvatljiva,

budu dostupna i najsiromašnijim zemljama, i to na način koji im neće biti preskup. Nedostatak pristupa cjepivima u protivnom bi postao još jedan oblik diskriminacije i nepravde koji osuđuje siromašne zemlje da nastave živjeti u zdravstvenom, ekonomskom i socijalnom siromaštvu.⁵

Vrhovni svećenik Franjo, na audijenciji održanoj 17. prosinca 2020. godine s potpisanim prefektom Kongregacije za nauk vjere, proučio je ovu Bilješku i odobrio objavu.

*Dano u Rimu, iz sjedišta Kongregacije za nauk vjere,
21. prosinca 2020. godine, na spomendan
sv. Petra Kanizija.*

*Luis F. kard. Ladaria, DI
prefekt*

*mons. Giacomo Morandi
naslovni nadbiskup Cerveterija
tajnik*

⁵ Usp. Franjo, Obraćanje članovima zaklade *Banco Farmaceutico*, 19. rujna 2020.

DIKASTERIJ ZA LAIKE, OBITELJ I ŽIVOT

Pastoralne smjernice za proslavu Svjetskog dana mladih u partikularnim Crkvama

1. Svjetski dani mladih

Ustanovljenje Svjetskog dana mladih (SDM) nesumnjivo je bila velika proročanska intuicija sv. Ivan Pavla II. koji je ovako objasnio razloge te svoje odluke: »Svi mladi moraju osjetiti da ih Crkva prati. Neka se, dakle, cijela Crkva u cijelomu svijetu, u jedinstvu s Petrovim nasljednikom, sve više predano zalaže oko mladih, njihovih tjeskoba i briga, njihovih otvorenosti i nada kako bi odgovorila na njihova očekivanja prenoseći sigurnost koja je Krist, istinu koja je Krist, ljubav koja je Krist.«¹

Papa Benedikt XVI. nastavio je tragom svoga prethodnika i u raznim je prigodama otvoreno naglašavao kako su ti susreti dar Božje providnosti za Crkvu,

definirajući ih kao »lijek protiv umora od vjere«, »novo, pomlađeno kršćanstvo«, »nova evangelizacija koju se životom potvrđuje«.²

I za papu Franju svjetski dani mladih predstavljaju izvanredno snažan misionarski poticaj za cijelu Crkvu, a napose za mlade naraštaje. Samo nekoliko mjeseci nakon izbora, započeo je svoj pontifikat Svjetskim danom mladih u Rio de Janeiru u srpnju 2013. godine. Na njegovu završetku, Papa je rekao da je taj SDM »bio nova etapa hodočašća mladih po kontinentima s križem Kristovim. Ne smijemo nikada zaboraviti – objasnio je – da svjetski dani mladih nisu „vatrometi“, trenutci oduševljenja koji su svrha sebi samima; to su etape dugoga

¹ Ivan Pavao II., *Govor Kardinalskom zboru, Kuriji i Rimskoj prelaturi prigodom božićnog čestitanja*, u: *Insegnamenti*, VIII, 2 (1985.), str. 1559-1560.

² Usp. Benedikt XVI., *Govor Svetoga Oca uzoritog gospodi kardinalima, Rimskoj kuriji i papinskoj obitelji prigodom božićnog čestitanja*, u: *Insegnamenti*, VII, 2 (2011.), str. 951-955.

putovanja, započeta 1985. godine na inicijativu pape Ivana Pavla II.³ A zatim je objasnio središnju važnost: »Imajmo ovo stalno na umu: mladi ne slijede Papu, oni idu za Isusom Kristom, noseći njegov križ. A Papa ih vodi, prati ih na tome putu vjere i nade.«⁴

Kao što je poznato, međunarodna proslava toga događaja obično se održava svake treće godine, svaki put u drugoj zemlji, i na njoj sudjeluje Sveti Otac. Redovita se, pak, proslava Svjetskoga dana mladih održava svake godine u partikularnim Crkvama, koje preuzimaju organizaciju toga događaja.

2. SDM u partikularnim Crkvama

Svjetski dan mladih, koji se slavi u svim partikularnim Crkvama, od velike je važnosti i vrijednosti ne samo za mlade koji žive u pojedinoj regiji, nego i za cijelu mjesnu zajednicu.

Neki mladi – zbog studija, posla ili novca – nemaju priliku sudjelovati na međunarodnim proslavama tih dana. Zato je dobro da svaka partikularna Crkva pruži i njima mogućnost da osobno dožive, premda na mjesnoj razini, taj »blagdan vjere«, događaj koji je snažno iskustvo svjedočenja, zajedništva i molitve, nalik međunarodnima koji su ostavili dubok trag u životu mnogih mladih iz cijeloga svijeta.

Istodobno, Svjetski dan mladih koji se obilježava na mjesnoj razini od izuzetne je važnosti za svaku partikularnu Crkvu. Služi senzibiliziranju i izgrađivanju crkvene zajednice u svoj njezinoj složenosti – vjernici laici, svećenici, posvećene osobe, obitelji, odrasli i starije osobe – da bi postala sve svjesnija svojeg poslanja prenošenja vjere novim naraštajima. Opća skupština Biskupske sinode, posvećena temi *Mladi, vjera i razlučivanje zvanja* (2018.), podsjetila je da se cijela Crkva, sveopća i partikularna, i svaki njezin član, moraju osjećati odgovornima za mlade i biti spremni pitanja koja oni postavljaju, njihove želje i poteškoće s kojima se susreću, doživjeti kao izazov. Stoga je proslava tih dana mladih na mjesnoj razini iznimno korisna da se u Crkvi sačuva živa svijest o žurnoj potrebi ići u korak s mladima, prihvaćati ih i strpljivo slušati, naviještajući im snažno i s ljubavlju Božju riječ.⁵

I upravo je u vezi s proslavom SDM-a na mjesnoj razini, Dikasterij za laike, obitelj i život, u sklopu svoje nadležnosti⁶ izradio neke pastoralne smjernice za biskupske konferencije, sinode patrijarhijskih crkava i velikih nadbiskupija, dijeceze/eparhije, crkvene pokrete i udruge i, na kraju, ali ne najmanje važno, za mlade iz cijeloga svijeta, tako da se »dijecezanski/eparhijski SDM« može u punini doživjeti kao proslava »za mlade« i »s mladima«.

Ove pastoralne smjernice imaju za cilj potaknuti partikularne Crkve da sve više vrednuju dijecezansku proslavu SDM-a i smatraju je dobrom prilikom za planiranje i kreativno provođenje inicijativa iz kojih se zorno vidi da Crkva svoje poslanje s mladima smatra »pastoralnim prioritetom od epohalnog značenja u koji valja uložiti vrijeme, energije i resurse«.⁷ Mora se osigurati da mladi naraštaji osjećaju da su u središtu pastoralne i brige Crkve. Mladi, naime, žele biti uključeni i cijenjeni kako bi se osjećali ravnopravnim protagonistima života i poslanja Crkve.⁸

Smjernice koje slijede prvenstveno su namijenjene pojedinim biskupijama, kao odgovarajućem području izražavanja mjesne Crkve. Mora ih se, naravno, prilagoditi različitim okolnostima u kojima se Crkva nalazi i živi u različitim krajevima svijeta kao što su, primjerice, dijeceze/eparhije pa bile one i male i raspolagale s malo ljudskih i materijalnih resursa. U tim konkretnim slučajevima neka se SDM organizira na razini svake biskupije. Ako je negdje pastoralno prikladnije može se organizirati susret mladih koji će biti zajednički za više susjednih biskupija zajedno, ili pak na razini koja je viša od biskupije.

3. Proslava SDM-a na mjesnoj razini na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja

Na završetku euharistijskoga slavlja na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja, 22. studenoga 2020. godine, papa Franjo odlučio je da se ponovno pokrene proslava SDM-a u partikularnim crkvama i najavio da će se, počevši od 2021. godine, ta proslava, koja se tradicionalno slavila na Cvjetnicu, slaviti na nedjelju na koju pada svetkovina Krista Kralja.⁹

³ Franjo, *Angelus*, u: *Insegnamenti*, I, 2 (2013.), str. 155.

⁴ *Isto*.

⁵ Usp. *Završni dokument XV. opće skupštine Biskupske sinode*, 4. U nastavku će se za taj dokument koristiti kratica ZD.

⁶ Dikasterij za laike, obitelj i život »izražava posebnu revnu skrb Crkve za mlade, promičući njihov protagonizam usred izazova današnjeg svijeta. Podupire inicijative Svetog Oca na području pastoralne brige mladih i stavlja se u službu biskupskih konferencija, međunarodnih pokreta i drugih mladih, promičući njihovu suradnju i organizirajući međunarodne susrete. Snažan trenutak njegova djelovanja jest priprema svjetskih dana mladih« (Statut, čl. 8).

⁷ ZD 119.

⁸ Usp. *Isto*.

⁹ Usp. Franjo, Homilija na misi na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja, u: *L'Osservatore Romano*, 23. studenoga 2020., str. 6. Predlaže se da se Svjetski dan mladih održava na isti datum kad i svetkovina Krista Kralja, isto tako i u Crkvama čiji obred ne predviđa takvu proslavu ili koje je slave drugoga datuma. Njihovi ordinariji imaju, ipak, pravo odlučiti drukčije.

U vezi s tim podsjećamo da je sveti Ivan Pavao II. na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja 1984. godine pozvao mlade na susret u povodu Međunarodne godine mladih (1985.) – koja je, zajedno sa sazivanjem Jubileja mladih, u Svetoj godini otkupljenja (1984.) – označila početak dugog puta SDM-a. »Na ovaj blagdan [...] – rekao je papa – Crkva naviješta Kristovo kraljevstvo, koje je već prisutno, ali još uvijek tajanstveno raste prema svojem punom očitovanju. Vi ste, mladi, nezamjenjivi nositelji snage Božjega kraljevstva, vi ste nada Crkve i svijeta.« Tako je, dakle, nastao SDM: na svetkovinu Krista Kralja mladi iz cijeloga svijeta pozvani su »doći u Rim na susret s Papom, na početku Velikog tjedna, u subotu i na Cvjetnicu«.¹⁰

Nije teško, naime, dokučiti vezu između Cvjetnice i svetkovine Krista Kralja svega stvorenja. Na Cvjetnicu se spominjemo Isusova ulaska u Jeruzalem kao »krotkoga kralja koji jaše na magarcu« (usp. Mt 21,5), a mnoštvo je oduševljeno klicalo Mesiji: »Hosana sinu Davidovu! Blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje!« (Mt 21,9). Evanđelist Luka izrazu »kralj«, koji uzvikuje mnoštvo, izrijeком dodaje: »Onaj koji dolazi«, naglašavajući tako da je Mesija također kralj i da njegov ulazak u Jeruzalem na neki način predstavlja kraljevsko ustoličenje: »Blagoslovljen Kralj, Onaj koji dolazi u ime Gospodnje!« (Lk 19,38).

Kraljevska dimenzija Krista toliko je važna za Luku da se javlja od početka Isusova zemaljskog života i prati cijelu njegovu službu. Pri navještenju, Anđeo navješćuje Mariji da će dijete u njoj začeto primiti od Boga »prijestolje Davida, oca njegova, i kraljevstvo će nad domom Jakovljevim uvijek i njegovu kraljevstvu neće biti kraja« (Lk 1,32-33). A u dramatičnom događaju raspeća, dok se drugi evanđelisti ograničavaju na to da spominju uvrede dvojice razbojnika raspetih zajedno s Isusom, Luka predstavlja dirljiv lik »dobrog razbojnika« koji s drva križa moli Isusa: »Sjeti me se kad uđeš u kraljevstvo svoje« (Lk 23,42). Isusove riječi prihvaćanja i opraštanja kao odgovor na ovu molitvu daju shvatiti da je on Kralj koji je došao da spasi: »Danas ćeš biti sa mnom u raju« (Lk 23,43).

Snažni navještaj koji se mora uputiti mladima i koji mora biti u središtu svakog dijecezanskog/eparhijskog SDM-a, dakle, glasi: prihvatite Krista! Prihvatite ga kao Kralja u svoj život! On je Kralj koji je došao spasiti! Bez njega nema istinskoga mira, nema istinskoga

unutarnjeg pomirenja i istinskoga pomirenja s drugim ljudima! Bez njegova Kraljevstva i društvo gubi svoje ljudsko lice. Bez Kristova kraljevstva nestaje svako istinsko bratstvo, svaka istinska bliskost s onim koji trpi i pati.

Papa Franjo podsjetio je da u središtu tih dvaju liturgijskih slavlja, svetkovine Krista Kralja svega stvorenja i Cvjetnice, »jest otajstvo Isusa Krista, Otkupitelja čovjeka...«¹¹. Srž te poruke, dakle, i dalje glasi: Veličina čovjeka proizlazi iz ljubavi koja se zna darivati drugima »sve do kraja«.

Svaka je biskupija/eparhija pozvana slaviti SDM na dan kada se slavi svetkovina Krista Kralja. Želja je, naime, Svetoga Oca da na taj dan sveopća Crkva stavi mlade u središte svoje pastoralne pozornosti, da moli za njih, da čini geste kojima ih se stavlja u prvi plan i daje im istaknutu ulogu, da promiče komunikacijske kampanje i dr. Bilo bi idealno proslavu (dijecezansku/eparhijsku, regionalnu ili nacionalnu) organizirati na sâm dan svetkovine Krista Kralja. Međutim, ako iz različitih razloga to nije moguće, može se organizirati na neki drugi dan.

Tu će proslavu trebati uključiti u širi pastoralni program u kojem SDM predstavlja samo jednu od etapa.¹² Nije slučajno što Sveti Otac preporučuje da »pastoral mladih naprosto mora biti sinodalni, odnosno kadar oblikovati zajednički hod«¹³.

4. Ključni elementi SDM-a

Na Biskupskoj sinodi koja je imala za temu *Mladi, vjera i razlučivanje zvanja* više se sinodskih otaca u svojim interventima dotaklo Svjetskog dana mladih. U vezi s tim u Završnom dokumentu čitamo: »Svjetski dan mladih – taj plod proročke intuicije svetoga Ivana Pavla II., koji ostaje referentna točka i za mlade trećeg tisućljeća – nacionalni i dijecezanski [/eparhijski] susreti igraju važnu ulogu u životima mnogih mladih jer nude živo iskustvo vjere i zajedništva koje im pomaže hvatati se u koštac s velikim životnim izazovima i odgovorno zauzeti svoje mjesto u društvu i crkvenoj zajednici.«¹⁴

Naglašavajući također da ta okupljanja upućuju »na redovito pastoralno praćenje pojedinih zajednica, gdje se prihvaćanje evanđelja mora produbljivati i pretočiti u životne odluke«¹⁵, u Dokumentu se kaže da ona pružaju »mogućnost zajedničkog hoda u duhu

¹⁰ Ivan Pavao II., *Angelus*, u: *Insegnamenti*, VII, 2 (1984.), str. 1298.

¹¹ Franjo, *Homilija na misi na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja*, u: *L'Osservatore Romano*, cit. čl.

¹² ZD 142.

¹³ Franjo, pos. apost. pob. *Christus vivit* (ChV), 206.

¹⁴ ZD 16.

¹⁵ *Isto*.

hodočašća, iskusiti bratstvo sa svima, dijeliti radost vjere i rasti u pripadnosti Crkvi«¹⁶.

Istražimo neke od tih »stožernih točaka«¹⁷ koje moraju biti u središtu svakog SDM-a, također u njegovoj mjesnoj dimenziji, i koje stoga imaju jasnu programsku vrijednost.

a) Dan mladih kao »blagdan vjere«

Proslava SDM-a pruža mladima živo i radosno iskustvo vjere i zajedništva, prostor u kojem se doživljava ljepota Gospodinova lica.¹⁸ U središtu života vjere je susret s osobom Isusa Krista, pa je dobro da sa svakog SDM-a odjekne poziv svakom mladom čovjeku da se osobno susretne s Kristom i uđe u osobni razgovor s njim. »To je blagdan vjere, gdje se složnim glasom Gospodinu uzdižu hvale, pjeva, sluša Božju riječ i ostaje u tišini klanjanja: sve je to vrhunac SDM-a.«¹⁹

U tome smislu, program međunarodnog SDM-a (u smislu kerigmatike, formacije, svjedočenja, sakramenata i umjetničkog stvaralaštva) može nadahnuti mjesne stvarnosti koje ih mogu prilagoditi na kreativan način. Posebno visoko treba cijeniti trenutke euharistijskog klanjanja u tišini, kao čin vjere *par excellence*, i pokornička bogoslužja kao povlašten prostor susreta s Božjim milosrđem.

Treba, k tome, imati na umu da tijekom svakog SDM-a zanos prirodan mladima i oduševljenje kojim čine sve čega se late i koji također karakterizira način na koji žive svoju vjeru, potiče i oživljava vjeru cijeloga Božjega naroda. Sabrani evanđeljem i pozvani doživjeti iskustvo Gospodina, mladi često postaju hrabri svjedoci vjere, a to SDM kao događaj svaki put čini iznenađujućim i jedinstvenim.

b) Dan mladih kao »crkveno iskustvo«

Važno je da dijecezanska/eparhijska proslava SDM-a pruži priliku mladima da steknu iskustvo crkvenog zajedništva i da u njima poraste svijest da su sastavni dio Crkve. Prvi oblik uključivanja mladih trebao bi biti taj da ih se sluša. U pripremi dijecezanskog/eparhijskog Dana treba pronaći prikladne načine i vremena da se glas mladih čuje unutar struktura postojećih zajednica kao što su dijecezanska/eparhijska i međubiskupijska/

međueparhijska vijeća, prezbiterska vijeća i mjesna biskupska vijeća... Ne zaboravimo da su oni mlado lice Crkve!

Uz mlade, neka svoje mjesto pronađu razne karizme prisutne u okružju. Od temeljne je važnosti da organizacija dijecezanskih/eparhijskih proslava SDM-a bude zajednička i složna, da uključuje predstavnike različitih staleža, predlažući sinodalni rad, kao što Sveti Otac preporučuje u pobudnici *Christus vivit*: »Nošeni tim duhom moći ćemo kročiti prema sudioničkoj i sudgovornoj Crkvi koja je sposobna prepoznati vrijednost svojega bogatstva različitosti, zahvalno prihvaćajući također doprinose vjernikâ laikâ, uključujući doprinose mladih i žena, zatim posvećenih osoba kao i skupinâ, udruženâ i pokretâ. Nitko ne smije biti isključen ili se držati po strani.«²⁰ Na taj će način biti moguće okupiti i koordinirati sve žive snage partikularne Crkve, a i probuditi one koje su »uspavane«.

U vezi s tim, prisutnost mjesnog biskupa i njegova spremnost da bude među mladima predstavlja za njih veliki znak ljubavi i bliskosti. Nerijetko je za neke mlade proslava dijecezanskog/eparhijskog SDM-a prilika da se sretnu i razgovaraju sa svojim pastirima. Papa Franjo potiče ovaj pastoralni stil bliskosti u kojemu »treba dati prednost jeziku bliskosti, jeziku nesebične, relacijske i egzistencijalne ljubavi koja dotiče srce, zahvaća život i budi nadu i želje«²¹.

c) Dan mladih kao »misionarsko iskustvo«

Pokazalo se da je SDM na međunarodnoj razini izvrsna prilika koja se pruža mladima da dožive misionarsko iskustvo. To bi također trebao biti slučaj s dijecezanskom/eparhijskom proslavom. Kao što je rekao papa Franjo: »Pastoral mladih uvijek mora biti misijski pastoral.«²²

U tome smislu mogu se organizirati misije u kojima su mladi pozvani posjećivati ljude u njihovim domovima, noseći im poruku nade, riječi utjehe ili jednostavno biti spremni ih poslušati.²³ Oslanjajući se na svoja entuzijazama, mladi – tamo gdje je to moguće – mogu također biti aktivni promicatelji javne evangelizacije, uz pjesmu, molitvu i svjedočenje, na onim ulicama i trgovinama gdje se susreću njihovi vršnjaci, jer su mladi najbolji

¹⁶ Isto, 142.

¹⁷ Za dublje proučavanje doprinosa SDM-a duhovnom hodu mladih, pogledati: Benedikt XVI., *Obraćanje Svetog Oca uzoritim kardinalima, Rimskoj kuriji i Papinskoj obitelji prigodom božićnog čestitanja (Discorso del Santo Padre agli Em.mi Signori Cardinali, alla Curia Romana e alla Famiglia pontificia, per la presentazione degli auguri natalizi)*, u: *Insegnamenti*, nav. dj.; Franjo, *Opća audijencija*, u: *Insegnamenti*, I, 2 (2013.), str. 209-211.

¹⁸ Usp. ZD 16 i 142.

¹⁹ Franjo, *Opća audijencija*, u: *Insegnamenti*, I, 2 (2013.), str. 210.

²⁰ ChV 206.

²¹ ChV 211.

²² ChV 240.

²³ Usp. ChV 240.

evangelizatori mladih. Sama njihova prisutnost i njihova radosna vjera sami po sebi predstavljaju »živi navještaj« Radosne vijesti koja privlači druge mlade.

Također treba poticati promicanje aktivnosti u kojima mladi mogu steći iskustvo volonterstva, besplatnoga služenja i sebedarja. Ne treba zaboraviti da u nedjelju koja prethodi svetkovini Krista Kralja svemira, Crkva slavi Svjetski dan siromaha. Ima li bolje prilika za promicanje inicijativâ u kojima mladi daruju svoje vrijeme, vlastite snagu najsiromašnijima, marginaliziranim i onima koji su odbačeni od društva?! Na taj se način mladima pruža prilika da postanu »predvodnici revolucije ljubavi i služenja, sposobni suprotstaviti se patologijama konzumerističkog i plitkog individualizma«²⁴.

d) Dan mladih mora biti kao »prigoda za razlučivanje poziva« i »poziv na svetost«

Unutar snažnog iskustva crkvene i misionarske vjere, prioritet treba dati dimenziji zvanja. Postupni je to pristup koji mladima ponajprije omogućuje shvatiti da je cijeli njihov život pred Bogom koji ih ljubi i poziva. Bog ih je prije svega pozvao u život, poziva ih neprestano na sreću, poziva ih da ga upoznaju i slušaju njegov glas, a nadasve da prihvate njegova Sina Isusa kao svojega učitelja, svojega prijatelja i svojega spasitelja. Prepoznati i suočiti se s tim »temeljnim pozivima« predstavlja prvi velik izazov za mlade, jer, kad ih se uzme za ozbiljno, ti prvi Božji »pozivi« već usmjeravaju prema zahtjevnim životnim izborima: prihvaćanje života kao Božjega dara koji, dakle, valja živjeti u povezanosti s Njim, a ne na autoreferencijalan način; zatim izbor kršćanskoga načina života na polju čuvstava i društvenih odnosa; izbor studija, posla i cijele svoje budućnosti tako da bude potpuno u skladu s prijateljstvom s Bogom koje se prigrlilo i koje se želi sačuvati; odluka da se cio svoj život učini darom za druge koji će se živjeti u služenju i nesebičnoj ljubavi. Često se radi o radikalnim izborima, kao odgovor Bogu koji poziva, koji daju presudni smjer cijelom životu mladih. »Život je – objasnio je papa Franjo mladima – [...] vrijeme snažnih, odlučnih, neprolaznih odluka. Trivijalne odluke dovode do trivijalnog života, velike odluke život čine grandioznim.«²⁵

Unutar ovoga šireg »horizonta zvanja« ne treba se bojati predložiti mladima neizbježni izbor životnog stanja koje je spojivo s pozivom koji Bog upućuje svakom od njih, bilo da je to poziv na svećeništvo ili posvećeni život, također u monaškom obliku, ili pak na brak i obitelj. U tome smislu može biti od velike pomoći uključivanje u taj događaj sjemeništaraca i bogoslova, posvećenih

osoba, bračnih parova i obitelji koji svojom prisutnošću i svjedočenjem pomažu potaknuti u mladima prava pitanja o njihovu pozivu i želi da se daju u potragu za »velikim planom« koji Bog ima za njih prema svojoj namisli. Na osjetljivom putu koji vodi do sazrijevanja tih izbora, mlade treba pratiti i mudro ih savjetovati. A kad dođe vrijeme za to, treba ih poticati da odlučno donesu osoban izbor, uzdajući se u Božju pomoć, a ne da se stalno kolebaju.

Svaki izbor zvanja trebao bi se temeljiti na još temeljnijem pozivu, a to je poziv na svetost. SDM bi trebao pomoći da u mladima odjekne poziv na svetost²⁶ kao istinski put do sreće i osobnog ispunjenja. Svetost je to »po mjeri« povijesti i osobnosti svake mlade osobe, bez postavljanja ograničenja tajanstvenim putovima koje Bog sprema za svakog pojedinog mladića i djevojku, i koji mogu dovesti ili do herojskih priča o svetosti – kao što je to bio i još je uvijek slučaj kod mnogih mladih ljudi – ili na onu »svetost iz susjedstva« iz koje nitko nije isključen. Korisno je zato cijeniti bogatu baštinu svetaca mjesne i sveopće Crkve, starije braće u vjeri čiji životi nas uvjeravaju da je put svetosti ne samo moguć i dostižan, nego i pruža veliku radost.

e) Dan mladih kao »hodočasničko iskustvo«

SDM je, od samog početka, bio veliko hodočašće. Hodočašće kroz prostor – od gradova, zemalja i kontinenata do mjesta izabranog za susret s Papom i drugim mladima – i hodočašće kroz vrijeme – od jednog naraštaja mladih do drugoga, koji je od ovog prvog »preuzeo palicu« – koje je duboko obilježilo posljednjih 35 godina života Crkve. Mladi SDM-a su, dakle, narod hodočasnika. Nisu luralice koje besciljno tumaraju, nego ujedinen narod, hodočasnici koji »putuju zajedno« prema cilju, prema susretu s Onim koji jedini može dati smisao njihovu životu, Bogom koji je postao čovjek koji poziva svakog mladog čovjeka da bude njegov učenik, da ostavi sve i »ide za njim«. Logika hodočašća zahtijeva da se uzme sa sobom samo ono najnužnije i poziva mlade da ostave iza sebe udobne i prazne sigurnosti i usvoje stil putovanja koji je trezven i gostoljubiv, otvoren za providnost i »Božja iznenađenja«, stil koji uči svladati sebe sama i uhvatiti se u koštac s izazovima koji se javljaju na putu.

Proslava dijecezanskog/eparhijskog SDM-a može predložiti konkretne načine zahvaljujući kojima mladi mogu doživjeti stvarno i osobno hodočašće. Naime, onu vrstu iskustava koja potiču mlade da napuste svoje domove i krenu na putovanje, na kojem će upoznati i iskusiti »svu tegobu dana i žegu«, umor tijela i duhovnu radost.

²⁴ ChV 174.

²⁵ Franjo, Homilija na misi na Svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja, u: *L'Osservatore Romano*, nav. čl.

²⁶ Usp. Franjo, *Gaudete et exsultate*, 2.

Često se, naime, na tim zajedničkim hodočašćima otkriva nove prijatelje, doživljava ushićenost zbog zajedničkih ideala dok se zajedno gleda prema istom cilju, pruža uzajamnu potporu u teškoćama, radost dijeljenja onoga malo što imamo. Sve je to od vitalne važnosti u današnjim vremenima u kojima su mnogi mladi u opasnosti da se izoliraju u virtualne i nestvarne svjetove, daleko od prašine »putova svijeta«. Oni su lišeni dubokog zadovoljstva koje rađa naporno i strpljivo postizanje željenog cilja, ne jednostavnim »klikom«, nego ustrajnošću i upornošću duše i tijela. U tome smislu, dijecezanski/eparhijski dan mladih dragocjena je prigoda za mlade naraštaje da otkriju mjesna svetišta ili druga značajna mjesta za pučku pobožnost, imajući na umu da »različita očitovanja pučke pobožnosti, osobito hodočašća, privlače mlade ljude koji se ne uključuju lako u crkvene strukture i ona predstavljaju konkretan znak vjere u Boga«²⁷.

f) Dan mladih kao »iskustvo sveopćeg bratstva«

SDM mora biti prilika za susret mladih općenito, a ne samo mladih katolika. »Svaka mlada osoba ima što reći drugima, ima nešto reći odraslima, ima nešto reći svećenicima, redovnicama, biskupima i Papi!«²⁸

U tome smislu, dijecezanska/eparhijska proslava SDM-a može biti pravo vrijeme za zbližavanje i razgovor sa svim mladim ljudima koji žive na određenom teritoriju, bez obzira na njihovu vjeru, svjetonazor ili uvjerenja. Svaka mlada osoba trebala bi se osjećati pozvanom da u tome sudjeluje i da bude toplo prihvaćena. Potrebno je »izgrađivati pastoral mladih koji može stvarati prostore uključivanja gdje će biti mjesta za sve mlade i gdje će se zbiljski pokazati da smo Crkva čija su vrata svima otvorena«²⁹.

5. Aktivno sudjelovanje mladih

Kao što smo već naglasili, važno je da oni koji rade u pastoralu mladih sve više paze na to da se mlade uključe u sve faze pastoralnih priprema i planiranja SDM-a, u skladu sa sinodsko-misionarskim stilom, cijeneći njihovu kreativnost, jezik i metode djelovanja primjerene njihovoj dobi. Tko poznaje jezik i probleme svojih vršnjaka bolje od njih samih? Tko je sposobniji od njih doprijeti do njih umjetnošću, društvenim mrežama itd.?

Svjedočenje i iskustvo mladih koji su ranije sudjelovali na međunarodnom SDM-u zaslužuju istaknuto mjesto u pripremi dijecezanskog/eparhijskog događaja.

U nekim partikularnim Crkvama, mlade koji su sudjelovali na nekom od međunarodnih SDM-a ili koji su

pomagali u organiziranju inicijativa namijenjenih mladima na nacionalnoj i dijecezanskoj/eparhijskoj razini, uključivalo se u osnivanje pastoralnog tima mladih u najrazličitijim područjima: župskom, dijecezansko/eparhijskom, nacionalnom itd. To pokazuje da kad se mladi osobno uključe i preuzmu glavnu ulogu u provedbi stvarno značajnih događaja, oni s velikom lakoćom prihvaćaju ideale koji su nadahnuli te događaje kao svoje vlastite, umom i srcem shvaćaju njihovo značenje, oduševljavaju se za njih i spremni su posvetiti vrijeme i energiju dijeljenju toga događaja s drugima. Snažna iskustva vjere i služenja često dovode do spremnosti za sudjelovanje u redovnom pastoralu mjesne Crkve.

Ponovno želimo potvrditi da moramo imati hrabrosti uključiti mlade i povjeriti im aktivne uloge. I to kako one mlade koji dolaze iz raznih pastoralnih stvarnosti prisutnih u biskupiji, tako i one koji ne pripadaju nijednoj zajednici, skupini mladih, udruzi ili pokretu. SDM na dijecezanskoj/eparhijskoj razini može biti prekrasna prilika za isticanje bogatstva mjesne Crkve, izbjegavajući da se mladi koji su manje prisutni i manje »aktivni« u već konsolidiranim pastoralnim strukturama osjećaju isključenima. Svi se moraju osjećati »posebnim uzvanicima«, svi se moraju osjećati prihvaćenima i voljenima u svojoj neponovljivoj jedincatosti te u ljudskom i duhovnom bogatstvu. Time taj dijecezanski/eparhijski događaj može biti zgodna prilika za poticanje i prihvaćanje svih onih mladih koji možda traže svoje mjesto u Crkvi, a još ga nisu pronašli.

6. Godišnja poruka Svetoga Oca za SDM

Svake godine prije dijecezanske/eparhijske proslave SDM-a Sveti Otac objavljuje Poruku mladima. Zato je dobro da pripremni sastanci i sâm dijecezanski/eparhijski SDM budu nadahnuti riječima koje je Sveti Otac uputio mladima, posebice biblijskim ulomkom predloženim u Poruci.

Bilo bi, usto, važno da mladi Božju riječ i riječi Crkve čuju »uživo« s usana ljudi koji su im bliski, ljudi koji jako dobro poznaju njihov karakter, povijest, ukuse, teškoće i borbe, očekivanja i nade. Oni znaju kako najbolje primjenjivati biblijske tekstove i tekstove učiteljstva Crkve na konkretne životne prilike u kojima se nalaze mladi koje imaju pred sobom. To posredovanje, koje se odvija u katehezi i dijalogu, također će pomoći mladima da znaju razaznati one specifične načine na koje i sami mogu svjedočiti Božju riječ koju su čuli i živjeti je u svakodnevnom životu, uosobiti je u obitelji, na radnome mjestu ili studiju i među prijateljima.

²⁷ ChV 238.

²⁸ Franjo, Govor na molitvenom bdijenju u pripravi za Svjetski dan mladih, u: *L'Osservatore Romano*, 10. – 11. travnja 2017., str. 7.

²⁹ ChV 234.

Smjer predložen u toj poruci, koji ima za cilj pratiti put sveopće Crkve zajedno s mladima, mora se objasniti mudro i s velikom kulturnom osjetljivošću, vodeći računa o mjesnoj stvarnosti. Mogao bi također biti nadahnuće za pastoral mladih mjesne Crkve, ne zaboravljajući dvije važne linije djelovanja koja je naznačio papa Franjo, a to su *traženje i rast*³⁰.

Ne smije se isključiti mogućnost da se tu poruku prenosi i posredstvom različitih umjetničkih izraza i inicijativâ socijalnog karaktera, na što je pozvao papa Franjo u svojoj poruci za XXXV. SDM-a: »[Ponudite] svijetu, Crkvi i drugim mladima nešto lijepo na duhovnom, umjetničkom i društvenom polju«³¹. Njezin bi se sadržaj, k tome, mogao preuzimati i u drugim važnim momentima pastoralne godine kao što su misijski mjesec, mjesec posvećen Božjoj riječi ili zvanjima, uvijek vodeći računa o uputama pojedine biskupske konferencije.

I na kraju, ali ne manje važno, poruka Svetog Oca mogla bi poslužiti kao tema mnogih drugih susreta mladih, koje predlože oni koji rade u pastoralu mladih u mjesnoj Crkvi, udruge ili crkveni pokreti.

7. Zaključak

Proslava SDM-a na dijecezanskoj/eparhijskoj razini nedvojbeno predstavlja važnu etapu u životu svake partikularne Crkve, povlašten trenutak susreta s mladim naraštajima, oruđe evangelizacije svijeta mladih i dijaloga s njima. Ne zaboravimo da »Crkva ima toliko toga reći mladima, a i mladi imaju mnogo toga reći Crkvi«³².

Pastoralne smjernice sadržane na ovim stranicama zamišljene su kao pomoćno sredstvo koje predstavlja idealne motivacije i moguće praktične provedbe kako bi se SDM na dijecezanskoj/eparhijskoj razini pretvorio

u priliku za otkrivanje potencijala za dobro, velikodušnost, žeđ za istinskim vrijednostima i velikim idealima koje svaka mlada osoba nosi u sebi. Zato još jednom potvrđujemo koliko je važno da partikularne Crkve posvete posebnu pažnju proslavi dijecezanskog/eparhijskog dana mladih, kako bi se mogao pravilno vrednovati. Ulagati u mlade znači ulagati u budućnost Crkve, to znači promicati zvanjâ i pokretati na učinkovit način daljnju pripreme za obitelji sutrašnjice. Zato je to bitna zadaća svake mjesne Crkve, a ne tek aktivnost koja se pridodaje drugima.

Povjeravamo Blaženoj Djevici Mariji hod pastora la mladih u cijelome svijetu. Marija, kao što nas lijepo podsjeća papa Franjo u svojoj pobudnici *Christus vivit*, »gleda ovaj hodočasnički narod, narod mladih koje ljubi, koji je traže u tišini unatoč tome što na putu ima toliko buke, brbljanja i rastresenosti. No pred očima Majke ima mjesta samo za tišinu punu nade. I tako Marija ponovno osvjetljava našu mladost.«³³

Sveti otac Franjo dao je odobrenje za objavljivanje ovoga dokumenata.

*U Vatikanu 22. travnja 2021. godine,
na obljetnicu povjeravanja Križa SDM-a mladima*

*kardinal Kevin Farrell
prefekt*

*o. Alexandre Awi Mello, I. Sch.
tajnik*

³⁰ Usp. ChV 209.

³¹ Franjo, Poruka za XXXV. svjetski dan mladih, u: *L'Osservatore Romano*, 6. ožujka 2020., str. 8.

³² Ivan Pavao II., *Christifideles laici*, 46.

³³ ChV 48.

VIJEĆE HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE ZA NAUK VJERE

Pandemija koronavirusa i potres – poziv na obraćenje

Uvod

Gdje je Bog u pandemiji koronavirusa i kad nas pogađa prirodne katastrofe kao što su nedavni potresi zemlje u Zagrebu, Sisku i Petrinji? Kako Bog može mirno promatrati kako se Zemlja tresu, a njegova djeca drhte od straha bespomoćna i izručena nepoznatoj sudbini?

Na ta pitanja ne želimo ovdje prvenstveno donositi odgovore dogmatske teologije, već ove nevolje koje proživljavamo promatrati u svjetlu vjere koja nas poziva na istinsko obraćenje te izaziva da sve više rastemo kao ljudi i kao vjernici koji stavljaju Boga na prvo mjesto u svome životu i koji vjeruju da će, onima koji ljube Boga, sâm Bog sve okrenuti na dobro. Ovaj dokument je zamišljen kao bratski pokušaj da ovu pandemiju koronavirusa i potrese koji su uzdrmali našu zemlju, doživimo kao poticaj na istinsko obraćenje Bogu. Mi vjerujemo u Boga koji ne razmišlja o kažnjavanju svoje djece, nego sve čini da nas spasi. Zato šalje svoga Sina Isusa Krista da bude naš Spasitelj i Otkupitelj. Sâm Isus će reći da nije došao na svijet da sudi svijet, nego da se svijet spasi po njemu.

1. Slike o Bogu

*Bog je ljubav i tko ostaje u ljubavi,
u Bogu ostaje. (1 Iv 4,4)*

Pitanje zla oduvijek je mučilo i vjernike i nevjernike. Nevjericima je jedan od razloga zašto ne vjeruju. Njihov se prigovor uglavnom svodi na nespojivost dobrog Boga i ljudske patnje, posebice patnje djece. Kako Bog, ako je dobar i pun ljubavi prema čovjeku, može dopustiti patnju jednoga malenoga djeteta? Ako je Bog svemogućći Otac, može li ukloniti patnju? Budući da dijete pati, onda očito Bog ili nije dobar ili nije svemogućći. U jednom i drugom slučaju mnogi su prihvatili da Bog uopće ne postoji.

Slična pitanja muče i vjernike, posebice kad se suoče s teškim patnjama njima bliskih osoba. Tada im se neminovno nameće pitanje: Zašto Bog to dopušta? Nije čudno da im se u mislima jave različiti odgovori, koji nisu uvijek u suglasju s onim što kao kršćani trebaju vjerovati i ispovijedati. Naime, jedni zlo koje ih je pogodilo tumače kao Božju kaznu za počinjene grijeh; drugi kao posljedicu grijeha koje su počinili njihovi predci; treći pak patnju prihvaćaju kao usud (sudbinu) od kojega se ne može pobjeći, odnosno kao sudbinu s kojom Bog nema puno veze, jer je dalek i odsutan Bog.

No, što o tome kaže božanska objava, odnosno što kršćani doista trebaju vjerovati i kakav odgovor držati ispravnim pred pitanjem: Gdje je Bog u patnji koja pogađa čovjeka, bilo da je riječ o pandemiji, bilo o potresu, bilo o smrtonosnoj bolesti?

1.1. Izvan Boga nema istinske sreće i spasenja

Nitko ne dolazi k Ocu osim po meni. (Iv 14,6b)

Božanska objava nas uči kako je grijeh (zlo), a po grijehu patnja i smrt, ušao u svijet zavodjenjem »Sotone, zavodnika svega svijeta« (Otk 12,9), koji je »čovjekoubojica od početka« (Iv 8,44), i čovjekovim slobodnim pristankom na zavodjenje i neposluh prema Stvoritelju (usp. Post 3). »Čovjek, od Boga sazdan u pravednosti, ipak je, na poticaj Zloga, već od početka povijesti zlorabio svoju slobodu uzdižući se protiv Boga i želeći postići svoj cilj izvan Boga. Premda su ljudi Boga upoznali, nisu ga kao Boga slavili, nego se njihovo nerazumno srce pomračilo te su služili stvorenju radije negoli Stvoritelju« (Gaudium et spes, 13). Kako je Bog u sebi apsolutna i neizmjenjerna dobrota, ne može ni stvoriti, ni željeti, ni učiniti nikakvo zlo. Zlo koje u svim svojim oblicima tijekom svih stoljeća pogađa čovjeka, svoj uzrok ima u čovjekovoj oholosti da bude kao Bog. Oholost je na početku čovjeka zaslijepila te je izvornu ljubav prema Stvoritelju preokrenula u neposluh i pobunu protiv njega.

»Bog je ljubav« (1 Iv 4,16) i zbog toga je božanska objava očitovanje i posredovanje nedokučive i neshvatljive tajne Božje ljubavi prema čovjeku. »Bog Sina svoga jedinorođenoga posla u svijet da živimo po njemu. U ovom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego – On je ljubio nas i poslao Sina svoga kao pomirnicu za grijeh naše« (1 Iv 4,9-10). Štoviše, »tâ Bog ni svog Sina ne poštedje, nego ga za sve nas preda!“ (Rim 8,32). Božja riječ nam zorno potvrđuje da se Bog ne odriče čovjeka kojega je stvorio na svoju sliku i priliku i za čije otkupljenje je predao svoga jedinorođenoga Sina Isusa Krista. Bog se u svome Sinu, koji je u Isusu iz Nazareta rođenom od Djevice Marije postao pravi čovjek, dakle s nama u svemu jednak osim u grijehu (usp. Heb 4,15), neopozivo povezo s čovjekom i zauvijek se stavio na njegovu stranu. Bog na pitanje o krajnjoj istini i smislu ljudske patnje nije dao neki apstraktni i teorijski, nego najkonkretniji i za čovjeka najnepojmljiviji mogući odgovor: »Jer Bog je u Kristu svijet sa sobom pomirio, ne ubrajajući im opačina njihovih i polažući u nas riječ pomirenja. (...) Njega, koji ne

okusi grijeha, Bog za nas grijehom učini, da mi budemo pravednost Božja u njemu« (2 Kor 5,19.21). Vjerom u Isusa Krista svatko može s pouzdanjem reći: »A što sada živim u tijelu, u vjeri živim u Sina Božjega koji me ljubio i predao samoga sebe za mene« (Gal 2,20).

1.2. Isus nam je pokazao put u život

Ja sam put, istina i život. (Iv 14,6a)

Crkva naviješta da Isus Krist »time što je za nas trpio, nije nam dao samo primjer da idemo njegovim stopama (usp. 1 Pt 2,21, Mt 16,24; Lk 14,27), nego je i put utro. Dok njime stupamo, život se i smrt posvećuju i dobivaju novi smisao« (Gaudium et spes, 22). Kršćanin po božanskoj objavi upoznaje istinu i smisao ljudske patnje i smrti, jer se jedino »po Kristu i u Kristu rasvjetljuje zagonetka boli i smrti, koja nas izvan njegova evanđelja zastire« (Isto). Isus Krist je jedino snagom božanske milosrdne ljubavi izvojevao pobjedu nad uzročnikom grijeha, smrti i patnje, ispunivši dragovoljno iz ljubavi volju nebeskog Oca »koji hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine« (1 Tim 2,4). Zbog toga na opravdano ljudsko pitanje: Gdje je Bog u ljudskoj patnji koja dramatično pogađa i razara čovjeka, kršćanstvo ima samo jedan odgovor, i to božanski: Bog je u čovjeku patniku i zajedno s njime su-pati, ali ne da ga još jače pritisne, nego da mu dade utjehu i pogled mu usmjeri prema izvoru konačne utjehe: »Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, Otac milosrđa i Bog svake utjehe! On nas tješi u svakoj našoj nevolji da bismo i mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom istom utjehom kojom nas same tješi Bog. Jer, kao što su obilate patnje Kristove u nama, tako je po Kristu obilata i utjeha naša« (2 Kor 1,3-5). Bog je u Kristu sjedinjen s čovjekom patnikom i s njime se poistovjećuje te mu izlivanjem milosrdne ljubavi u njegovo srce pruža svoju spasonosnu pomoć, koja patnju preobražava u dragocjeno sredstvo suobličavanja Kristu patniku. »A hvala Bogu koji nam daje pobjedu po Gospodinu našem Isusu Kristu!« (1 Kor 15,57).

Bog želi samo dobro čovjeku, štoviše, želi samo ono što je najbolje za čovjeka i njegovo vječno određenje. Stoga kad se čovjek u darovanoj slobodi i okrene od Boga i kad izravno radi protiv Božjih zakona koji pokazuju istinu i dobro, Bog i tada ostaje vjeran slici Božjoj u čovjeku i ispunjenim obećanjima u Isusu Kristu te dosljedno poštuje njegovu slobodu. Loše posljedice koje uzrok imaju u zlom ljudskom djelovanju nisu Božja kazna, nego upravo posljedica pogrešno življene slobode. Međutim, Bog nikada, pa ni tada, ne zaboravlja čovjeka, nego ga na samo njemu znane načine unutarnjim i vanjskim poticajima poziva na obraćenje, to jest na potpuni zaokret od staroga načina života u grijehu prema

novome životu u milosti Isusa Krista. »A budući da je Krist umro za sve (usp. Rim 8,32) i jer je konačni čovjekov poziv zaista samo jedan, i to božanski, moramo čvrsto držati to da Duh Sveti svima pruža mogućnost da na Bogu znan način budu pridruženi tome vazmenom otajstvu« (Gaudium et spes, 22). Nije pretjerano tvrditi da je jedan od snažnijih poticaja na obraćenje upravo patnja koja se nerijetko javlja i kao posljedica pogrešnih životnih odluka, odnosno ustrajavanja u stilovima života koji neminovno skončavaju u patnji. Stvorivši čovjeka na svoju sliku, Bog se na neki način učinio nemoćnim pred čovjekovom slobodom, poštujući je i kad čovjek srlja u zlo i grijeh, ostavljajući nam pritom mogućnost da tu činjenicu shvatimo kao Božje pripuštanje zla i patnje kako bi u čovjeku »nadmoćno izobilovala milost« (Rim 5,20). Grijeh i patnja ostaju tako trajni podsjetnik čovjeku na stanje njegove stvorenosti i radikalne ovisnosti o Bogu. Pomažu mu sačuvati živom svijest da je potreban Boga i njegove milosti, te da stalno ima na umu svoju krhkost i svoje slabosti i ograničenja. Čim se ljudsko srce u obraćenju okrene Bogu, čekaju ga raširene ruke milosrdnoga Oca nebeskoga koje ga primaju u očinski zagrljaj i nude mu milost oprostjenja i novoga života u Kristu.

Poznato je da je uzrok pandemije bolesti COVID-19 novi koronavirus, a da još uvijek nisu dovoljno istražene okolnosti njegova prijelaza sa životinje na čovjeka u Kini. Pored svega toga imamo kršćansku sigurnost da je Bog uvijek bio i ostao s nama, da nas nikada nije napustio i ostavio same, jer upravo Sin Božji jamči da milosrdni Bog Otac nikada neće i ni pod ikakvim uvjetima ne želi napustiti svoju ljubljenu djecu.

2. Vjernik pred pandemijom

*Neka se ne uznemiruje vaše srce!
U Boga vjerujte i u me vjerujte! (Iv 14,1)*

Pandemija koronavirusa (SARS-CoV-2) uzrokuje nerijetko i smrtonosnu bolest COVID-19. Koronavirus se pojavio već u prosincu 2019. godine, a pandemija je eskalirala u ožujku 2020. godine i duboko je promijenila živote svih ljudi. Posljedice koronavirusa su zastrašujuće: milijuni zaraženih, milijuni pogođenih teškim simptomima bolesti, milijuni umrlih, ali i milijuni izgubljenih radnih mjesta s golemim ekonomskim štetama i još uvijek teško sagledivim socijalno-psihološkim posljedicama. Jednom riječju, pandemija koronavirusa drastično je utjecala na promjenu životnih stilova i navika koje smo imali prije pandemije. Pred pandemijom koronavirusa, kako je izjavio papa Franjo, našli smo se prestrašeni i izgubljeni. Pandemija je otkrila našu ranjivost i naše lažne sigurnosti na kojima smo gradili vlastite projekte, navike i prioritete. U

strahu smo čak zaboravili gdje se nalazi sigurnost i sigurno utočište (*Nagovor* od 27. ožujka 2020.). Naš strah od koronavirusa je tim veći što su brojni mehanizmi njegova djelovanja u čovjeku još uvijek nepoznati, još uvijek nema lijeka za liječenje bolesti COVID-19. Sa zebnjom smo iščekivali cjepivo protiv koronavirusa, a kad je konačno stiglo ostali smo zbunjeni, jer u javnome prostoru često čujemo proturječne izjave liječnika specijalista epidemiologije i infektologije te znanstvenih stručnjaka za molekularnu biologiju i virologiju.

Svemu tome usprkos kršćani svaku životnu situaciju proživljavaju s vjerom u Isusa Krista. Pozvani su prepoznavati »znakove vremena« i tumačiti ih u svjetlu evanđelja, a to podrazumijeva proživljavati ih i razumijevati u svjetlu same Božje riječi.

2.1. Prepoznavati znakove vremena

Kršćani bi trebali čitati znakove vremena u svjetlu Božje riječi. (Drugi vatikanski sabor)

U tumačenju *znakova vremena* kršćani polaze od istine po kojoj »otajstvo čovjeka stvarno postaje jasnim jedino u otajstvu utjelovljene Riječi – Krista Gospodina koji je – potpuno otkrio čovjeka njemu samom i objavio mu njegov uzvišeni poziv« (*Gaudium et spes*, 22). U svjetlu te istine ljudski je život od neprocjenjive vrijednosti u Božjim očima. Vrijednost i dostojanstvo ljudskog života izvire iz i temelje se na Božjem stvarateljskom naumu o čovjeku koji je jedino biće stvoreno na sliku Božju (usp. Post 1,27) i jedino živo biće koje u sebi ima dah besmrtnoga – božanskog – života (usp. Post 2,7). Ova kršćanska istina o svetosti ljudskoga života i nepovredivosti ljudskoga dostojanstva poziva sve ljude dobre volje na poštivanje i zaštitu ljudskoga života te na brigu o ljudskome životu. To znači da je ljudski i kršćanski razborito voditi računa o mjerama koje kompetentni stručnjaci i mjerodavni autoriteti preporučuju u pogledu zaštite ljudskoga zdravlja i života, odnosno u borbi protiv smrtonosnoga koronavirusa. Ispravno moralno živjeti nije moguće bez kreposti razboritosti, dok ispravno služenje razboritošću izvire iz kreposnoga života.

Vjernik zna da su u Božjoj »ruci i svemirska prostranstva i srca ljudi« (*Zborna molitva*). Svjetlom vjere vjernik zna da se bez Božjeg dopuštenja ništa ne događa, ne samo u ljudskome životu nego i u prirodnim procesima koliko god se činili zastrašujući i pogibeljni za život ljudi. Starozavjetni je prorok izjavio »kad od Boga primamo dobro, zar da onda i zlo ne primamo?« (Job 2,10), ne tvrdeći time da Bog na bilo koji način uzrokuje zlo, nego da se pod kapom nebeskom ništa ne događa bez Boga, jer »stvorenje je, uistinu, podvrgnuto ispraznosti – ne po svojoj volji, nego zbog onoga koji ga

podvrgnu – ali u nadi« (Rim 8,20). Prirodom ne upravljaju slijepa sila slučajnosti, nego prirodni zakoni koje je u samu prirodu upisao njezin dobri i mudri Stvoritelj. Možda u nekom trenutku ne možemo prepoznati dublje razloge zastrašujućih prirodnih pojava, poput potresa ili pojave smrtonosnog virusa i njegove uloge u prirodnom ciklusu, ali su u očima vjernika i oni očitovanje Božje slave te se ništa ne događa bez Božjega mudrog promisla i vodstva. Božja se stvarateljska mudrost i skrb prema stvorenjima na jedinstven i neusporediv način očituje u Božjoj skrbi za čovjeka. Svijest o dobrohotnoj Božjoj brizi i ljubavi prema čovjeku, a koja svoj konačan i savršen izraz ima u Isusu Kristu, trebala bi iz našega života otjerati svaki strah koji nam iskrivljuje pogled na stvarnost u kojoj živimo. Strah je jedan od najvećih neprijatelja ljudskog života. Božja riječ upućena čovjeku je »Ne boj se«, »Ja sam s tobom«. Doista, božanska objava nam potvrđuje kako se u životu onih koji Boga ljube sve okreće na dobro (usp. Rim 8,28). Drugim riječima, vjera nas uči da se u prirodi i našim životima ne može dogoditi ništa što Bog ne želi ili ne dopusti. To je elementarni zahtjev Božje svemoći. Posrijedi nije Božje uplitanje da bi ljudima pomrsio račune i zagorčao život, nego Božja vjernost svome stvarateljskom djelu koje je dobro i veoma dobro (usp. Post 1,4.10.12.18.21.25.31). U svakom pa i najdramatičnijem slučaju ako ostanemo Bogu vjerni i imamo povjerenja u njega, uvidjet ćemo da Bog sve okreće na naše dobro, jer to je elementaran zahtjev Božje dobrote. Samo svjetlom vjere vidimo da Božja svemoć i Božja dobrotu nisu u proturječju, nego su lice i naličje Božje mudrosti koja svoju autentičnu logiku objavljuje u raspetomu Sinu Božjemu koji je »Židovima sablazan, poganima ludost, pozvanima pak, i Židovima i Grcima – Krista, Božju silu i Božju mudrost« (1 Kor 2,23-24).

2.2. Bog je sve stvorio radi čovjeka, a čovjeka je stvorio za sebe

Pogledaj, ne idem li putem pogubnim, i povedi me putem vječnim. (Ps 139,24)

Vjera nas također uči da je Bog sve stvorio radi čovjeka, a čovjeka radi njega samoga. »Prema gotovo jednostavnom uvjerenju vjernika i nevjernika, sve na zemlji treba biti usmjereno prema čovjeku kao svojem središtu i vrhuncu« (*Gaudium et spes*, 12). To znači da ljudski život nema objašnjenja ni konačnog ostvarenja unutar stvorenoga svijeta, nego u samome Bogu. Ljudski život započinje u vremenu, ali se nastavlja u vječnosti, »jer je Bog, naime, pozvao i poziva čovjeka da svim svojim bićem prione uza nj u trajnom zajedništvu nepropadljivoga božanskog života« (*Gaudium et spes*, 18). Stoga za vjernika smrt, bez obzira kada i u kojem obliku dođe,

nema posljednju riječ u ljudskome životu. Posljednju riječ ima živi Bog koji »nije Bog mrtvih, nego živih« (Mk 12,27), Bog koji je u Kristu čovjeku omogućio sudjelovanje u samome svom božanskom životu. Život vječni je najveća i konačna nada za čovjeka koja kršćane već nosi u zemaljskom životu i služi kao provokacija ljudima koji nemaju takve nade. Božja riječ o čovjekovu konačnom pozivu na život vječni u Bogu donosi nam oslobođenje od straha i grčevitog pristajanja uz isključivo zemaljski život. Krist uskrsli, prvorođenac od mrtvih, otvorio nam je riznice Božje milosrdne ljubavi te nam pripremio stan u kući Oca svojega (usp. Iv 14,2). Svojim uskrsnućem od mrtvih Krist je pobijedio smrt koja za vjernike više nije najveće zlo i izvor strepnje, nego neizbježan prijelaz iz prolaznoga u neprolazni – vječni život. Kristovom pobjedom nad smrću po uskrsnuću ljudska smrt je stvarno postala vrata u život vječni. I to je velika nada koja tješi i motivira vjernike da se mirno i hrabro suočavaju sa svim životnim poteškoćama, uključujući potrese i pandemiju, dok s nadom idu ususret neizbježnoj smrti koja nije kraj, nego početak novoga neprolaznog života.

3. Pandemijska i potres – poziv na obraćenje

Obratite se i vjerujte evanđelju! (Mk 1,15)

Evanđelist Marko u prvom poglavlju svoga evanđelja prenosi nam Isusove riječi: »Ispunilo se vrijeme, blizu je kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte evanđelju!« (Mk 1,15). Kraljevstvo Božje nastupilo je u osobi Isusa Krista, Sina Božjega. Da bi ga ljudi mogli prepoznati i prihvatiti kao svoga Spasitelja, trebaju se obratiti. Obraćanje je preduvjet za istinsku radost. Obraćanje je put na kojem susrećemo ono što je jedino potrebno našoj duši. Tek obraćeno srce slobodno je i spremno za nesebičnu Božju ljubav, radost i mir, što su plodovi Duha Svetoga u duši vjernika.

3.1. Obratiti se znači doći k sebi i vratiti se Bogu

Ustat ću i poći Ocu svome... (Lk 15,18)

Nevolje s kojima se suočava cijeli svijet, kao i razorni potresi u Zagrebu i na Banovini, za nas su izvanredne prilike i poziv na obraćenje. Obratiti se znači: doći k sebi i vratiti se svome Bogu. Doći k sebi znači postati svjestan smisla svoje egzistencije na ovome svijetu, otkriti pravi put koji vodi u život vječni. U izvanrednom obraćanju cijelom svijetu 27. ožujka 2020. godine, papa Franjo u poruci je izjavio: »U ovoj korizmi odjekuje Božji žuran poziv: 'Obratite se' i 'Vratite se k meni svim srcem svojim', kako nam poručuje sâm Bog preko proroka Joela (Joel 2,12)«. Papa je imao pravo kad je rekao da je to žuran poziv. A kada je nešto žurno, tada sve drugo odlazi u drugi plan. Kada kola hitne pomoći krenu sa sirenama,

tada se sva druga vozila miču u stranu kako bi se spasio nečiji život. Sada je posrijedi spas čovječanstva. Pandemijska koronavirusa već je odnijela mnogo ljudskih života, smanjila broj vjernika u crkvama, veoma ograničila djelovanje svetih sakramenata. I razorni su potresi oštetili mnoge domove, razorile puno crkava i drugih sakralnim objekata, unijeli silno puno straha i tjeskobe u srca nemoćnih osoba da se suprotstave prirodnoj katastrofi. Nalazimo se pred velikim izazovom za čovjekovu dušu i tijelo. U takvoj neprilici trebamo hitno poduzeti sve što možemo na naravnoj i nadnaravnoj razini. Moramo upotrijebiti zdrav razum i slušati mudre savjete medicinske struke da, koliko nam je moguće, sačuvamo svoje zdravlje i zdravlje bližnjih. Ali ne smijemo zaboraviti na svoju dušu, na svoje srce, na vjeru i život vječni za koji smo stvoreni. Uz prijeko potrebnu brigu za tjelesno zdravlje, treba ozbiljno shvatiti hitan poziv pape Franje na obraćenje srca kako bismo zadobili i sačuvali duhovno zdravlje.

3.2. Bog spašava, a čovjek sam sebe kažnjava

Ne dođoh suditi svijetu, nego da spasim svijet. (Iv 12,47)

Obraćanje srca Bogu događa se, prije svega, uz milost Božju. Pandemijska bolest COVID-19 koja je zahvatila cijeli svijet i razorni potresi u Hrvatskoj nisu Božja kazna. Iako Bog ima puno razloga da kazni zloću onih koji uzrokuju patnju nevinih ljudi, koji su neposlušni Bogu, svome Stvoritelju, ipak moramo naglasiti istinu kako je Bog primarno naš nebeski Otac koji spašava, a ne kažnjava, koji ljubi, a ne prijeti, koji po svome Sinu Isusu Kristu sâm spašava ljudski rod i pomiruje ga sa sobom. Prema tome, i ove nevolje ne trebamo prvenstveno doživljavati kao kaznu, nego kao hitan poziv da se obratimo svome Bogu i da povjerujemo u njegovu ljubav. A istinsko obraćenje uključuje u sebi dva koraka: prvi je doći k sebi; i drugi, vratiti se svome Bogu. Prekrasan primjer za takvo shvaćanje obraćenja pokazao nam je sâm Isus u poznatoj prisposobi o izgubljenom sinu. Otišavši od oca i potrošivši sve očevo imanje, živeći grešno i rastrošno, počeo je oskudijevati u prijeko potrebnome, gotovo umirati od gladi. I tada, u velikoj nevolji, dolazi k sebi i počne shvaćati i doživljavati posljedice svoga krivog izbora i grešnoga života, daleko od Očeva doma. Isus za ovog izgubljenog sina kaže: »Tada dođe k sebi i reče: 'Koliko najamnika u mog oca obiluje kruhom, a ja ovdje umirem od gladi! Ustat ću, poći ću ocu svome pa mu reći: Oče, sagriješih Bogu i tebi'« (Lk 15,17-18). Na primjeru ovog izgubljenog sina ostvarila se ona narodna mudrost koja kaže: »Nevolja gola, najbolja škola«. Mladić je došao k sebi tek kada je upao u veliku nevolju. Nije li i cijelom našem svijetu, upravo to trebalo: da ga

zahvati velika nevolja kako bi cijeli svijet uvidio svoje pravo stanje? Svijet je zaboravio Boga. Život i sve što imamo, poput izgubljenog sina, dobili smo od svojega nebeskoga Oca, od kojega smo se srcem udaljili.

3.3. Ovaj svijet se udaljio od Boga

*Ovaj me narod štuje usnama,
a srce mu je daleko od mene. (Mk 7,6)*

U modernom svijetu Bog je uglavnom protjeran iz javnog života. Među one koji su se udaljili od Boga, trebamo i moramo na prvom mjestu staviti same sebe. »Kome je mnogo dano, od njega će se mnogo tražiti« (Lk 12,48). To su Isusove riječi. Bog s pravom očekuje od svojih vjernika, a napose od biskupa, svećenika i Bogu posvećenih osoba da žive kao njegova djeca, da se pokoravaju njegovim zapovijedima, da idu Isusovim putem, a to je uski i trnoviti put, to je put umiranja sebi, to je put istinskoga služenja Bogu i bližnjemu, i to nesebičnom ljubavlju i predanjem. Čini se da su mnogi od nas vjernika krenuli drugim putem. Previše nas je zarobio duh ovoga svijeta i potrošačkog mentaliteta. Svjedoci smo činjenice kako su nedjeljom daleko posjećeni trgovачki centri nego naše crkve gdje nas sâm Isus čeka. U javnom medijskom prostoru nema puno mjesta za Boga i neprolazne vrijednosti. Uklanjanje se ili su već davno maknute svetinje iz javnih ustanova našega društva. To je prije svega križ, kojim bismo se trebali ponositi. U najnovijoj poruci svijetu, papa Franjo kaže da je križ naše sidro, da smo po Kristovu križu spašeni i u njemu otkupljeni, izliječeni i zagrljeni tako da nas ništa ne bi moglo odijeliti od Isusove otkupiteljske ljubavi. Bog je uvijek uz nas, ali mi smo se odijelili od njega.

I zato ovu pandemiju trebamo doživjeti kao snažan poziv Boga da mu se svim srcem vratimo. To je taj drugi korak u procesu obraćenja. Prvi je bio doći k sebi, a drugi je vratiti se Bogu. Njemu se vraćamo tako da se istinski, skrušeno i od srca pokajemo za svoje grijehе, priznamo istinu o sebi: da nismo svemoćni bogovi koji mogu odlučivati što je dobro, a što je zlo, što se smije, a što se ne smije, nego smo stvorenja Božja, grešna, ali u isto vrijeme ljubljena djeca Božja koja su spašena i otkupljena žrtvom na križu Isusa Krista, nevina Jaganjca koji je prolio svoju krv za spasenje svega svijeta. Vratiti se Bogu, dakle, znači staviti Boga na prvo mjesto u svome životu, povjerovati u njegovu ljubav u Kristu Isusu i potpuno se otvoriti Duhu Svetome da nas On, a ne duh ovoga svijeta, vodi kroz život. A Duh Sveti nam doziva u pamet sve što nas je Isus naučio u evanđelju i daje nam snage da tako živimo. Nadalje, Duh Sveti po sebi jest ljubav koju je nebeski Otac izlio u naša srca. To nam je najpotrebnije. Božja ljubav, pokazana i dokazana u Isusu

Kristu i razlivena u naša srca po Duhu Svetome, jest naš najbolji i najsnažniji lijek, jest naša snaga, naša zaštita i obrana od svakoga zla i svake nevolje. Duh Sveti je naš Branitelj i Tješitelj, on unosi Božji mir u naša srca prestrašena razornim potresima. Kako je lijepo znati da ima sila koja je moćnija od svakoga zla, od demonskih sila i od prirodnih nepogoda. Međutim, kako bismo primili snagu i zaštitu Duha Svetoga i osjetili svemoćnu Božju ljubav u sebi, trebamo se obratiti. S pravom možemo reći ovu istinu: Tko sebe istinski poštuje i voli, taj se obraća, taj se vraća Bogu. Tko želi biti vječno sretan, taj odbacuje privremeni grešni užitak, taj odbacuje ponudu Sotone da zadobijemo sva blaga ovoga svijeta. Tko sebe istinski voli, taj je spreman umrijeti sebi, a to znači svojim požudama, kako bi mogao živjeti u Bogu i već na ovom svijetu imati mir i radost. To su naime darovi Duha Svetoga, a On se daje onima koji su otvorena i ponizna srca. To se, uz milost Božju, postiže u trajnom procesu vjerodostojnoga obraćenja.

3.4. Punina zakona jest ljubav

Sada ostaju vjera, ufanje i ljubav – to troje – ali je najveća među njima ljubav. (1 Kor 13,13)

Želimo također naglasiti kako obraćenju pripada i djelotvorna kršćanska ljubav. Ona će biti glavni kriterij na Božjem sudu. Što god smo dobro učinili čovjeku u nevolji, samome Isusu to smo učinili. Odnosno, kad god nismo pomogli ljudima koji trpe razne nevolje, ni Kristu to nismo učinili. Na temelju biblijske poruke Starog i Novog zavjeta, možemo s pravom reći kako Bog dopušta razne nevolje da probudi u nama dobrotu i ljubav kojom nas je obdario kad nas je stvorio na svoju sliku. Bog nam daje priliku da činimo dobro onima koji su u nevolji. Pandemija virusa kao i razorni potresi mogu se doživjeti i kao poziv svima, napose vjernicima, da budu osjetljivi na patnju drugih, da im pomažu u izdržavanju i prevladavanju patnje, da se bore protiv zla i patnje u svijetu, da je ne prihvate kao samorazumljivu činjenicu, nego da je svojim zalaganjem iskorijene ili barem ublaže. To je pravi odgovor kršćanina na patnju u svijetu. Tako nasljeđujemo svoga Otkupitelja koji je bio osjetljiv za patnike svoga vremena, i za sve ljude kao duhovne patnike zbog grijehа. Zalaganje za ljude u nevolji važan je vid obraćenja na koje nas Bog neprestano poziva. Zahvaljujemo dragom Bogu što se ovaj vid obraćenja već dobrano aktivirao, što se moglo vidjeti u velikom broju volontera koji su iz raznih krajeva Hrvatske, kao i iz drugih zemalja svijeta, odmah pohrlili na Banovinu i veliko-dušno pomagali žrtvama potresa.

Da bismo postigli ljubav koju služi drugima, trebamo imati obraćeno srce u koje će Duh Sveti razlijevati

ljubav Božju. Treba jasno reći da proces obraćenja nije lagan put. Na putu istinskog obraćenja treba voditi borbu na tri bojišta: protiv demonskih sila, protiv duha ovoga svijeta i protiv požuda vlastita srca. Novi svijet počinje s novim čovjekom. A novi čovjek se stvara obraćenjem vlastita srca. »Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Gospodinu, Bogu svome, jer on je nježnost sama i milosrđe, spor na ljutnju, a bogat dobrotom«, poručuje nam Bog putem proroka Joela (Jl 2,13).

4. Ojačajte svoj duhovni imunitet

Obucite se u bojnu opremu Božju da se možete suprotstaviti đavolskim napadima. (Ef 6,11)

U naše vrijeme pandemije koronavirusa, puno se govori o imunitetu koji treba ojačati da nas zaštiti od teških posljedica infekcije. Dobro je prisjetiti se da osim tjelesnog, postoji i duhovni imunitet, snaga duhovne naravi koja je čovjeku najpotrebnija. Duhovni imunitet je snaga osobne vjere kojom se opiremo zlu i čuvamo slobodu djece Božje. Milost Božja stvara i posreduje duhovni imunitet u nama.

Duhovni imunitet jačamo kada vjerodostojno živimo u vjeri, nadi i ljubavi. Jak i djelotvoran duhovni imunitet imamo kada smo u milosti Božjoj; kada ljubimo Boga iznad svega, a bližnjega svoga kao samoga sebe; duhovni imunitet jačamo kad iz čiste ljubavi služimo Bogu i ljudima. Nadalje, iskrenom poniznošću, svakodnevnim molitvom, životom u istini, ostvarivanjem volje Božje, čitanjem i razmišljanjem o Božjoj riječi Svetoga pisma, jačamo svoj duhovni imunitet. Sakramentalnim životom stvara se duhovni imunitet i štiti nas od zla i od Zloga. Prije svete pričesti svećenik moli da mu blagovanje tijela i krvi Kristove ne bude na sud i osudu, nego da mu, po Isusovoj dobroti, bude duši i tijelu zaštita i lijek. Euharistija je, dakle, i najbolja prevencija, zaštita, najbolji čimbenik duhovnog imuniteta. Ona je također i najbolji lijek od svih bolesti, napose onih duhovnih koje nas udaljavaju od Boga i vode nas u propast. Euharistija je snaga za vjeru, nadu i ljubav, to je hrana vječnoga života.

Zaključak

Biti kršćanin je nešto uzvišeno i lijepo, ali također i zahtjevno i odgovorno. Bog nam nudi vječni život u svome kraljevstvu. O ljepotama toga života u zajedništvu s Bogom ovdje ne možemo ni sanjati. Sveti Pavao kaže da ono što je Bog pripremio onima koji mu vjeruju i koji ga ljube, nadilazi svaku našu želju i zamisao. Na tako veličanstvenu Božju ponudu možemo odgovoriti samo vjerom koja prihvaća tajnu koja nadilazi mogućnosti našega ljudskoga razumijevanja. Da bismo primili nezasluženi dar vjere, trebamo se slobodno i ponizno

odazvati na Isusov evanđeoski poziv na obraćenje. Jedino iz osobnoga obraćenja može izrasti nepokolebljiva vjera (usp. Rim 4,19). Nevolje s koronavirusom i potrebama koji su zadesili Hrvatsku, kršćanski vjernik može i smije prepoznati i prihvatiti kao jedinstvenu priliku i poziv na evanđeosko obraćenje, jer se upravo u nevoljama prokušava i učvršćuju vjera prožeta nadom (usp. Heb 11,1) i nada nošena slavom baštine vjere (usp. Ef 1,18). »Mi se dičimo i u nevoljama jer znamo: nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanošću nadom« (Rim 5,3-4).

Dobro je ovdje prisjetiti se našega hrvatskog mučenika, blaženog Alojzija Stepinca koji je u svoje vrijeme, također pogođeno teškim nevoljama i još većim stradanjima ljudi, izjavio: »Kad dakle gledamo, kako je teško pogodila ruka Božja naš hrvatski narod, nemojmo se čuditi, nego se ponizimo pod silnom rukom Božjom. Ta za Gospodina Boga stoji pisano: 'Ljubiš sve, što postoji, i ne mrziš ništa od onoga, što si stvorio. Jer da si bio što mrzio, ne bi onda to stvorio.' Stoga vjerujemo, da dragi Bog po ovim nevoljama koje je poslao na našu domovinu, želi najbolje našem narodu. Kao što stabla u voćnjaku nakon zime opet procvatu, prolistaju i donose obilat plod, tako vjerujemo da će po beskrajnoj dobroti Božjoj sve ove nevolje biti podloga procvatu, sreći i blagostanju naše domovine.« (Blaženi Alojzije STEPINAC, *Propovijedi, govori, poruke 1941. – 1946.*, prir. Juraj Batelja, Postulatura blaženoga Alojzija Stepinca, Zagreb, 2012., str. 394-406).

Pozivamo sve vjernike da ove nevolje koje su nas zadesile prihvatimo kao priliku i poziv na obraćenje. Neka se to obraćenje dogodi, uz milost Božju, po slušanju Božje riječi, molitvi, duhovnom odricanju i slobodnom posluhu vjere ljubavlju djelotvornom.

Završavamo ovo razmišljanje o obraćenju riječima svetog oca Franje koji nam, navodeći Isusove riječi: »Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?« poručuje: »Početak vjere je svijest o tome da nam je potrebno spašenje. Nismo sami sebi dovoljni, sami tonemo: trebamo Gospodina kao drevni moreplovcu zvijezde. Pozovimo Isusa u lađe našega života. Predajmo mu svoje strahove da ih On pobijedi. Poput učenikâ iskusit ćemo da s njim na lađi nećemo doživjeti brodolom. Jer to je snaga Boža: okrenuti na dobro sve što nam se događa, pa i loše stvari. On donosi spokoj u naše oluje, jer s Bogom život nikada ne umire.« (Nagovor, 27. ožujka 2020.)

U Zagrebu 18. ožujka 2021. godine

✠ Vlado Košić
sisački biskup
predsjednik Vijeća HBK za nauk vjere

PORUKE • IZJAVE • PISMA

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 29. SVJETSKI DAN BOLESNIKA

Jedan je učitelj vaš, a svi ste vi braća (Mt 23,8).

Odnos povjerenja u temelju skrbi za bolesne

Draga braćo i sestre!

XXIX. svjetski dan bolesnika, koji se slavi 11. veljače 2021., na spomen Blažene Djevice Marije Lurdske, milosna je prigoda da se posebna pažnja posveti bolesnicima i onima koji za njih skrbe, bilo u zdravstvenim ustanovama bilo u obiteljima i zajednicama. Posebno mislimo na one koji, diljem cijeloga svijeta, pate od posljedica pandemije koronavirusa. Svima, a posebno najsiromašnijima i marginaliziranima, izražavam svoju duhovnu bliskost i jamčim im brigu i ljubav Crkve.

1. Tema ovog Dana nadahnuta je evanđeoskim odlomkom u kojem Isus kritizira licemjerje onih koji govore, a ne čine (usp. Mt 23,1-12). Kad se vjera svede na praznu retoriku, bez uključivanja u život i potrebe drugih, tada stvaran život koji živimo nije dosljedan vjeri koju ispovijedamo. To je teška opasnost. Zato Isus pribjegava snažnim riječima kako bi upozorio na opasnost pada u autoidolatriju i kaže: »Jedan je učitelj vaš, a svi ste vi braća« (r. 8).

Kritika koju Isus upućuje onima koji »govore, a ne čine« (r. 3) korisna je uvijek i za sve, jer nitko od nas nije imun na zlo licemjera, a to je veoma teško zlo koje nas sprječava da rastemo kao djeca jednoga Oca, pozvana živjeti sveopće bratstvo.

U susretu s bratom i sestrom u potrebi, Isus nudi model ponašanja koji je u potpunoj opreci s licemjerjem. Traži od nas da se zaustavimo i slušamo, uspostavimo izravan i osoban odnos s drugim, da osjetimo empatiju i suosjećanje te dopustimo da nas njihova patnja

dirne do te mjere da preuzmемо na sebe brigu za njih u duhu služenja (usp. Lk 10,30-35).

2. Kad nas snađe bolest postajemo svjesni vlastite ranjivosti i, u isti mah, osjećamo potrebu za drugim koja nam je urođena. Tada nekako jasnije osjećamo vlastitu krhkost stvorena bića i dublje doživljavamo svoju ovisnost o Bogu. Naime, kad smo bolesni, duh i srce nam obuzmu nesigurnost, a katkad i strah pomiješan s nemiro; nalazimo se u stanju nemoći, jer naše zdravlje ne ovisi o našim sposobnostima ili našoj »zabrinutosti« (usp. Mt 6,27).

Bolest nameće pitanje smisla, koje se u vjeri upućuje Bogu. Pitanje je to koje od nas traži da damo novo značenje i učinimo zaokret u životu, i na njega možda neće moći odmah naći odgovor. Naši prijatelji i rođaci ne mogu nam uvijek pomoći u ovom mukotrpnom traženju.

Biblijski lik Joba u tom je pogledu vrlo znakovit. Jobovoj supruzi i prijateljima ne polazi za rukom pratiti ga u njegovoj nesreći, štoviše, optužuju ga i samo još više povećavaju njegovu samoću i izgubljenost. Job tone u duboko stanje napuštenosti i neshvaćenosti. Ali upravo zahvaljujući toj krajnjoj krhkosti, odbacujući od sebe svako licemjerje i opredjeljujući se za put iskrenosti prema Bogu i drugima, njegov ustrajan vapaj dopire do Boga koji mu na kraju odgovara i daje mu vidjeti nov horizont. Potvrđuje mu da njegova patnja nije niti kazna niti stanje odvojenosti od Boga ili znak Božje ravnodušnosti. Tako su se iz ranjena i ozdravljena Jobova srca vinule one žive i dirljive riječi upućene Gospodinu: »Po čuvenju tek poznavah te dosad, ali sada te oči moje vidješe« (Job 42,5).

3. Bolest uvijek ima lice, i to ne samo jedno: ona ima lice svakog bolesnika i bolesnice pa i onih koji se osjećaju zapostavljenima, isključenima i žrtvama društvenih nepravdi kojima im se uskraćuju njihova temeljna prava (usp. *Fratelli tutti*, 22). Trenutačna pandemija razotkrila je koliko su naši zdravstveni sustavi neodgovarajući, a izašli su na vidjelo i nedostaci u skrbi za bolesnike. Starije, slabe i ranjive osobe nemaju uvijek pristup zdravstvenoj skrbi i ona nije uvijek osigurana na pravičan način. To ovisi o političkim odlukama, načinu upravljanja resursima i zalaganju onih koji su na odgovornim položajima. Ulaganje sredstava u liječenje i njegu bolesnika prioritet je povezan s temeljnim načelom da je zdravlje primarno opće dobro. U pandemiji je, istodobno, došla do izražaja predanost i velikodušnost zdravstvenog osoblja, volontera, radnika i radnica, svećenikâ, redovnikâ i redovnicâ koji su profesionalno, požrtvovno i s osjećajem odgovornosti i ljubavi prema bližnjima pomagali, liječili, tješili i služili mnogim bolesnicima i članovima njihovih obitelji. To je tiho mnoštvo muškaraca i žena koji su odlučili ne okretati glavu na drugu stranu, nego pogledati u lice i vidati rane bolesnikâ koje su doživljavali bliskima zbog zajedničke pripadnosti ljudskoj obitelji.

Ta bliskost je, naime, dragocjen melem koji pruža podršku i utjehu bolesnicima u njihovoj patnji. Kao kršćani, tu bliskost doživljavamo kao znak ljubavi Isusa Krista, dobrog Samaritanca, koji je sa samilošću prilazio svakom čovjeku ranjenom grijehom. Sjedinjeni s njim djelovanjem Duha Svetoga, pozvani smo biti milosrdni poput Oca i ljubiti, na poseban način, svoju slabu, nemoćnu i trpeću braću i sestre (usp. Iv 13,34-35). Tu bliskost doživljavamo ne samo kao pojedinci, nego i kao zajednica. Naime, bratska ljubav u Kristu rađa zajednicu koja može ozdravljati, koja ne napušta nikoga, koja uključuje i prihvaća prije svega najslabije.

U vezi s tim, želim podsjetiti na važnost bratske solidarnosti koja ima svoj konkretan izraz u služenju i može poprimiti veoma različite oblike, koji su svi odreda usmjereni na pružanje potpore našem bližnjemu. »Služiti znači brinuti se za slabe u našim obiteljima, našem društvu, našem narodu« (*Homilija u Havani*, 20. rujna 2015. godine). U tome zalaganju svaki pojedinac je kadar »ostaviti po strani svoje zahtjeve i težnje, očekivanja i svoje želje za svemoćnošću pred konkretnim pogledom najslabijih. [...] U služenju se uvijek gleda bratovo lice, dodiruje njegovo tijelo, osjeća njegova blizina čak dotle da ga se u nekim slučajevima i 'trpi', te traži promicanje brata. To je razlog zbog kojeg služenje nikad nije ideološko, jer se ne služi idejama nego osobama« (*Isto*).

4. Za dobro liječenje presudan je relacijski vid, zahvaljujući kojem se može imati holistički pristup pacijentu. Prepoznati vrijednost toga vida pomaže također liječnicima, medicinskim sestrama i tehničarima, profesionalcima i volonterima da preuzmu na sebe brigu za one koji trpe kako bi ih pratili na putu ozdravljenja, zahvaljujući međuljudskom odnosu koji se temelji na povjerenju (usp. *Nova povelja zdravstvenih radnika* [2016.], 4). Radi se, dakle, o tome da se »sklopi pakt« između onih kojima je potrebna skrb i onih koji ih njeguju; pakt zasnovan na uzajamnom povjerenju i poštivanju, iskrenosti, raspoloživosti tako da se nadiđu sve obrambene prepreke, u središte stavi bolesnikovo dostojanstvo, štiti profesionalnost zdravstvenih djelatnika i održi dobar odnosa s obiteljima bolesnikâ.

Upravo taj odnos s bolesnom osobom nalazi nepresušan izvor motivacije i snage u Kristovoj ljubavi, kao što pokazuje tisućljetno svjedočenje muškaraca i žena koji su postigli svetost u služenju bolesnicima. Iz otajstva Kristove smrti i uskrsnuća izvire ljubav koja može dati pun smisao i bolesnikovu stanju i stanju onih koji se za njega skrbe. Potvrdu toga nalazimo više puta u evanđelju iz kojeg se zorno vidi da ozdravljenja koja je učinio Isus nikada nisu magijski čini, nego su uvijek plod susreta, međuljudskog odnosa u kojem je Božji dar, koji je ponudio Isus, odgovor na vjeru onoga koji ga prihvaća, što je sažeto u riječima koje Isus često ponavlja: »Vjera te tvoja spasila«.

5. Draga braćo i sestre, zapovijed ljubavi koju je Isus ostavio svojim učenicima nalazi konkretno ispunjenje također u odnosu s bolesnicima. Društvo je to čovjekoljubivije što više zna skrbiti za svoje slabe i članove koji pate, i zna to činiti djelotvorno u duhu bratske ljubavi. Stremimo tome cilju i pobrinimo se postići to da nitko ne ostane sâm, da se nitko ne osjeća isključenim ili napuštenim!

Sve bolesnike, zdravstvene djelatnike i one koji se žrtvuju u pomaganju onima koji pate povjeravam Mariji, Majci milosrđa i Zdravlju bolesnih. Neka nas ona iz Lurdske pećine i svojih nebrojenih svetišta diljem svijeta podupre u našoj vjeri i našoj nadi, i pomogne nam da skrbimo jedni za druge bratskom ljubavlju. Svima vama i svakom pojedinačno od srca podjeljujem svoj blagoslov!

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom,
20. prosinca 2020. godine, na četvrtu nedjelju došašća*

Franjo

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA KORIZMU 2021. GODINE

Evo, uzlazimo u Jeruzalem... (Mt 20,18). Korizma: vrijeme obnove vjere, nade i ljubavi

Draga braćo i sestre,

najavljujući učenicima svoju muku, smrt i uskrsnuće, kako bi ispunio Očevu volju, Isus im otkriva duboki smisao svoga poslanja i poziva ih da se u to uključe, radi spasenja svijeta.

Na korizmenom putu koji nas vodi do vazmenih slavlja sjetimo se Onoga koji »ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu« (Fil 2,8). U ovo vrijeme obraćenja obnovimo *svoju vjeru*, napajamo se na vrelu "žive vode" nade i otvorena srca prihvatimo Božju ljubav po kojoj postajemo braća i sestre u Kristu. U uskrsnoj noći obnovit ćemo naša krsna obećanja kako bismo se, po Duhu Svetomu, ponovno rodili kao novi muškarci i žene. No, kao i cijeli kršćanski život, i sâm korizmeni hod sav je obasjan svjetlom uskrsnuća koje oživljuje osjećaje, stavove i odluke onih koji žele slijediti Krista.

Post, molitva i milostinja, kakvima ih je Isus predstavio u svojoj propovijedi (usp. Mt 6,1-18), uvjeti su i izraz našega obraćenja. Put siromaštva i odricanja (*post*), pogled i geste ljubavi prema ranjenom čovjeku (*milostinja*) i sinovski dijalog s Ocem (*molitva*) omogućuju nam uosobiti iskrenu vjeru, živu nadu i djelatnu ljubav.

1. Vjera nas poziva prihvatiti istinu i postati njezinim svjedocima pred Bogom i pred svom našom braćom i sestrama

U ovo korizmenom vremenu *prihvatiti i živjeti Istinu očitovanu u Kristu* ponajprije znači dopustiti Božjoj riječi, koju nam Crkva prenosi iz naraštaja u naraštaj, da nam progovori u srcu. Ta istina nije umotvorina pridržana nekolicini izabranih, viših ili istaknutih umova, nego je to poruka koju primamo i možemo razumjeti zahvaljujući mudrosti srca, otvorena veličini Boga koji nas ljubi prije nego što smo toga svjesni. Ta je istina sâm Krist koji je, u potpunosti prihvaćajući naše čovječstvo, postao put – zahtjevan, ali otvoren za sve – koji vodi punini života.

Post, ako se živi kao iskustvo odricanja, dovodi one koji ga čine u jednostavnosti srca do ponovnog otkrivanja Božjega dara i spoznaje istine o našoj stvarnosti bića stvorenih na njegovu sliku i priliku, koja u njemu nalaze puninu. Iskustvom slobodno prihvaćenog siromaštva, onaj koji posti i sâm postaje siromašan i »zgrće« blago ljubavi primljene i dijeljene s drugima. Kad se tako shvaća i čini, post pomaže ljubiti Boga i bližnjega jer, kao što kaže sv. Toma Akvinski, ljubav je pokret koji usmjerava

pažnju na drugoga, smatrajući ga jednim sa samim sobom (usp. *Fratelli tutti* [FT], 93).

Korizma je vrijeme vjere, odnosno vrijeme u kojem se Boga prima u svoj život i omogućuje mu da se »nastani« kod nas (usp. Iv 14,23). Postiti znači osloboditi naš život od svega što ga opterećuje, pa i od prezasićenosti – istinitim ili lažnim – informacijama i kupovine proizvoda kako bismo otvorili vrata svojega srca Onome koji nam dolazi u posvemašnjem siromaštvu, ali »pun milosti i istine« (Iv 1,14): Sinu Božjemu, Spasitelju.

2. Nada kao »živa voda« koja nam omogućuje nastaviti put

Žena Samarijanka, od koje Isus traži da mu daje piti na zdencu, ne razumije na što On to misli kad joj kaže da joj može dati »vode žive« (Iv 4,10). Ona isprva, naravno, misli na običnu vodu, no Isus misli na Duha Svetoga kojega će dati u obilju u vazmenom otajstvu i koji ulijeva u nas nadu koja ne razočarava. Već u času u kojem najavljuje svoju muku i smrt, Isus naviješta nadu kad kaže: »Treći dan [će] uskrsnuti« (Mt 20,19). Isus nam govori o budućnosti širom otvorenoj Očevim milosrđem. Nadati se s njim i zahvaljujući njemu znači vjerovati da povijest ne završava na našim pogreškama, na našim nasiljima i nepravdama, i na grijehu koji Ljubav pribija na križ. To znači primiti iz njegova otvorena srca Očevo oprostjenje.

U ovim tjeskobnim prilikama u kojima danas živimo i gdje se sve čini krhkim i nesigurnim, govoriti o nadi moglo bi djelovati kao provokacija. Ali korizmu upravo i imamo za to da se nadamo, da iznova svoj pogled upravimo na strpljivost Boga, koji se nastavlja brinuti za svijet koji je stvorio, dok smo se mi često loše odnosili prema njemu (usp. *Laudato si'*, 32-33.43-44). To je nada u pomirenje na koju nas usrdno poziva sveti Pavao: »Dajte, pomirite se s Bogom« (2 Kor 5,20). Primajući oprostjenje u sakramentu pomirenja, koji je u središtu našeg puta obraćenja, mi sami širimo dalje oprostjenje: s obzirom na to da smo ga mi primili, možemo ga dati svojom spremnošću da stupimo u brižni dijalog i pružamo utjehu onima koji su ranjeni. Božje oprostjenje, također po našim riječima i našim gestama, omogućuje nam doživjeti Uskrs bratstva.

U korizmi budimo pozorniji »govoriti riječi utjehe, koje tješe, daju snagu, hrabre i potiču, a ne riječi koje ponižavaju, rastužuju, rasrđuju, preziru« (FT, 223). Katkad je, da bi se drugome dalo nadu, dovoljno biti »ljubazna

osoba koja svoje strahove i sve ono što je tjera na žurbu ostavlja po strani kako bi drugome posvetila pažnju, nasmiješila mu se, rekla riječ ohrabrenja, omogućila prostor za slušanje usred tolike ravnodušnosti« (*Isto*, 224).

U sabranosti i tihoj molitvi, nada nam se daje kao nadahnuće i unutarnje svjetlo koje svojim svjetlom obasjava izazove i izbore s kojima se suočavamo u svome poslanju: eto zašto je od temeljne važnosti povući se na molitvu (usp. Mt 6,6) i susresti se, u skrovitosti, s Ocem koji je sama nježnost.

Živjeti korizmu s nadom znači osjetiti da smo, u Isusu Kristu, svjedoci novoga vremena u kojem Bog »sve čini novo« (usp. Otk 21,1-6). To znači primiti Kristovu nadu koji polaže svoj život na križu i kojeg Bog uskrisuje treći dan, »uvijek spremni na odgovor svakomu koji od nas zatraži obrazloženje nade koja je u nama« (1 Pt 3,15).

3. Ljubav, koju se živi po uzoru na Krista, u pažnji i suosjećanju prema svakoj osobi, najviši je izraz naše vjere i naše nade

Ljubav se raduje dok gleda druge kako rastu. To je razlog zašto pati kada je drugi u nevolji: usamljen, bolestan, beskućnik, prezren, u potrebi... Ljubav je zanos srca koji nam omogućuje izići iz sebe samih i koji gradi vezu dijeljenja i zajedništva.

»'Socijalna ljubav' omogućuje napredak prema civilizaciji ljubavi, na koju se svi možemo osjećati pozvanima. Ljubav, sa svojom univerzalnom dinamikom, može izgraditi novi svijet, jer to nije besplodan osjećaj, nego najbolji način za postizanje učinkovitih putova razvoja za sve« (FT, 183).

Ljubav je dar koji našem životu daje smisao i zahvaljujući kojem onoga koji je u neimaštini smatramo članom svoje obitelji, prijateljem i bratom. Ono malo, ako se dijeli s ljubavlju, nikad se ne potroši, nego postaje zalihom života i sreće. Tako se dogodilo s brašnom i uljem

udovice u Sarafti, koja je ponudila kolačić proroku Iliji (usp. 1 Kr 17,7-16) i s kruhovima koje Isus blagoslivlja, lomi i daje učenicima da ih razdijele mnoštvu (usp. Mk 6,30-44). Isto je i s našom milostinjom, bila ona mala ili velika, kada se daje u radosti i jednostavnosti.

Živjeti korizmu ljubavi znači skrbiti za one koji pate, koji su napušteni ili su obuzeti tjeskobom zbog pandemije bolesti COVID-19. U prilikama u kojima vlada velika neizvjesnost u pogledu budućnosti, spominjući se riječi koje je Bog uputio svome sluzi: »Ne boj se, jer sam te otkupio« (Iz 43,1), pružimo zajedno sa svojom ljubavlju riječ povjerenja i pomozimo drugome da osjeti da ga Bog ljubi kao svoje dijete.

»Samo pogledom čiji je horizont preobražen ljubavlju, koja vodi do toga da se spozna dostojanstvo drugoga, siromašne se može prepoznati i cijeniti u njihovu neizmjernom dostojanstvu i poštivati u njihovu vlastitom načinu života i kulturi, te ih tako stvarno integrirati u društvo« (FT, 187).

Draga braćo i sestre, svaka etapa života vrijeme je vjere, nade i ljubavi. Neka nam ovaj poziv da živimo korizmu kao put obraćenja, molitve i dijeljenja svojih dobara s drugima pomogne obnoviti, kao zajednica i pojedinci, živi spomen one vjere koja dolazi od živoga Krista, nade oživljene dahom Duha Svetoga i ljubavi čiji je nepresušan izvor Očevo milosrdno srce.

Neka nas Marija, Spasiteljova majka, vjerno prisutna podno križa i u srcu Crkve, podupire svojom brižnom ljubavlju i neka nas blagoslov Uskrsloga prati na našem putu prema vazmenome svjetlu.

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom,
11. studenoga 2020. godine,
na spomen svetoga Martina iz Toursa*

Franjo

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 55. SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA

Dođi i vidi (Iv 1,46). Komunicirati susrećući osobe tamo gdje jesu i kakve jesu

Draga braćo i sestre,

poziv »Dođi i vidi«, koji prati Isusove prve dirljive susrete sa svojim učenicima, ujedno je metoda svake istinske ljudske komunikacije. Da bismo mogli govoriti istinu o životu koja postaje povijest (usp. *Poruku za 54.*

svjetski dan sredstava društvenih komunikacija, 24. siječnja 2020. godine), potrebno je izaći iz samodopadne preuzetnosti da to »već znamo« i dati se na put, ići da bismo vidjeli, biti s ljudima, slušati ih, prikupljajući korisne sugestije stvarnosti, koje će nas uvijek iznova na određen način iznenaditi. »Zadivljeno otvori oči

onome što ćeš vidjeti i pusti da ti ruku ispuni svježi lahor životnosti, tako da oni koji budu čitali tvoj tekst mogu „opipati” čudesno drhtanje života«, savjetovao je bl. Emanuel Lozano Garrido¹ svojim kolegama novinarima. Zato ovogodišnju poruku želim posvetiti pozivu »Dođi i vidi« kao sugestiju za svaki komunikacijski izričaj koji želi biti jasan i iskren: u novinarskoj redakciji kao i u svijetu interneta, u redovitom propovijedanju Crkve, kao i u političkoj ili društvenoj komunikaciji. »Dođi i vidi« način je na koji se kršćanska vjera prenosi, počevši od onih prvih susreta na obalama Jordana i Genezaretskoga jezera.

Poderati potplate cipelâ

Okrenimo se velikoj tematici informiranja. Pažljivi promatrači već se dugo žale na rizik ujednačavanja novina koje postaju kopije jedne drugih ili informativnih radijskih i televizijskih emisija, kao i informativnih sadržaja na mrežnim stranicama koji su vrlo slični i u kojima istraživanje i reportaža gube svoje mjesto i kvalitetu te se zamjenjuju stereotipnim, »uštogljenim«, autoreferencijalnim informiranjem koje sve manje uspijeva pokazati pravo stanje stvari i konkretan život ljudi te koje više nije sposobno razabirati najvažnije društvene pojave ni pozitivan doprinos koji proizlazi iz temelja samoga društva. Kriza izdavaštva vodi u rizik da se vijest oblikuje u redakcijama, pred računalom, za terminalima u tiskovnim agencijama i na društvenim medijima bez izlaženja na ulicu, »bez trošenja cipela«, bez susretanja osoba kako bi se tražile priče ili stekao neposredan uvid u određene situacije. Ako se ne otvorimo susretu, ostajemo puki vanjski promatrači, unatoč tehnološkim inovacijama koje imaju mogućnosti da nas stave pred sveobuhvatnom stvarnošću u koju smo, kako nam se čini, svi uronjeni. Svako je sredstvo korisno i dragocjeno samo u onoj mjeri u kojoj nas potiče da idemo vidjeti ono što inače ne bismo znali, ako se na internet stave znanjâ koja u protivnom ne bi bila u opticaju i ako se omoguće susreti do kojih inače ne bi došlo.

Informativni detalji u evanđeoskom izvještaju

Prvim učenicima koji ga žele upoznati, nakon njegova krštenja u rijeci Jordanu, Isus odgovara: »Dođite i vidjet ćete« (Iv 1,39), pozivajući ih na življenje zajedništva. Više od pola stoljeća poslije, kada Ivan, već u vrlo poznoj dobi, piše svoje Evanđelje, spominje neke detalje u svom izvještaju koji otkrivaju njegovu prisutnost na tome mjestu i utjecaj koji je to iskustvo imalo na njegov život: »Bila je otprilike deseta ura«, bilježi on, to jest četiri popodne (usp. r. 39). Sutradan

– pripovijeda dalje Ivan – Filip obavještava Natanaela o susretu s Mesijom. Njegov je prijatelj sumnjičav: »Iz Nazareta da može biti što dobro?« Filip ga ne pokušava uvjeriti argumentima, nego mu kaže: »Dođi i vidi« (usp. rr. 45-46). Natanael odlazi i vidi, i od toga se časa njegov život mijenja. Tako započinje kršćanska vjera. I tako se prenosi: kao neposredno poznavanje koje se rađa iz iskustva, a ne po čuvenju. »Sada više ne vjerujemo zbog tvoga kazivanja; ta sami smo čuli«, kažu ljudi Samarijanki nakon što se Isus zaustavio u njihovu gradu (usp. Iv 4,39-42). »Dođi i vidi« najlakši je način za upoznavanje stvarnosti. To je najčestitija provjera svake poruke, jer da bi se nešto poznavalo, treba se s tim susresti, pustiti onome tko je preda mnom da mi govori i dopustiti da njegovo svjedočanstvo dopre do mene.

Zahvaliti hrabrosti mnogih novinara

Novinarstvo kao prikaz stvarnosti zahtijeva sposobnost da se ide tamo gdje nitko drugi ne ide: pokrenuti se i željeti vidjeti. Znatizelja, otvorenost i strast. Moramo zahvaliti hrabrosti i zalaganju tolikih profesionalaca – novinarâ, snimatelja, montažerâ i redateljâ, koji se nalaze u mjestima kroz koje prolaze progonjene manjine u različitim dijelovima svijeta; jer su prokazana mnoga nasilja i nepravde počinjeni nad siromašnima i nad stvorenim svijetom; jer se govori o mnogim zaboravljenim ratovima. Bio bi gubitak ne samo za informiranje nego za društvo u cjelini i za demokraciju kad bi tih glasova nestalo: bilo bi osiromašenje za čovječanstvo.

Brojne situacije na našem planetu, još više u ovo vrijeme pandemije, obraćaju se svijetu komunikacije upućujući mu poziv da »dode i vidi«. Postoji opasnost da se o pandemiji, pa tako i o svakoj krizi, govori samo iz perspektive bogatijega svijeta, da se vode »dvostruka mjerila«. Mislimo na pitanje cjepivâ, zdravstvene skrbi općenito, na rizik od opasnosti isključivanja onih koji grcaju u najvećoj bijedi i oskudici. Tko će nam govoriti o iščekivanju ozdravljenja u najsiromašnijim selima Azije, Latinske Amerike i Afrike? Postoji opasnost da socijalne i ekonomske razlike na globalnom planu utječu na redosljed distribucije cjepiva protiv bolesti COVID-19, sa siromašnima uvijek na posljednjem mjestu i načelno zagovaranim pravom svih na zdravstvenu zaštitu lišenim stvarne vrijednosti. Ali i među onima koji su sretniji, socijalna drama obitelji koje su brzo zapale u siromaštvo ostaje uglavnom skrivena. O bolnom prizoru ljudi koji se više ne srame stati u red ispred Caritasovih centara kako bi dobili paket sa živežnim namirnicama, ne govori se previše.

¹ Španjolski novinar, rođen 1920. godine i umro 1971. godine, blaženim proglašen 2010. godine.

Mogućnosti i zamke interneta

Internet sa svojim nebrojenim oblicima izražavanja na društvenim medijima može povećati mogućnost pripovijedanja i dijeljenja s drugima, omogućiti mnogo više očiju uperenih prema svijetu neprestana protoka slika i svjedočanstava. Digitalna nam tehnologija pruža mogućnost primanja pravodobnih informacija iz prve ruke, koje su katkad vrlo korisne: sjetimo se nekih izvanrednih situacija u kojima se prve vijesti, kao i prve servisne informacije, objavljuju upravo na internetu. Moćno je to oruđe koje od nas, kao korisnika i potrošača, traži odgovornost. Potencijalno svi možemo postati svjedoci događaja o kojima bi inače tradicionalni mediji propustili izvješćivati, dati svoj doprinos kao građani, otkriti više, također pozitivnih, priča. Zahvaljujući internetu imamo priliku pripovijedati o onome što vidimo, što se odigrava pred našim očima i dijeliti svjedočanstva s drugima.

No svima su već sada postali očiti rizici komunikacije na društvenim medijima koja nije provjerena. Već neko vrijeme znamo kako se lako može manipulirati porukama, pa čak i slikama zbog mnoštva razloga, katkad samo zbog puke narcisoidnosti. Ta kritička svijest ne potiče na demonizaciju tog oruđa, nego na bolju sposobnost razlučivanja i zreliji osjećaj odgovornosti bilo u širenju bilo u primanju sadržaja. Svi smo odgovorni za komunikaciju u kojoj sudjelujemo, za informacije koje širimo, za kontrolu koju možemo zajedno provoditi nad lažnim vijestima razotkrivajući ih. Svi smo pozvani biti svjedocima istine: ići, vidjeti i dijeliti.

Ništa ne može zamijeniti pogled vlastitim očima

U komunikaciji nikada i ništa ne može u potpunosti nadomjestiti gledanje vlastitim očima. *Neke se stvari mogu naučiti samo iz iskustva.* Ne komuniciramo samo riječima, već i očima, tonom glasa i gestama. Snažna privlačnost kojom je Isus djelovao na one koji su ga susretali bila je povezana s istinitošću njegova navještaja, ali djelotvornost onoga što je govorio bila je neraskidivo povezana s njegovim pogledom, njegovim stavovima, pa čak i njegovom šutnjom. Učenici ne samo da su slušali njegove riječi, nego su ga gledali dok je govorio. Naime, u njemu – utjelovljenom *Logosu* – Riječ je postala Lice, nevidljivi Bog dao se vidjeti, čuti i dotaknuti, kao što piše isti Ivan (usp. 1 Iv 1,1-3). Riječ je djelotvorna samo ako se »vidi«, samo ako čovjeka uvodi u iskustvo, u dijalog. To je razlog zašto je ono »dođi i vidi« bilo i jest bitno.

Pomislimo koliko je obilja isprazne rječitosti u našem vremenu, u svim područjima javnog života, poslovanja, kao i politike. »Govori beskonačno mnogo ni o čemu. U

njega je zdravog umovanja taman kao dva pšenična zrnca skrivena u dvije bačve pljeve: treba vam cijeli dan da ih nađete, a kad ih napokon nađete, pokaže se da nisu bili vrijedni traženja.«² Te poticajne riječi engleskog dramatičara vrijede također za nas kršćanske komunikatore.

Radosna vijest evanđelja proširila se svijetom zahvaljujući susretima licem u lice s muškarcima i ženama koji su prihvatili isti taj poziv: »Dođi i vidi« i koji su ostali zadivljeni onim »većim« čovjekoljubljem koje je izbijalo iz pogleda, riječi i gesta onih koji su svjedočili Isusa Krista. Sva su sredstva važna, i Pavao iz Tarza, sjajan komunikator kakav je bio, sigurno bi se služio elektroničkom poštom i porukama na društvenim mrežama. No njegova vjera, nada i ljubav bili su ono što je ostavljalo dubok dojam na njegove suvremenike koji su ga slušali dok propovijeda i imali sreću provoditi s njim vrijeme, vidjeti ga sred okupljenog zbora ili u osobnom razgovoru. Promatrajući ga na djelu na mjestima na kojima se nalazio, imali su priliku uvjeriti se koliko je istinito i plodonosno za život naviještati spasenje koje je po Božjoj milosti pronosio. I tamo gdje tog Božjeg suradnika nije bilo moguće osobno susresti, učenici koje je poslao svjedočili su o njegovu načinu života u Kristu (usp. 1 Kor 4,17).

»U našim su rukama knjige, u našim očima djela«, rekao je sveti Augustin³ pozivajući nas da u stvarnosti vidimo ispunjenje proroštava prisutnih u Svetom pismu. Tako evanđelje iznova oživi svom snagom u naše dane svaki put kad primimo jasno svjedočanstvo onih čiji su se životi promijenili susretom s Isusom. Više od dvije tisuće godina lancem susretâ prenosi se čar kršćanske avanture. Izazov koji se stavlja pred sve nas je, dakle, komunicirati susrećući ljude tamo gdje jesu i kakvi jesu. Gospodine, nauči nas izići iz sebe samih, upustiti se u traženje istine. Nauči nas da idemo i vidimo, nauči nas slušati i ne gajiti predrasude. Nauči nas ne donositi ishitrene zaključke. Nauči nas ići tamo gdje nitko ne želi, uzeti si vremena da shvatimo, usmjeriti pozornost na ono što je bitno, ne dopustiti da nas rastresenim čini ono što je suvišno i razlikovati varljivo od istinitog. Udijeli nam milost da prepoznamo mjesta u svijetu u kojima ti prebivaš i iskrenost da pripovijedamo ono što smo vidjeli.

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom,
23. siječnja 2021. godine, uoči spomena
svetoga Franje Saleškog*

Franjo

² W. Shakespeare, Mletački trgovac, čin I., scena I.

³ Sermo 360/B, 20.

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 58. SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA

Sveti Josip – san o pozivu

Draga braćo i sestre!

Dana 8. prosinca prošle godine, u prigodi sto pedesete obljetnice proglašenja svetog Josipa zaštitnikom sveopće Crkve, započela je posebna godina posvećena tomu svecu (usp. *Dekret Apostolske pokorničarne* od 8. prosinca 2020. godine). Uz tu sam prigodu napisao Apostolsko pismo *Patris corde*, čiji je cilj bio »povećati našu ljubav prema ovom velikom svecu«. Sveti Josip je izvanredna osoba, ali istodobno »toliko blizak našem vlastitom ljudskom iskustvu«. Nije činio zadivljujuće stvari, nije bio urešen nikakvim jedinstvenim karizma, niti se činio posebnim u očima onih koji su ga susretali. Nije bio slavan niti se ičim isticao da bi privlačio pažnju drugih: evanđelja ne prenose ni jednu jedinu njegovu riječ. A ipak je svojim uobičajenim životom postigao nešto izvanredno u Božjim očima.

Bog gleda što je u srcu (usp. 1 Sam 16,7), a u svetom Josipu prepoznao je srce oca sposobna davati i rađati život u svakodnevici. Zvanja imaju isti cilj: rađati i obnavljati živote svaki dan. Gospodin želi oblikovati srca očeva i majki: srca koja su otvorena, sposobna za velike inicijative, velikodušna u sebedarju, suosjećajna u otklanjanju tjeskobâ i postojana u jačanju nade. To je ono što svećeništvu i posvećenom životu silno treba, poglavito danas u vremenima obilježenim krhkošću, ali i patnjama zbog pandemije, koja je urodila neizvjesnostima i strahovima vezanima uz budućnost i sâm smisao života. Sveti Josip dolazi nam u susret svojom krotkošću, kao jedan od svetaca iz susjedstva. Istodobno, njegovo nas snažno svjedočanstvo može voditi na našem putu.

Sveti Josip nam sugerira *tri ključne riječi* za poziv svakog pojedinca. Prva je *san*. Svatko u životu sanja o vlastitom ostvarenju. Opravdano je gajiti velike nade, uzvišena očekivanja koje prolazni ciljevi, kao što su uspjeh, novac ili zabava, ne mogu ispuniti. Kad bismo, naime, od ljudi tražili da svoj životni san izraze jednom riječju, ne bi bilo teško zamisliti odgovor: ljubav. A ljubav je ta koja životu daje smisao jer otkriva njegovu tajnu. Život se *ima* jedino ako se *daje*, posjeduje se samo ako se potpuno daruje. Sveti Josip nam ima mnogo toga za reći u vezi s tim jer je, snovima koje mu je Bog nadahnuo, vlastiti život učinio darom.

Evanđelja govore o četiri sna (usp. Mt 1,20; 2,13.19.22). Bili su to Božji pozivi, ali ih nije bilo lako

prihvatiti. Nakon svakog sna, Josip je morao mijenjati svoje planove i prihvatiti izazov i rizik, žrtvujući vlastite planove kako bi slijedio Božje tajanstvene planove. Pouzdavao se do kraja u Boga. Možemo se, međutim, zapitati: »Što je bilo u tome noćnom snu da se moglo u njega toliko povjerovati?« Iako se u davnini snovima pridavalo dosta pažnje, ipak nisu imali neku važnost s obzirom na konkretnu životnu stvarnost. A ipak je sveti Josip bez oklijevanja pustio da ga snovi vode. Zašto? Zato što je njegovo srce bilo usredotočeno na Boga. I mali je znak njegovu budnom »unutarnjem uhu« bio dovoljan da prepozna Božji glas. To vrijedi i za naše pozive: Bog se ne voli objavljivati na spektakularan način, čineći prisilu nad našom slobodom. Blago i krotko nam priopćava svoje planove, ne zasljepljuje nas blještavim ukazanjima, već se nježno obraća našoj najdubljoj nutрини, postaje prislan s nama i govori nam kroz naše misli i osjećaje. I baš kao što je to učinio sa svetim Josipom, i nama nudi uzvišene i iznenađujuće ciljeve.

Snovi su, naime, odveli Josipa do pustolovina koje nikada nije mogao ni zamisliti. Prvi je san doveo u krizu njegove zaruke, ali ga je učinio Mesijinim ocem; zbog drugoga se sna morao dati u bijeg u Egipat, ali je spasio život svoje obitelji. Nakon trećega, koji je najavio njegov povratak u domovinu, slijedi četvrti zbog kojeg je prisiljen ponovno promijeniti svoje planove i vratiti se natrag u Nazaret, upravo tamo gdje će Isus započeti naviještati Božje kraljevstvo. U svim tim preokretima pokazala se pobjedonosnom hrabrost slijediti Božju volju. Tako je to u pozivu: Božji poziv uvijek tjera čovjeka izići, darivati se i ići dalje. Nema vjere bez rizika. Samo kad se pouzdano prepustimo milosti i ostavimo po strani svoje planove i lagodnosti, može se Bogu reći istinski *da*. A svako *da* donosi plodove, jer prianja uz veći plan, čije mi vidimo samo dijelove, ali kojega božanski Umjetnik poznaje i provodi kako bi svaki život postao remek-djelo. U tome smislu sveti je Josip uzor prihvaćanja Božjih planova. No, njegovo je *prihvaćanje aktivno*: on se nikad ne predaje i ne odustaje, Josip »nije pasivno rezigniran čovjek. On je hrabar i snažan protagonist« (Apostolsko pismo *Patris corde*, 4). Neka pomogne svima, posebno mladima u izboru zvanja, raspoznati i ostvariti Božje snove o njima; neka im ulije odvažnost da kažu *da* Gospodinu koji uvijek iznenađuje i nikad ne razočarava!

Drugi izraz koji označava put svetoga Josipa i njegova poziva jest *služiti*. Iz evanđelja se zorno vidi da je u svemu živio za druge, a nikada za sebe. Sveti Božji narod naziva ga *prečistim zaručnikom*, otkrivajući time njegovu sposobnost da ljubi ne zadržavajući ništa za sebe. Oslobođajući ljubav od svakog oblika posjedovanja otvorio se, naime, još plodonosnijoj službi: njegova skrb ispunjena ljubavlju proteže se od naraštaja do naraštaja, a kao brižni čuvar proglašen je zaštitnikom Crkve. Kao onaj u čijoj se osobi otjelovio smisao života kao žrtve, zaštitnik je također umirućih: mnogi mole njegov zagovor za sretnu smrt. Njegovo služenje i žrtve bili su, međutim, mogući samo zato što ih je podupirala veća ljubav: »Svako istinsko zvanje rađa se iz sebedarja koje je zreli plod jednostavne žrtve. Ta vrsta zrelosti traži se također u svećeništvu i posvećenom životu. Neovisno o kojem je pozivu riječ: na brak, beženstvo ili djevičanstvo, dar samoga sebe neće se ostvariti ako se zaustavi na žrtvi; tada umjesto da bude znakom ljepote i radosti ljubavi, u opasnosti je da bude izrazom žalosti, tuge i frustracije« (*Isto*, 7).

Služenje, taj konkretni izraz sebedarja, nije bilo za svetoga Josip tek uzvišen ideal, nego je postalo pravilom svakodnevna života. Potrudio se naći i urediti mjesto gdje će se Isus roditi; činio je sve što je bilo u njegovoj moći da ga zaštiti od Herodova gnjeva organiziravši pravovremeno putovanje u Egipat; spremno se vratio u Jeruzalem tražiti izgubljenog Isusa; uzdržavao je obitelj svojim radom, također u stranoj zemlji. Ukratko, prilagođavao se različitim okolnostima zahvaljujući svojoj sposobnosti da ne klone duhom kad stvari u životu ne idu onako kao što je zamislio: pokazao je *raspoloživost* karakterističnu za onoga koji *živi da bi služio*. U tome je duhu Josip poduzeo brojna i često nepredvidiva putovanja u svom životu: od Nazareta do Betlehema radi popisa stanovništva, zatim u Egipat i ponovno u Nazaret te svake godine u Jeruzalem, svaki put spreman ići ususret novim okolnostima, ne jadikujući zbog onoga što ga je snašlo i spreman priteći drugome u pomoć u svakoj situaciji. Može se reći da je bio *produžena ruka* nebeskoga Oca prema njegovu Sinu na zemlji. Josip je, dakle, uzor svim zvanjima koja su upravo pozvana biti *vrijedne Očeve ruke* za njegove sinove i kćeri.

Stoga volim zamišljati svetoga Josipa, čuvara Isusa i Crkve, kao *čuvara zvanjâ*. Njegova spremnost na služenje pokazuje, naime, da je bio *skrbni čuvar*. »On ustane, uzme noću dijete i majku njegovu te krene u Egipat« (Mt 2,14), kaže se u Evanđelju i time pokazuje njegovu spremnost i posvećenost obitelji. Nije gubio vrijeme uzrujavajući se zato što su stvari krenule nizbrdo kako ne bi zanemarivao one koji su mu

povjereni. Ta budna i brižna skrb znak je plodonosna poziva. To je svjedočanstvo života dotaknuta Božjom ljubavlju. Kako samo lijep primjer kršćanskoga života dajemo kada ne težimo uporno ostvarenju vlastitih ambicija i kada ne dopuštamo da nas paralizira žal za nekim prošlim vremenima, nego posvećujemo brigu onomu što nam Gospodin, po Crkvi, povjerava! Tada Bog izljevava na nas svojega Duha, njegovu stvaralačku snagu, te čini divne stvari, kao u Josipu.

Osim Božjeg poziva – po kojem se ostvaruju naši najveći *snovi* – i našega odgovora – koji se očituje u raspoloživom *služenju* i brižnoj skrbi – postoji i treći vid koji se provlači kroz život svetoga Josipa i kršćanski poziv te oblikuje njegovu svakodnevnicu, a to je *vjernost*. Josip je »pravedan« čovjek (Mt 1,19) koji se u djelatnoj šutnji svaki dan ustrajno drži Boga i njegovih planova. U posebno teškom času počinje »o svemu razmišljati« (usp. r. 20). Meditira, razmišlja: ne dopušta da ga obuzme žurba, ne podliježe napasti donošenja ishitrenih odluka i ne slijedi svoje instinkte, ne živi u jednome trenutku. Svemu pristupa smireno i stalno. Zna da se život gradi samo stalnom spremnošću za donošenje velikih odluka. To odgovara krotkom i stalnom naporu kojim je obavljao skromni zanat tesara (usp. Mt 13,55) zbog čega nije bio zanimljiv kroničarima toga doba, ali je već stoljećima nadahnuće nebrojenim očevima, radnicima i, općenito, kršćanima u njihovu svakodnevnom životu. Jer poziv, kao i život, sazrijeva samo svakodnevnom vjernošću.

Kako se jača ta vjernost? U svjetlu Božje vjernosti. Prve riječi koje je sveti Josip začuo u snu bile su poziv da se ne plaši, jer Bog je vjeran svojim obećanjima: »Josipe, sine Davidov, ne boj se« (Mt 1,20). *Ne boj se*: riječi su to koje Gospodin upućuje i tebi, draga sestro, i tebi, dragi brate, kada, i usred neizvjesnosti i oklijevanja, u sebi osjetiš neodgodivu želju da njemu daruješ svoj život. To su riječi koje ti ponavlja kada se, tamo gdje se nalaziš, možda i usred kušnji i nerazumijevanja, boriš svakoga dana slijediti njegovu volju. To su riječi koje otkrivaš kada se, na putu svoga poziva, vraćaš prvoj ljubavi. Riječi su to koje, kao neki refren, prate one koji svojim životom kažu Bogu *da*, kao sveti Josip, u svakodnevnoj vjernosti.

Ta je vjernost tajna radosti. U nazaretskom domu, kaže se u jednom liturgijskom himnu, vladala je »čista radost«. Bila je to svakodnevna i iskrena radost u jednostavnosti, radost koju iskuse oni koji drže do onog najvažnijeg, a to je vjerna bliskost Bogu i bližnjemu. Kako bi bilo lijepo kad bi isto jednostavno i blistavo ozračje, koje odsijeva vedrinom i nadom, prožimalo naša sjemeništa, naše redovničke ustanove, naše

župne dvorove! Želim vam tu radost, draga braćo i sestre, koji ste velikodušno učinili Boga svojim životnim *snom* da mu *služite* u braći i sestrama koji su vam povjereni, *vjernošću* koja je sama po sebi već svjedočanstvo, u vremenu obilježenom prolaznim odlukama i emocijama koje blijeđe ne ostavljajući u srcu nika-

kvu radost. Neka vas sveti Josip, čuvar zvanjâ, prati očinskim srcem!

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom,
19. ožujka 2021. godine, na svetkovinu svetoga Josipa*

Franjo

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 107. SVJETSKI DAN SELILACA I IZBJEGLICA

26. rujna 2021. godine

Prema jednom sve većem »mi«

Draga braćo i sestre!

U enciklici *Fratelli tutti* izrazio sam zabrinutost i želju koji i dalje zauzimaju važno mjesto u mojemu srcu: »Jednom kad ova zdravstvena kriza mine, naš najgori odgovor bio bi još dublje utonuti u grozničavi konzumerizam i nove oblike sebičnoga samoodržanja. Dao Bog da na kraju više ne postoje *oni drugi*, već samo *mi*« (br. 35).

Upravo sam zato odlučio poruku za 107. svjetski dan migranata i izbjeglica posvetiti temi *Prema jednom sve većem »mi«*, želeći tako pružiti jasnu perspektivu našega zajedničkog putovanja u ovom svijetu.

Povijest toga »mi«

Ta je perspektiva prisutna u samom Božjem naumu stvaranja: »Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih. I blagoslovi ih Bog i reče im: 'Plodite se, i množite'« (Post 1,27-28). Bog nas je stvorio kao muško i žensko, kao različita i komplementarna bića kako bismo zajedno oblikovali jedan »mi« koji raste iz naraštaja u naraštaj. Bog nas je stvorio na svoju sliku, na sliku svojega jednoga i trojednog bića, zajedništva u različitosti.

A kad se čovjek zbog svoje neposlušnosti udaljio od Boga, Bog je u svojem milosrđu odlučio ponuditi put pomirenja, i to ne pojedincima, nego čitavom narodu, jednomu »mi« koji će obuhvaćati cijelu ljudsku obitelj, sve narode: »*Evo Šatora Božjeg s ljudima! On će prebivati s njima: oni će biti narod njegov, a on će biti Bog s njima*« (Otk 21,3).

I na početku i na kraju povijesti spasenja postoji, dakle, jedan »mi«, a u njezinu je središtu otajstvo Krista koji je umro i uskrsnuo »da svi budu jedno« (Iv 17,21). Međutim, sadašnje vrijeme pokazuje nam da je onaj »mi«, koji Bog želi, razbijen i rascjepkan, ranjen i izobličen. A to se posebno potvrđuje u vremenima najvećih kriza, kao što je ova današnja pandemija. Zatvoreni i agresivni nacionalizmi (usp. *Fratelli tutti*, 11) te radikalni individualizam (usp. *Isto*, 105) narušavaju ili dijele taj »mi« kako u svijetu tako i unutar Crkve. A najveću cijenu plaćaju oni koji najlakše mogu postati *drugi*, odnosno stranci, migranti, marginalizirani, oni koji žive na životnim periferijama.

Svi smo, zapravo, na istome brodu i zato smo pozvani zalagati se da ne bude više zidova koji nas dijele, da ne bude više »onih drugih«, nego samo jedan »mi«, velik kao cijelo čovječanstvo. Zato koristim prigodu koju pruža ovaj dan da uputim dvostruki poziv da zajedno težimo sve većem »mi«, i obraćam se prije svega vjernicima katolicima, a zatim svim muškarcima i ženama svijeta.

Crkva koja je sve više katolička

Za članove Katoličke Crkve taj se poziv pretače u zalaganje oko sve veće vjernosti katoličkoj vjeri, shvaćajući ono što je sveti Pavao stavio na srce zajednici u Efezu: »Jedno tijelo i jedan Duh – kao što ste i pozvani na jednu nadu svog poziva! Jedan Gospodin! Jedna vjera! Jedan krst!« (Ef 4,4-5).

Katolicizam Crkve, njezina univerzalnost, stvarnost je koju valja prihvaćati i živjeti u svakome dobu, u skladu

sa željom i milošću Gospodina koji nam je obećao da će uvijek biti s nama, sve do kraja vremena (usp. Mt 28,20). Njegov nas Duh osposobljava zagrliti sve ljude kako bismo ostvarili zajedništvo u različitosti, pomirujući razlike, nikada ne namećući jednolikost koja depersonalizira. U susretu s različitostima stranaca, migranata, izbjeglica, i u međukulturnom dijalogu kojim ovaj može uroditi, dana nam je mogućnost rasti kao Crkva, uzajamno se obogaćivati. Svaki je kršćanin, gdje god da se nalazio, punopravan član mjesne crkvene zajednice, član jedne jedine Crkve, stanar istoga doma, član jedne jedine obitelji.

Vjernici katolici pozvani su zalagati se, svaki počevši od zajednice u kojoj živi, da Crkva postane sve uključivija, nastavljajući poslanje koje je Isus Krist povjerio apostolima: »Putom propovijedajte: 'Približilo se kraljevstvo nebesko!' Bolesne liječite, mrtve uskrisujte, gubave čistite, zloduhe izgonite! Besplatno primiste, besplatno dajte!« (Mt 10,7-8).

Crkva je danas pozvana izići na ulice egzistencijalnih periferija te liječiti ranjene i tražiti izgubljene, bez predrasuda ili strahova, bez prozelitizma, nego spremna proširiti svoj šator da u njega primi sve ljude. Među onima koji nastanjuju periferije naći ćemo brojne migrante i izbjeglice, prognanike i žrtve trgovine ljudima, kojima Gospodin želi po nama pokazati svoju ljubav i navijestiti svoje spasenje: »Današnji migracijski tokovi predstavljaju novi misionarski „horizont”, povlaštena prilika za naviještanje Isusa Krista i njegova evanđelje ne napuštajući pritom vlastitu sredinu kao i za konkretno svjedočenje kršćanske vjere s ljubavlju i dubokim poštivanjem prema drugim religijskim izrazima. Susret s migrantima i izbjeglicama drugih konfesija i religija plodno je tlo za razvoj iskrenog i obogaćujućeg ekumenskoga i međureligijskoga dijaloga« (*Obraćanje nacionalnim ravnateljima pastoralna za migrante*, 22. rujna 2017. godine).

Svijet koji je sve više uključiv

Pozivam sve muškarce i žene na svijetu da zajedno napreduju prema sve većem »mi« i da ponovno povežu ljudsku obitelj kako bi zajedno izgrađivali našu budućnost pravde i mira, vodeći računa o tome da nitko ne bude izostavljen.

Budućnost naših društava je »raznobojna« budućnost, obogaćena različitostima i međukulturnim odnosima. Zato moramo danas naučiti živjeti zajedno, u skladu i miru. Posebno mi je draga slika puka u Jeruzalemu koji, na »dan krštenja« Crkve na Pedeseticu, sluša navještaj spasenja neposredno nakon silaska Duha Svetoga: »Parti, Medani, Elamljani, žitelji Mezopotamije, Judeje i Kapadocije, Ponta i Azije, Frigije i Pamfilije, Egipta i krajeva libijskih oko Cirene, pridošlice Rimljani, Židovi

i sljedbenici, Krećani i Arapi – svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja« (Dj 2,9-11).

To je ideal novog Jeruzalema (usp. Iz 60; Otk 21,3), gdje svi narodi, ujedinjeni u miru i slozi, slave Božju dobrotu i čuda stvorenoga svijeta. Ali da bismo dostigli taj ideal moramo se svi zalagati da rušimo zidove koji nas razdvajaju i graditi mostove koji će podupirati kulturu susreta, svjesni duboke međupovezanosti koja postoji među nama. U tome pogledu, suvremene migracije pružaju nam priliku da pobijedimo svoje strahove i dopustimo da nas obogati različitost dara svake osobe. Dakle, granice, ako to želimo, možemo pretvoriti u povlaštena mjesta susreta na kojima se može razviti čudo sve većeg »mi«.

Od svih muškaraca i žena u svijetu tražim da dobro upotrebljavaju darove koje nam je Gospodin povjerio kako bismo očuvali i učinili još ljepšim svijet koji je stvorio: »Neki je ugledan čovjek imao otputovati u daleku zemlju da primi svoje kraljevstvo pa da se vrati. Dozva svojih deset slugu, dade im deset mna i reče: 'Trgujte dok ne dođem'« (Lk 19,12-13). Gospodin će tražiti od nas da položimo račun za sva djela koja smo činili! Ali da bi se našem zajedničkom domu osiguralo pravu skrb, moramo se truditi da taj »mi« bude sve veći, sve više suodgovoran, u snažnom uvjerenju da je svako dobro koje se učini svijetu učinjeno sadašnjim i budućim naraštajima. To je osobna i zajednička obaveza kojom se preuzima odgovornost za svu braću i sestre koji nastavljaju trpjeti dok nastojimo ostvariti održiviji, uravnoteženiji i uključiviji razvoj. U tom se zauzimanju ne pravi razlika između domaćeg stanovništva i stranaca, između mjesnoga stanovništva i gostiju, jer je riječ o zajedničkom bogatstvu, te se nikoga ne može isključiti iz brige o njemu i iz njegovih blagodati.

Taj san ima početak

Prorok Joel nagovijestio je mesijansku budućnost kao vrijeme snova i viđenja nadahnutih Duhom Svetim: »Izlit ću duha svoga na svako tijelo, i prorocat će vaši sinovi i kćeri, vaši će starci sanjati sne, a vaši mladići gledati viđenja« (Jl 3,1). Pozvani smo sanjati zajedno. Ne smijemo se bojati sanjati i to zajedno kao jedinstveno čovječanstvo, kao suputnici na istome putu, kao sinovi i kćeri ove iste zemlje, koja je naš zajednički dom i gdje smo svi sestre i braća (usp. *Fratelli tutti*, 8).

Molitva

Sveti i ljubljani Oče,
tvoj Sin nas je naučio
da na Nebu zavlada velika radost
kad se onaj koji je bio izgubljen nađe,

kad se nekoga tko je bio isključen i odbačen ponovno primi među nas te taj »mi« postaje tako sve većim. Udijeli, molimo te, svim Isusovim učenicima i svim ljudima dobre volje milost da vrše tvoju volju u svijetu. Blagoslovi svaku gestu gostoprimstva i pomoći kojom se svakog onog koji je u izgnanstvu prima u »mi« zajednice i Crkve

da naša zemlja može postati onakva kakvom si je Ti stvorio: zajednički dom sve braće i sestara. Amen.

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom,
3. svibnja 2021. godine, na blagdan
svetih apostola Filipa i Jakova*

Franjo

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA SVJETSKI DAN MISIJA 2021. GODINE

Ne možemo ne govoriti što vidjesmo i čusmo. (Dj 4,20)

Draga braćo i sestre,

kad iskusimo snagu Božje ljubavi, kad prepoznamo njegovu očinsku prisutnost u našem osobnom i zajedničkom životu, ne možemo ne naviještati i dijeliti s drugima *ono što vidjesmo i čusmo*. Isusov odnos s njegovim učenicima, njegovo čovječstvo koje se objavljuje u otajstvu utjelovljenja, u njegovu evanđelju i u njegovu vazmenom otajstvu pokazuju nam koliko Bog ljubi nas ljude i da su naše radosti i naše patnje, naše želje i naše tjeskobe ujedno i njegove (usp. DRUGI Vatikanski Sabor, *Gaudium et spes*, 22). Sve nas u Kristu podsjeća da mu svijet u kojemu živimo i njegova potreba za otkupljenjem nisu tuđi i poziva nas da se osjećamo aktivnim dijelom toga poslanja: »Pođite stoga na raskrižja i koga god nađete, pozovite« (Mt 22,9). Iz te samilosne ljubavi nitko nije isključen, nitko je ne može doživljavati nečim tuđim ili dalekim.

Iskustvo apostolâ

Povijest evangelizacije započinje oduševljenim traženjem Gospodina koji poziva i želi uspostaviti sa svakom osobom, tamo gdje se ona nalazi, dijalog prijateljstva (usp. Iv 15,12-17). Apostoli su prvi koji nam o tome govore, sjećajući se čak i dana i sata kad su ga susreli: »Bila je otprilike deseta ura« (Iv 1,39). Prijateljstvo s Gospodinom, vidjeti ga kako liječi bolesne, blaguje s grešnicima, hrani gladne, pristupa isključenima iz društva, dotiče nečiste, poistovjećuje se s potrebitima, poziva na blaženstva, uči na nov način i s vlašću, sve to ostavlja neizbrisiv trag, koji može pobuditi divljenje i »zaraznu« radost i nesebičnost koje se ne može obuzdati. Kao što je govorio prorok Jeremija, to iskustvo je rasplamtjeli oganj njegove djelotvorne prisutnosti u našem srcu koji nas

tjera ispuniti poslanje, premda katkad za sobom povlači žrtve i nerazumijevanja (usp. 20,7-9). Ljubav je uvijek u pokretu i pokreće nas da s drugima dijelimo najljepši navještaj i izvor nade: »Našli smo Mesiju!« (Iv 1,41).

S Isusom smo vidjeli, čuli i iskusili da sve može biti drukčije. On je, već sada, uveo u buduća vremena doživljujući nam u pamet bitnu značajku našega čovječstva, koja je mnogo puta zaboravljena: »stvoreni smo za puninu koja se može postići samo u ljubavi« (*Fratelli tutti*, 68). To su nova vremena koja pobuđuju vjeru koja može dati poticaj inicijativama i oblikovati zajednicu, polazeći od muškaraca i žena koji uče preuzimati na sebe teret vlastite krhkosti i krhkosti drugih ljudi, promičući bratstvo i socijalno prijateljstvo (usp. *Isto*, 67). Crkvena zajednica pokazuje svoju ljepotu svaki put kad se sa zahvalnošću spominje da je Gospodin prvi nas ljubio (usp. 1 Iv 4,19). »Gospodinova posebna ljubav nas iznenađuje, a čuđenje, po svojoj naravi, ne može se s naše strane ni posjedovati ni nametati [...] Jedino tako može procvasti čudo besplatnosti, besplatnog sebedarja. I misijski se žar ne može nikada steći misaonim naporom ili promućurnošću. Staviti se u stanje misije odraz je zahvalnosti« (*Poruka Papinskim misijskim djelima*, 21. svibnja 2020. godine).

Ipak, vremena nisu bila laka; prvi su kršćani započinjali svoj vjerski život u neprijateljskom i teškom okruženju. Iskustva marginalizacije i zatočeništva isprepletala su se s unutarnjim i vanjskim otporima koji kao da su proturječili pa čak i negirali ono što su vidjeli i čuli. Ali sve to ne samo da nije predstavljalo teškoću ili prepreku koja bi ih mogla dovesti do toga da se prignu ili zatvore u sebe same, nego ih je nagnalo da svaku nepriliku, protivštinu i teškoću pretvore u prigodu za poslanje. Same ograničenosti i prepreke postale su povlašteno mjesto za pomazati

sve i svakoga Gospodinovim Duhom. Ništa i nitko nije mogao biti isključen iz oslobađajućega navještaja.

O svemu tome imamo živo svjedočanstvo u *Djelima apostolskim*, knjizi koju učenici misionari uvijek imaju pri ruci. To je knjiga u kojoj se opisuje kako je evanđelje, tamo gdje se pronosilo, uvijek ostavljalo iza sebe ugodan miris pobuđujući radost koju samo Duh može dati. Knjiga Djela apostolska uči nas uvijek se u kušnjama čvrsto držati Krista, kako bi u nama sazrelo »uvjerenje da Bog može djelovati u svakoj situaciji, pa i usred prividnih neuspjeha« kao i sigurnost »da onaj koji se žrtvuje i daje Bogu iz ljubavi sigurno će biti plodan« (*Evangelii gaudium*, 279).

Tako i mi: ni sadašnji povijesni trenutak nije lak. Ova situacija pandemije iznijela je na vidjelo i još više povećala žalost, samoću, siromaštvo i nepravde od kojih su mnogi već i ranije trpjeli i razotkrila je naše lažne sigurnosti, podjele i polarizacije koje nas tiho uništavaju. Najslabiji i najranjiviji još su snažnije doživjeli svoju slabost i ranjivost. Iskusili smo obeshrabrenost, razočaranost, muku. Nije nam mogla promaći ni konformistička gorčina koja oduzima nadu. Mi, međutim, »ne propovijedamo same sebe, nego Krista Isusa Gospodinom, a sebe slugama vašim poradi Isusa« (2 Kor 4,5). Zato u našim zajednicama i našim obiteljima slušamo jeku riječi života koja se razliježe našim srcima i govori nam: »Nije ovdje, nego uskrsnu!« (Lk 24,6). To je riječ nade koja zatire svaki determinizam i, onima koji dopuste da ih dotakne, daruje potrebnu slobodu i odvažnost ustati na noge i kreativno tražiti sve moguće načine živjeti samilost, »sakramental« Božje blizine nama ljudima koji ne ostavlja nikoga ležati kraj puta. U ovom vremenu pandemije, suočeni s napašću prikrivanja i opravdavanja ravnodušnosti i apatije u ime zdravoga socijalnoga razmaka, prijeko je potrebno *poslanje samilosti* koje može pretvoriti neophodnu udaljenost u mjesto susreta, skrbi i promicanja. »Što vidjesmo i čusmo« (Dj 4,20), milosrđe koje nam je iskazano, pretvara se u uporišnu točku i daje nam vjerodostojnost koja nam omogućuje povratiti zajedničku strast za stvaranje »zajednice pripadnosti i solidarnosti čemu se moraju posvetiti vrijeme, trud i dobra« (*Fratelli tutti*, 36). Božja je riječ ta koja nas svakodnevno otkupljuje i spašava od izgovorâ koji nas vode tome da se zatvaramo u najkukavniji od svih skepticizama: ionako će sve opet biti isto, ništa se neće promijeniti. A na pitanje: Zašto bih se trebao odricati svojih sigurnosti, lagodnosti i užitaka ako ne mogu vidjeti nikakav važan rezultat?, odgovor je uvijek isti: »Isus Krist je izvojevao pobjedu nad grijehom i smrću i sada je svemoguć. Isus Krist doista živi« (usp. *Evangelii gaudium*, 275) i želi da i mi budemo živi, da budemo braća i da znamo u sebe primiti i s drugima dijeliti tu nadu.

U sadašnjim okolnostima prijeko su potrebni misionari nade, pomazani od Gospodina, koji su kadri proročki podsjećati da se nitko ne može sâm spasiti.

Neka se i iz našega grla, kao u apostolâ i prvih kršćana, iz sve snage zaori: »Ne možemo ne govoriti što vidjesmo i čusmo« (Dj 4,20). Sve što smo primili, sve što nam je Gospodin postupno darivao, dao nam je da bismo se mogli time služiti i besplatno drugima davati. Kao što su apostoli svojim očima vidjeli, čuli i rukama opipali Isusovo spasenje (usp. 1 Iv 1,1-4), tako mi danas možemo trpeće i slavno Kristovo tijelo doticati u svakodnevnomu životu i smoći hrabrosti sa svima dijeliti sudbinu nade, taj nedvojbeni znak koji je plod spoznaje da je Gospodin uvijek uz nas. Kao kršćani ne možemo zadržati Gospodina samo za sebe: evangelizacijsko poslanje Crkve svoju punu i javnu vrijednost očituje u promjeni svijeta i očuvanju stvorenja.

Poziv svakome od nas

Tema ovogodišnjega Svjetskog dana misija *Ne možemo ne govoriti što vidjesmo i čusmo* (Dj 4,20), poziv je svakome od nas da »preuzmemo odgovornost« i upoznamo druge s onim što nosimo u srcu. Po tom je poslanju Crkva uvijek bila prepoznatljiva: »Ona je upravo radi naviještanja evanđelja« (sveti Pavao VI., *Evangelii nuntiandi*, 14). Naš vjerski život, naime, kad se odvajamo od drugih ili se zatvaramo u male skupine, kopni, gubi proročki duh i sposobnost divljenja i zahvalnosti. Prema samoj svojoj dinamici on zahtijeva veću otvorenost kojom možemo doći do svih i zagrliti ih. Prvi kršćani ne samo da nisu podlegli napasti zatvaranja u neku elitu, nego su bili privučeni od Gospodina i novog života koji je On nudio, poći među narode svjedočiti ono što su vidjeli i čuli: Božje kraljevstvo je blizu. Činili su to s velikodušnošću, zahvalnošću i plemenitošću onih koji siju svjesni da će drugi uživati plodove njihova truda, zalaganja i njihove žrtve. Zato volim podsjetiti da »čak i oni koji su najslabiji, ograničeni i koji nose rane na svojoj duši mogu biti misionari na svoj način, jer se uvijek treba omogućiti da se dobro prenosi, čak i ako koegzistira s mnogim slabostima« (*Christus vivit*, 239).

Na Svjetski dan misija, koji se svake godine slavi pretposljednje nedjelje listopada, sjećamo se sa zahvalnošću svih onih koji nam, svojim svjedočanstvom života, pomažu obnoviti naš krsni zavjet da ćemo biti velikodušni i radosni apostoli evanđelja. Posebno se spominjemo onih koji su bili kadri krenuti na put, ostaviti zemlju i obitelj kako bi evanđelje, bez odlaganja i strahova, došlo do narodâ i gradova u kojima je mnogo onih koji su žedni blagoslova.

Razmišljanje o njihovom misijskom svjedočenju potiče nas da budemo hrabri i ustrajno molimo

»gospodara žetve da radnike pošalje u žetvu svoju« (Lk 10,2). Svjesni smo, naime, da poziv na poslanje nije nešto što pripada prošlosti ili romantična uspomena iz nekih drugih vremena. Isusu danas trebaju srca koja znaju živjeti poziv kao pravu ljubavnu priču koja će ih potaknuti ići na periferije svijeta i postati vjesnicima i oruđima samilosti. Poziv je to koji On upućuje svima, iako ne svakomu na isti način. Sjetimo se da ima periferijâ koje se nalaze blizu nas, u središtu nekoga grada, ili u vlastitoj obitelji. Postoji također vid sveopće otvorenosti ljubavi koji nije zemljopisni nego egzistencijalni. Uvijek, ali napose u ovim vremenima pandemije, važno je svaki dan rasti u sposobnosti proširiti svoj vlastiti krug i doći do onih za koje ne doživljavamo spontano da pripadaju

»našem interesnom svijetu« iako su tu blizu nas (usp. *Fratelli tutti*, 97). Ostvarivati svoje poslanje u životu znači odvažiti se gajiti iste osjećaje kao Isus Krist i vjerovati s njim da je osoba uz mene moj brat i moja sestra. Neka njegova suosjećajna ljubav probudi i naše srce i sve nas učini učenicima misionarima.

Neka Marija, prva učenica misionarka, poveća u svim kršćanicima želju da budu sol i svjetlo u našim zemljama (usp. Mt 5,13-14).

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom,
6. siječnja 2021. godine, na svetkovinu Bogojavljenja*

Franjo

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 1. SVJETSKI DAN DJEDOVA I BAKA I STARIJIH OSOBA

25. srpnja 2021. godine

Ja sam s tobom u sve dane

»Ja sam s tobom u sve dane« (usp. Mt 28,20). Obećanje je to koje je Gospodin dao svojim učenicima prije svoga uzašašća na Nebo i koje danas ponavlja tebi, dragi djede i draga bako. Tebi. »Ja sam s tobom u sve dane«, ujedno su riječi koje bih ti, kao rimski biskup i kao starija osoba kao i ti, uputio na ovaj prvi Svjetski dan djedova i baka i starijih osoba: cijela Crkva ti je blizu, odnosno bolje rečeno: cijela Crkva nam je blizu. Brine se za tebe, voli te i ne želi te ostaviti samoga/samu!

Znam dobro da ova poruka do tebe stiže u teškomu času: pandemija se pokazala neočekivanom i silovitom olujom, teškom kušnjom na kojoj se našao život svih, ali posebno nas starijih osoba. Mnogi od nas su se razboljeli i mnogi su umrli ili su svjedočili umiranju svojih suprugâ i svojih dragih; koliki su samo jako dugo bili prisiljeni na samoću i izolaciju.

Gospodinu su poznate sve patnje kroz koje smo prošli u tome vremenu. On je blizu svima koji doživljavaju bolno iskustvo onih koji su napušteni; nije ravnodušan na našu samoću koju je pandemije učinila još težom. Predaja govori da je i sv. Joakim, Isusov djed, bio udaljen iz svoje zajednice jer nije imao djece; njegov se život – kao i život njegove supruge Ane – smatrao

beskorisnim. Ali Gospodin mu je poslao anđela da ga tješi. Dok je, žalostan, tavorio izvan gradskih vrata, ukazao mu se Božji glasnik i rekao mu: »Joakime, Joakime! Gospodin Bog je uslišio tvoju ustrajnu molitvu.«¹ Čini se da Giotto, na svojoj glasovitoj fresci², smješta taj prizor u noćne sate, u jednu od mnogih neprospavanih noći ispunjenih sjećanjima, brigama i željama na koje su mnogi od nas navikli.

Ali i kad se čini da posvuda vlada tama, kao tijekom ovih mjeseci pandemije, Gospodin nastavlja slati *anđele* da nas tješe u našoj samoći i da nam ponavljaju: »Ja sam s tobom u sve dane.« Kaže to tebi, kaže to meni, svima. I to je bit ovoga Svjetskog dana za koji sam htio da se prvi put slavi ove godine, nakon dugotrajne izoliranosti i još uvijek spora vraćanja uobičajenoga društvenoga života: neka svakog djeda, svaku baku, svaku stariju osobu – posebice one od nas koji su najusamljeniji – posjeti jedan *anđeo*!

Katkad će on imati lica naših unuka, katkad opet članova obitelji, starih prijatelja ili onih koje smo upoznali upravo u ovim teškim vremenima. Tijekom tog vremena naučili smo razumjeti koliko su zagrljaji i posjeti svakome od nas važni. Kako me samo žalosti što na nekim mjestima oni još uvijek nisu mogući!

¹ Ovaj je događaj opisan u Jakovljevu protoevanđelju.

² Riječ je o slici izabranoj kao logotip Svjetskog dana baka i djedova i starijih osoba.

Gospodin nam, međutim, šalje također svoje glasnike putem Božje riječi. On ne dopušta da u svojem životu ikad budemo prikraćeni za nju. Pročitajmo svaki dan jedan tekst iz Evanđelja, molimo sa psalmima, čitajmo proroke! Ostat ćemo ganuti Gospodinovom vjernošću. Sveto pismo će nam također pomoći shvatiti što Gospodin želi od nas danas u našem životu. On šalje radnike u svoj vinograd u različite sate u danu (usp. Mt 20,1-16) i u svakom životnom dobu. Ja sâm mogu posvjedočiti da sam poziv da postanem rimskim biskupom primio kad sam, takoreći, navršio dob za umirovljenje i mislio već da neću moći učiniti mnogo novoga. Gospodin nam je uvijek blizu – uvijek – s novim pozivima, s novim riječima, sa svojom utjehom, ali uvijek nam je blizu. Znae da je Gospodin vječan i da nikada ne ide u mirovinu. Nikada.

U Matejevu Evanđelju Isus kaže apostolima: »Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!« (28,19-20). Te su riječi upućene i nama danas i pomažu nam bolje shvatiti da se naš poziv sastoji u tome da čuvamo svoje korijene, prenosimo vjeru mladima i brinemo se za malene. Slušajte ovo pažljivo: Koji je naš poziv danas, u našoj dobi? Odgovor je: čuvati korijene, prenositi vjeru mladima i brinuti za malene. Ne zaboravite to.

Nije važno koliko godina imaš, radiš li još uvijek ili ne, jesi li ostao sam/sama ili imaš obitelj, jesi li postao/la djed/baka prije ili kasnije u životu, jesi li još uvijek neovisan/na ili trebaš pomoć, jer ne postoji dob za mirovinu u zadaći naviještanja evanđelja, u zadaći prenošenja tradicijâ unucima. Treba samo krenuti i, prije svega, izići iz sebe samih kako bi se poduzelo nešto novo.

U ovom ključnom povijesnom trenutku pred vama je, dakle, nov poziv. Pitat ćeš se: Ali kako je to moguće? Snage mi malakšu i mislim da ne mogu mnogo učiniti. Kako se mogu početi ponašati na nov način kad je rutina postala pravilom mojega života? Kako da se posvetim najsiromašnijima kad sam već toliko zaokupljen/a vlastitom obitelji? Kako mogu proširiti svoj pogled, ako ne smijem napustiti ni kuću u kojoj živim? Nije li moja samoća pretežak teret? Koliko od vas si postavljaju pitanje: Nije li moja samoća preteško breme? Sâm Isus je čuo slično pitanje iz Nikodemovih usta: »Kako se čovjek može roditi kad je star?« (Iv 3,4). To je moguće, odgovara Gospodin, kad čovjek otvori svoje srce za djelovanje Duha Svetoga koji puše gdje hoće. Duh Sveti je slobodan – ide kud hoće i čini što hoće.

Kao što sam više puta ponovio, iz krize u kojoj se našao svijet nećemo izići isti: izići ćemo ili bolji ili gori.

»Dao Bog [...] da to ne bude još jedan od nebrojenih ozbiljnih događaja u povijesti iz kojeg nismo bili kadri ništa naučiti – mi smo tako tvrdoglavi! –; [Dao Bog] da ne zaboravimo starije osobe koje su umrle jer nije bilo respiratora [...]; da tako velika bol ne bude uzaludna, da napravimo velik iskorak u nov način života i jednom zauvijek otkrijemo da smo potrebni jedni drugima i da smo dužnici jedni drugih, kako bi se čovječanstvo ponovno rodilo« (*Fratelli tutti*, 35). Nitko se ne spašava sâm. Dužnici smo jedni drugih. Svi smo mi braća.

U toj perspektivi, želim ti poručiti kako si i ti potreban/na da se, u bratstvu i socijalnom prijateljstvu, gradi svijet sutrašnjice: onaj u kojem ćemo živjeti – mi, zajedno sa svojom djecom i unucima – jednom kad ova oluja prođe. Svi »moramo aktivno sudjelovati u obnovi i pomaganju ranjenih društava« (*Isto*, 77). Među raznim stupovima koji moraju nositi tu novu građevinu postoje tri koja ti, bolje od svih drugih, možeš pomoći postaviti. Ovo su ta tri stupa: *snovi*, *sjećanje* i *molitva*. Gospodinova bliskost dat će snagu i najkrhkijima od nas da krenu tim novim putem: putovima snova, sjećanja i molitve.

Prorok Joel nekoć je dao ovo obećanje: »Prorocat će vaši sinovi i kćeri, vaši će starci sanjati sne, a vaši mladići gledati viđenja« (Jl 3,1). Budućnost svijeta je u savezu između mladih i starih. Tko drugi, ako ne mladi, može prihvatiti snove starijih i pronositi ih dalje? Ali za to je potrebno nastaviti sanjati. U našim snovima o pravdi, miru i solidarnosti krije se mogućnost da naši mladi imaju nova viđenja i da zajedno možemo graditi budućnost. Prijeko je potrebno da ti također svjedočiš da je moguće izići obnovljen iz iskustva kušnje. I uvjeren sam da to neće biti jedina, jer si u svome životu doživio/la mnoge i uspio/uspjela si ih prebroditi. Neka vam to iskustvo pomogne prebroditi ovo kroz što prolazite danas.

Snovi su, zato, isprepleteni *sjećanjem*. Mislim na to koliko je dragocjeno ono bolno sjećanje na rat i koliko novi naraštaji iz njega mogu naučiti o vrijednosti mira. A ti koji si proživio/la ta ratna stradanja pozvan/a si o tome drugima govoriti. Sjećanje je istinsko i pravo poslanje svake starije osobe: biti čuvari sjećanja i prenositi ih drugima. Edith Bruck, koja je preživjela strahote holokausta, rekla je da je »prosvjetljivanje samo jedne savjesti vrijedno truda i boli čuvanja živog sjećanja na ono što se dogodilo«. I dodala je: »Za mene je sjećanje život.«³ Pomislim također na svoje pretke i one među vama koji su morali emigrirati. Oni znaju koliko je teško napustiti vlastiti dom, kao što to danas čine mnogi s nadom u bolju budućnost. Neki su od njih možda uz nas i skrbe se za nas. To nam sjećanje može pomoći da stvorimo čovječniji i gostoljubiviji svijet. Ali bez sjećanja nije

³ Sjećanje je život, pismo je dah. *L'Osservatore Romano*, 26. siječnja 2021.

moguće graditi, bez temelja nikada nećeš sagraditi kuću. Nikada. A temelj života je sjećanje.

Na kraju: *molitva*. Kao što je jednom prilikom rekao moj predšasnik, papa Benedikt, taj sveti starac koji nastavlja moliti i raditi za Crkvu: »Molitva starijih osoba može zaštititi svijet pomažući mu na način koji je možda učinkovitiji od silnog truda i napora mnogih«⁴. Izjavio je to 2012. godine, gotovo na kraju svog pontifikata. Baš lijepo rečeno. Tvoja je molitva vrlo dragocjen izvor: to su pluća bez kojih Crkva i svijet naprosto ne mogu (usp. *Evangelii gaudium*, 262). Pogotovo u ova teška vremena za čovječanstvo dok, svi u istoj lađi, plovimo olujnim morem pandemije, tvoja molitva za svijet i Crkvu nije uzaludna, nego svima pokazuje vedro pouzdanje da ćemo sigurno doploviti do mirne luke.

Draga bako, dragi djede, zaključujući ovu svoju poruku, želim i tebi ukazati na primjer blaženog – a doskora i svetoga – Charlesa de Foucaulda. Živio je kao pustinjač

u Alžiru i ondje na periferiji svjedočio »želju osjećati se bratom svakog čovjeka« (*Fratelli tutti*, 287). Sve ono kroz što je prošao u svome životu pokazuje da je, čak i u samoći pustinje, moguće zauzimati se za siromašne iz cijeloga svijeta i postati istinski brat i sestra svih.

Molim Gospodina da, zahvaljujući također njegovu primjeru, svaki od nas proširi svoje srce i učiniti ga osjetljivim na patnju posljednjih i kadrin zauzeti se za njih u molitvi. Neka svaki od nas nauči svima, a na poseban način najmlađima, ponavljati ove riječi utjehe koje smo danas čuli upućene nama: »Ja sam s tobom u sve dane.« Samo hrabro naprijed! Gospodin vas blagoslovio!

*U Rimu, pri Svetom Ivanu Lateranskom,
31. svibnja 2021. godine, na blagdan
Pohoda Blažene Djevice Marije*

Franjo

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 5. SVJETSKI DAN SIROMAHA

33. nedjelja kroz godinu – 14. studenoga 2021. godine

Siromahâ svagda imate uza se (Mk 14,7)

1. »Siromahâ svagda imate uza se« (Mk 14,7). Isus je te riječi izgovorio nekoliko dana prije Pashe, dok je blagovao u Betaniji, u kući nekog Šimuna zvanog »Gubavac«. Kako izvješćuje evanđelist, u prostoriju gdje se blagovalo ušla je neka žena držeći u rukama alabastrenu posudu punu dragocjene pomasti, kojom je Isusa polila po glavi. Ova je gesta izazvala veliko zaprepaštenje i pobudila dvije različite reakcije.

Prva je reakcija ogorčenost nekih prisutnih, uključujući i učenike koji, s obzirom na cijenu pomasti – oko 300 denara, što odgovara godišnjoj plaći jednog radnika – misle da je bilo bolje prodati je i novac dati siromasima. Prema Ivanovu Evanđelju, Juda se našao tumačiti taj stav: »Zašto se ta pomast nije prodala za trista denara i razdala siromasima?« Evanđelist napominje: »To ne reče zbog toga što mu bijaše stalo do siromaha, nego što bijaše kradljivac: kako je imao kesu, kradom je uzimao što se u nju stavljalo« (12,5-6). Nije slučajno da ta teška kritika dolazi iz usta izdajice: to je dokaz da oni koji nemaju osjećaja za siromaha izdaju Isusovo učenje i ne mogu biti njegovim učenicima. Podsjećamo u vezi s tim na snažne Origenove riječi: »Judi je naizgled stalo do siromaha

[...]. Ako još uvijek ima netko tko upravlja crkvenom riznicom i govori u korist siromahâ kako to čini Juda, a zatim grabi sebi ono što se u nju stavlja, doživjet će istu Judinu sudbinu« (*Tumačenje Matejeva Evanđelja*, 11,9).

Drugo tumačenje daje sâm Isus i ono omogućuje shvatiti duboko značenje geste koju čini ta žena. On kaže: »Pustite je, što joj dodijavate? Dobro djelo učini na meni« (Mk 14,6). Isus zna da će uskoro umrijeti i u toj gesti vidi pomazanje njegova tijela unaprijed, prije polaganja u grob. Taj pogled u budućnost potpuno je neočekivan za sustolnike. Isus ih podsjeća da je On sâm prvi siromah, najveći od svih siromaha, jer predstavlja sve njih zajedno. Upravo u ime siromašnih, usamljenih, marginaliziranih i diskriminiranih Sin Božji prihvaća gestu te žene. Svojom ženskom osjetljivošću ona pokazuje da je jedina koja razumije Gospodinovo duševno stanje. S tom bezimenom ženom – koja je možda stoga predodređena da predstavlja sve one žene tijekom stoljeća čiji se glas neće čuti i koje će biti žrtve nasilja – započine značajna prisutnost ženâ koje sudjeluju u vrhuncu Kristova života: njegovu raspeću, smrti, ukopu i njegovu ukazanju kao Uskrsloga. Žene, koje su tako često

⁴ Posjet Domu za starije osobe *Viva gli anziani*, 2. studenoga 2012.

diskriminirane i kojima je teško doći do odgovornih položaja, na stranicama Evanđelja su, naprotiv, protagonisti u povijesti objave. Rječite su zaključne Isusove riječi koje tu ženu povezuju s velikim poslanjem evangelizacije: »Zaista, kažem vam, gdje se god bude propovijedalo evanđelje, po svem svijetu, navješćivat će se i ovo što ona učini – njoj na spomen« (Mk 14,9).

2. Ova snažna *empatija* između Isusa i žene i način na koji On tumači njezino pomazanje, koje je u silnoj opreci sa snebivanjem Jude i ostalih, otvaraju širom vrata plodnom promišljanju o neraskidivoj vezi između Isusa, siromahâ i propovijedanja evanđelja.

Lice Boga koje On objavljuje je, naime, lice Oca koji je na strani siromahâ, Oca koji je blizak siromasima. Cjelokupno Isusovo djelovanje potvrđuje da siromaštvo nije plod zle kobi, nego konkretan znak njegove prisutnosti među nama. Ne nalazimo ga kad i gdje želimo, već ga prepoznamo u životima siromašnih, u njihovim patnjama i oskudicama i, u kadikad neljudskim, uvjetima u kojima su prisiljeni živjeti. Neću se umoriti ponavljati da su siromašni istinski evangelizatori jer su oni prvi bili evangelizirani i pozvani biti dionicima Gospodinova blaženstva i njegova Kraljevstva (usp. Mt 5,3).

Siromasi, koji žive u različitim prilikama i na svim meridijanima, *evangeliziraju nas* jer nam omogućuju da na uvijek nov način otkrivamo najizvornije crte Očeva lica. »Oni nas mogu mnogo toga naučiti. Osim što imaju dioništvo u onom *sensus fidei*, oni također putem vlastitih patnji poznaju Krista patnika. Prijeko je potrebno da svi dopustimo da nas oni evangeliziraju. Nova je evangelizacija poziv na upoznavanje spasenjske snage koja je na djelu u njihovim životima i da ih Crkva stavi u središte svoga puta. Pozvani smo otkriti Krista u njima, posuditi im naš glas u njihovim traženjima, ali također biti njihovi prijatelji, slušati ih, razumjeti i prihvatiti tajanstvenu mudrost koju Bog želi putem njih podijeliti s nama. Naša se zauzetost ne sastoji isključivo u djelima ili planovima promicanja i pomoći; ono što Duh pokreće nije prekomjerni aktivizam, nego prije svega *pozornost* prema drugom za kojeg se u stanovitom smislu smatra da je jedno s nama. Ta pozornost puna ljubavi je početak prave brige za njegovu osobu i, polazeći od nje, želim stvarno tražiti njegovo dobro« (*Evangeliu gaudium*, 198-199).

3. Isus ne samo da je na strani siromašnih, već s njima *dijeli* istu sudbinu. To je snažna poruka i za njegove učenike svih vremena. Isusove riječi: »Siromahâ svagda imate uza se«, znače također ovo: njihova prisutnost među nama je stalna, ali to ne smije dovesti do toga da se na to naviknemo tako da postanemo na to ravnodušni, nego nas mora navesti na bezuvjetno dijeljenje života

koje nam nije dopušteno prebacivati na druge. Siromašni nisu »autsajderi« u zajednici, već su braća i sestre s kojima se dijeli patnja kako bi se ublažilo njihovu nevoljnost i marginaliziranost, vratilo im se izgubljeno dostojanstvo i zajamčilo potrebnu socijalnu uključenost. Poznato je, uostalom, da svako dobro djelo pretpostavlja dobročinitelja i primatelja dobročinstva, dok dijeljenje s drugima rađa bratstvo. Milostinja je nešto što se čini s vremena na vrijeme, dok je dijeljenje trajno. Ova prva riskira da zadovolji one koji je daju i ponizi one koji je primaju; ovo potonje, pak, jača solidarnost i stvara nužne pretpostavke za postizanje pravde. Riječju, vjernici, kad žele osobno vidjeti Isusa i dotaći ga se rukom, znaju kome se uteći: siromašni su sakrament Krista, predstavljaju njegovu osobu i upućuju na nj.

Imamo mnogo primjera svetaca i svetica koji su dijeljenje sa siromašnima učinili svojim planom života. Tu mislim, među ostalim, na oca Damiana de Veustera, svetog apostola gubavaca. On je s velikom velikodušnošću odgovorio na poziv da ode na otok Molokai, koji je pretvoren u geto u koji su smjeli samo gubavci, da živi i umre s njima. Zasukao je rukave i dao sve od sebe da živate tih siromašnih bolesnika i marginaliziranih, koji su grcali u najvećoj bijedi, učini vrijednim življenja. Postao je liječnik i bolničar ujedno. Ne mareći za opasnosti s kojima se suočavao u toj »koloniji smrti«, kako se nazivalo taj otok, donio je svjetlo ljubavi. I sâm je obolio od gube, što je jasan znak punog zajedništva s braćom i sestrama za koje je dao život. Njegovo je svjedočanstvo veoma aktualno i u našim danima obilježenim pandemijom koronavirusa: Božja milost zasigurno djeluje u srcima mnogih koji se samozatajno razdaju za najsiromašnije dijeleći konkretno i stvarno sve s njima.

4. Trebamo, dakle, s punim uvjerenjem prigrliti Gospodinov poziv: »Obratite se i vjerujte evanđelju!« (Mk 1,15). To se *obraćenje*, prije svega, sastoji u tome da otvorimo svoja srca i prepoznamo mnoge oblike siromaštva te vidljivo pokazujemo Božje kraljevstvo načinom života koji je u skladu s vjerom koju ispovijedamo. Na siromašne se često gleda kao na one koji su odvojeni od nas, kao na kategoriju koja zahtijeva posebnu dobrotvornu službu. Slijediti Isusa, u tome pogledu, zahtijeva promjenu mentaliteta, odnosno prihvaćanje izazova sudjelovanja i dijeljenja. Postati njegovim učenicima znači odlučiti ne gomilati blaga na zemlji koja pružaju iluziju sigurnosti u krhkij i prolaznoj stvarnosti. To, naprotiv, znači spremnost osloboditi se svakoga ropstva koje priječi postizanje istinske sreće i blagoslova, kako bi se prepoznalo ono trajno, što nitko i ništa ne može uništiti (usp. Mt 6,19-20).

Isusovo učenje i ovdje ide protiv struje, jer obećava ono što samo oči vjere mogu s potpunom sigurnošću vidjeti i iskusiti: »I tko god ostavi kuće, ili braću, ili sestre, ili oca, ili majku, ili ženu, ili djecu, ili polja poradi imena mojega, stotruko će primiti i život vječni baštiniti« (Mt 19,29). Ako ne odlučimo postati siromašni prolaznim bogatstvom, svjetovnom moći i ispraznom slavom, nikada nećemo moći darivati svoj život iz ljubavi; život će nam biti sav nekako rascjepkan, pun dobrih namjera, ali neučinkovit u preobrazbi svijeta. Riječ je, dakle, o tome da se odlučno otvorimo Kristovoj milosti, koja nas može učiniti svjedocima njegove bezgranične ljubavi i vratiti vjerodostojnost našoj prisutnosti u svijetu.

5. Kristovo evanđelje poziva nas da posvećujemo posebnu brigu siromašnima i traži da prepoznamo razne, pa i premnoge oblike moralnog i socijalnog poremećaja koji neprestano rađaju *nove oblike siromaštva*. Čini se da se sve više probija shvaćanje prema kojem siromašni ne samo da su krivi za svoje siromaštvo, nego predstavljaju nepodnošljiv teret gospodarskom sustavu koji u središte stavlja interes nekolicine privilegiranih skupina. Tržište koje ne mari za etička načela ili im pristupa selektivno, stvara neljudske uvjete koji negativno utječu na ljude koji već žive u teškim uvjetima. Tako svjedočimo pojavljivanju novih zamki siromaštva i isključenosti koje stvaraju beskrupulozni ekonomski i financijski akteri, lišeni osjećaja za čovjeka i društvene odgovornosti.

Prošle se godine svemu tome pridružila nova pošašt zbog kojeg se broj siromašnih dodatno povećao, a to je pandemija. Ona i dalje kuca na vrata milijuna ljudi. Pa čak i kad sa sobom ne nosi patnju i smrt, ona donosi siromaštvo. Broj siromašnih raste preko svake mjere, a, nažalost, idućih mjeseci njihov će se broj još više povećati. Neke zemlje trpe vrlo teške posljedice pandemije, tako da najugroženiji nemaju ni ono osnovno za život. Dugi redovi pred pučkim kuhinjama vidljiv su pokazatelj toga pogoršanja. Briga za druge nalaže nam da pronađemo primjerenija rješenja za borbu protiv virusa na globalnoj razini, ne vodeći se u tome plitkim interesima. Posebno je prijeko potrebno pružiti konkretne odgovore onima koji trpe posljedice nezaposlenosti, koja dramatično pogađa mnoge očeve, žene i mlade. Društvena solidarnost i velikodušnost za koju su se, hvala Bogu, mnogi pokazali spremnima, zajedno s dalekovidnim projektima usmjerenim na promicanje čovjeka, daju i davat će vrlo važan doprinos u ovome teškom času.

6. Ostaje, međutim, otvoreno jedno pitanje, koje nipošto nije samorazumljivo: kako dati opipljiv odgovor milijunima siromašnih koji često nailaze na

ravnodušnost, pa čak i izazivaju nelagodu kod drugih? Kojim putem pravde valja ići kako bi se društvene nejednakosti moglo prevladati i vratiti ljudsko dostojanstvo, koje se tako često gazi? Individualistički način života je sudionik u nastajanju siromaštva i često na siromašne svaljuje svu odgovornost za njihovo stanje. Ali siromaštvo nije plod slijepe sudbine, ono je posljedica egoizma. Zato je od ključne važnosti pokrenuti *razvojne procese* u kojima će se vrednovati *sposobnosti svih*, tako da komplementarnost kompetencija i različitost uloga dovede do otkrivanja zajedničkog resursa sudjelovanja. Mnogo je siromaštava »bogatih« koja bi se dalo izliječiti bogatstvom »siromašnih«, samo kad bi se oni susreli i upoznali! Nitko nije toliko siromašan da ne može dati nešto od sebe drugome i od njega zauzvat primiti. Siromašni ne mogu biti samo primatelji; mora ih se dovesti u položaj da mogu dati, jer jako dobro znaju kako uzvratiti. Koliki je samo primjera dijeljenja pred našim očima! Siromašni nas često uče solidarnosti i dijeljenju. Oni su, istina, ljudi kojima nešto *nedostaje*, često nemaju *mnogo toga*, pa čak i ono što im je *prijeko potrebno*, ali nisu *bez svega*, jer čuvaju dostojanstvo Božje djece koje im nitko i ništa ne može oduzeti.

7. Zato je potreban *drukčiji pristup siromaštvu*. To je izazov kojem bi vlade i svjetske institucije trebale pristupiti dalekovidnim socijalnim modelom koji može odgovoriti na nove oblike siromaštva koji se javljaju u svijetu i koji će imati presudan utjecaj na desetljeća koja dolaze. Ako se siromašne marginalizira, kao da su sami krivi za stanje u kojem se nalaze, tada sama ideja demokracije zapada u krizu, a svaka socijalna politika osuđena je na neuspjeh. S velikom bismo poniznošću trebali priznati da smo često prave nezalice kad je riječ o siromasima. O njima se govori apstraktno, sve se svodi na statistike i ponekim se dokumentarnim filmom pokušava dirnuti srca ljudi. Siromaštvo bi, naprotiv, trebalo potaknuti kreativno planiranje projekata koje omogućuje veću učinkovitu slobodu kojom se svaka osoba može ostvariti u svome životu zahvaljujući vlastitim sposobnostima. Iluzija koje se svakako treba kloniti jest ta da mislimo da posjedovanje novca omogućuje čovjeku da bude slobodan i povećava njegovu slobodu. Učinkovito služenje siromašnima potiče na djelovanje i omogućuje pronalaženje najprikladnijih načina da se dovede u bolji položaj i unaprijedi taj dio čovječanstva koji je prečesto bezimen i bez glasa, ali na kojem je utisnuto lice Spasitelja koji moli za pomoć.

8. »Siromahâ svagda imate uza se« (Mk 14,7). To je poziv da se nikada ne propusti prilika činiti dobro kad se

ona ukaže. U pozadini možemo nazrijeti drevnu biblijsku zapovijed: »Nade li se kod tebe kakav siromah, netko od tvoje braće [...], ne budi tvrda srca niti zatvaraj svoje ruke prema svome siromašnome bratu, nego mu širom rastvori svoju ruku i spremno mu daj što mu nedostaje. [...] Daj mu rado, a ne da ti srce bude zlovoljno kad mu daješ, jer će te zbog toga blagoslivljati Jahve, Bog tvoj, u svakom poslu tvome i u svakom pothvatu ruku tvojih. [Jer] siromaha nikad neće nestati iz zemlje« (Pnz 15,7-8.10-11). Apostol Pavao u istom duhu poziva kršćane iz zajednicâ koje je osnovao da priskoče u pomoć siromašnima iz prve zajednice u Jeruzalemu i da to čine »ne sa žalošću ili na silu jer Bog ljubi vesela darivatelja« (2 Kor 9,7). Nije riječ o umirivanju vlastite savjesti davanjem nekog milodara, već o suprotstavljanju kulturi ravnodušnosti i nepravde kojom se ljudi često postavljaju prema siromasima.

U vezi s tim dobro je prisjetiti se također riječi sv. Ivana Zlatoustog: »Oni koji su velikodušni ne smiju tražiti od siromahâ da im polažu račun za svoje ponašanje, nego samo poboljšati njihovo stanje siromaštva i zadovoljiti njihove potrebe. Siromah ima samo jednu obranu: svoje siromaštvo i stanje potrebe u kojem se nalazi. Ne pitajte ga ni za što drugo. Pa bio on najveći zlotvor na svijetu, a nema hrane koju treba, oslobodimo ga gladi. [...] Milosrdan je čovjek lúka potrebitih: lúka prima i oslobađa sve brodolomce opasnosti, bili oni zlotvori ili dobri ljudi ili koji god drugi, lúka im pruža zaštitu i utočište. Tako i ti, dakle, kada vidiš u svijetu čovjeka koji je doživio brodolom siromaštva, ne osuđuj, ne traži da polaže račun za svoje ponašanje, nego ga izbavi od nevolje koja ga je snašla« (*Razgovor o siromašnom Lazaru*, II, 5).

9. Od presudne je važnosti da poraste osjetljivost ljudi kako bi se razumjelo potrebe siromašnih, koje se, jednako kao i životni uvjeti, neprestano mijenjaju. Danas su, naime, u ekonomski razvijenijim dijelovima svijeta ljudi manje spremni nego u prošlosti boriti se protiv siromaštva. Stanje relativnog blagostanja na koje su se navikli otežava prihvaćanje žrtvi i odricanja. Čovjek je spreman

na sve samo da mu se ne oduzme ono što je lako stekao. Tako se upada u razne oblike pritajene mržnje, grčevite razdražljivosti i zahtjeva koji dovode do straha i tjeskobe, a u nekim slučajevima i nasilja. To nije kriterij na kojem treba graditi budućnost; štoviše, to su također oblici siromaštva od kojih ne smijemo skretati pogled. Moramo biti otvoreni za čitanje znakova vremena koji od nas traže da pronademo nove načine da budemo evangelizatori u suvremenom svijetu. Izravna pomoć kojom se izlazi ususret potrebama siromašnih ne smije nas spriječiti da budemo dalekovidni u odjelotvorivanju novih znakova kršćanske ljubavi i milosrđa, kao odgovor na nove oblike siromaštva koje čovječanstvo danas doživljava.

Nadam se da će *Svjetski dan siromaha*, koji obilježavamo peti put, sve snažnije zaživjeti u našim mjesnim Crkvama i prerasti u pokret evangelizacije u kojem će se susretati siromašne, ponajprije tamo gdje se nalaze. Ne smijemo čekati da oni pokucaju na naša vrata, nego mi moramo pohitati njima u njihove vlastite domove, u bolnice i staračke domove, na ulice i u mračne zakutke gdje se ponekad skrivaju, u skloništa i prihvatne centre... Važno je razumjeti kako se osjećaju, kroz što prolaze i kakve želje nose u svojem srcu. Neka potresne riječi don Prima Matzzolarija postanu naše vlastite: »Ne pitajte me, molim vas, *postoje li siromasi, tko su i koliko ih je*, jer se bojim da takva pitanja služe tome da odvrte pažnju ili predstavljaju izgovor za izbjegavanje jasnog zova savjesti i srca. [...] Ja nikada nisam brojao siromašne, jer se ne mogu nabrojati: siromahe se grli, a ne broji« (*Adesso*, br. 7, 15. travnja 1949.). Siromasi su među nama. Kako bi to bilo evanđeoski kad bismo s punom istinom mogli reći: i mi smo siromašni, jer ćemo ih samo tako moći zbiljski prepoznati i učiniti dijelom našega života i oruđem spasenja.

*U Rimu, pri Svetomu Ivanu Lateranskom,
13. lipnja 2021. godine, na spomen
svetoga Antuna Padovanskog*

Franjo

PORUKA PREDSDJEDNIŠTVA VIJEĆA EUROPSKIH BISKUPSKIH KONFERENCIJA (CCEE) ZA 50. OBLJETNICU OSNUTKA

Draga braćo u biskupstvu,

predsjedništvo Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) s radošću vam se obraća na pedesetu obljetnicu svojega osnutka. Na blagdan Naviještenja Blažene Djevice Marije, 25. ožujka 1971. godine, Kongregacija za biskupe odobrila je Uredbe i smjernice *ad experimentum*. Te je uredbe kasnije precizirao i u konačnom obliku odobrio sveti Ivan Pavao II. 1995. godine. To je tijelo rođeno pod pogledom Majke Kristove i Majke Crkve, koju će se kasnije častiti kao Kraljicu Europe.

Vjetar Drugoga vatikanskog koncila nastavio je napinjati jedra crkvene lađe koju je vodio Petrov nasljednik, sveti Pavao VI., a osjećaj biskupskoga kolegijaliteta, *cum et sub Petro*, davao je nov zamah tomu apostolskom poslanju. I na cijelom europskom kontinentu osjećala se potreba za jačanjem evangelizacijskih napora suočenih s velikim izazovima koje je pred nas stavila kulturna promjena iz 1968. godine.

Poticanje susreta biskupskih konferencija, uzajamno upoznavanje, razmjena iskustava, nov navještaj Krista, pastoralna skrb i njegova budućnost, predstavili su se kao prijeko potrebni koraci u suočavanju s novim načinima razmišljanja i djelovanja. U tom je pogledu CCEE bio znak pažnje koju Crkva posvećuje svijetu koji se mijenja. Pogled na cijeli kontinent, od zapada prema istoku, također je bio proroštvo onoga što će se dogoditi 1989. godine ponovnim ujedinjenjem Europe: ujedinjenje koje nije bilo vanjsko, nego prirodno njezinoj kulturi i duhovnosti.

Sastav Vijeća se tijekom godina proširivao: predsjednicima 33 biskupske konferencije pridružili su se i biskupi koji nisu pripadali određenoj konferenciji: nadbiskupi Velikog Vojvodstva Luksemburga, Kneževine Monako, ciparskih maronita i biskupi Kišinjeva (Chişinău) u Republici Moldaviji, apostolske administrature Estonije i Mukačevske eparhije.

Mreža se brzo učvrstila i postala je živim dijelom dviju sinoda europskih biskupa održanih 1991. i 1999. godine. Život i vitalnost CCEE-a jačaju se molitvom i ustaljenim susretima. Nije moguće iznijeti cjelovitu bilancu svih ovih godina, ali moramo svakako spomenuti deset simpozija, tri ekumenska zborovanja, pet katoličko-pravoslavnih foruma, pedeset plenarnih zasjedanja (koji se održavaju od 1995. godine i na kojima sudjeluju predsjednici biskupskih konferencija), susrete s generalnim tajnicima, susrete voditelja tiskovnih ureda i glasnogovornika, sastanke komisija posvećenih

aktualnim temama. Zajedno s dokumentima i pravodobnim priopćenjima, time je izražena srdačna i pažljiva bliskost Crkve s ljubljenim europskim kontinentom. U ovoj smo prigodi dužni i drago nam je zahvaliti svim predsjednicima, potpredsjednicima, voditeljima komisija, generalnim tajnicima i svima onima – svećenicima i vjernicima laicima – koji su velikodušno služili CCEE-u: sve je zapisano u Božjoj knjizi.

Poslanje našega Vijeća danas sve više jača i njegova je prisutnost diskretna, ali učinkovita. Suočavamo se s ustrajnom dekristijanizacijom (raskršćanjem) Europe, čemu se pridodaje pogubna pandemija koja utječe na zdravlje ljudi, obitelj, gospodarstvo, rad, društvene odnose, pa čak i na vjerski život. Svemu tomu pridodalo se nadiranje individualističke kulture koja dovodi do povlačenja u mikro-svjetove, a posljedice snose narodi, države i kontinenti: dovoljno je sjetiti se migracijskih kretanja i određenoga skepticizma prema naporima učinjenim u postizanju zajedništva.

Što se više čini da Bog nestaje iz obzora modernoga čovjeka i što više raste egzistencijalan nemir, strahovi i pritisci podjelâ, to je Crkva više pozvana naviještati Krista, našu nadu, i svjedočiti put zajedništva i suradnje koji ne poništava naše razlike, nego ih poštuje i vrednuje u višem skladu.

Čini se da danas postoji određeno nepovjerenje prema razumu, i to dijelom objašnjava zašto je vjери tako teško probiti se do umova ljudi i naći prostora u srcima. To ima za posljedicu pomutnju u pogledu identiteta ljudske osobe, što za sobom povlači značajne etičke i društvene posljedice. To se zorno vidi i u raširenoj demografskoj krizi, nepostojanoj kulturi života u cjelini, shvaćanju slobode kao individualističkog apsoluta, te potrebi za cjelovitim i skladnim odgojem i obrazovanjem.

U ovom je trenutku, na poseban način, prijeko potrebno posvetiti pažnju dijalogu između svih religija kao temelju za izgradnju bratskoga svijeta, kao i žurno predano zalaganje za stvoreni svijet koji smo svi pozvani čuvati. To su izazovi na koje papa Franjo skreće pozornost i za koje nudi smjernice za djelovanje.

Naviještati Kristovu osobu znači otvoriti srce čovjeka i njegov um cjelokupnoj stvarnosti i ponovno otkriti pravo lice svake osobe, taj krajnji temelj njezina dostojanstva i prava. To znači naviještati njihovu budućnost, a time i smisao sadašnjosti.

U toj perspektivi, susreti i suradnja s drugim kršćanskim vjeroispovijestima dragocjene su i prijeko

potrebne dimenzije kojima je CCEE težio i intenzivirao ih tijekom svih ovih godina u ime samoga Gospodina Isusa, imajući na srcu spas ljudskoga roda. Odnosi uspostavljeni s drugim religijama također imaju isti cilj i od njih se mnogo očekuje.

Mi ne možemo šutjeti, na hvalu Bogu i nama na poticaj, da čak i pustinja procvjeta. »Duhovna pustinja« koja, čini se, definira kontinent, duboko u sebi krije klice koje bude nadu; ulijevaju povjerenje i zanos u cjelovitom naviještaju evanđelja. Ispod površine, naime, živi mnoštvo ljudi svih dobnih skupina koji traže smisao života i osjećaju duboku čežnju za Bogom. Izvanredna situacija izazvana pandemijom također nas potiče ponovno otkriti prolaznost ljudskoga bića, prolaznost vremena i jača našu čežnju za onim *onkraj*, a to je Bog kojega je Isus objavio. Želja za Božjom riječju, za vjerom, euharistijom, molitvom, pobožnošću Blaženoj Djevici, kršćanskim zajedništvom kola u mnogim srcima koja se, tajnovitim putovima, susreću, povezuju i uzajamno podržavaju na dobrobit svima. U tome smislu, ovo je čas buđenja savjesti, buđenja koje je možda sporo, ali nezaustavljivo. To je jedan od znakova da Duh Uskrsloga Gospodina uvijek napinja jedra Crkvene lađe.

U ovom obzorju nade, želimo pozvati sve pastire da mole jedni za druge i da potaknu kršćanske zajednice da

mole na neku posebnu nakanu na jednoj od nedjeljnih misa. Našu će molitvu podržati sveci zaštitnici Europe: Katarina, Brigita, Terezija Benedikta od Križa, Benedikt, Ćiril i Metod.

Obnavljajući zajedništvo sa svetim ocem Franjom, upiremo pogled u Mariju koja prihvaća navještaj Riječi, koja je tijelom postala, i činimo usrdan čin vjere u Uskrsloga. On je uz nas kao na putu za Emaus: sluša nas, prosvjetljuje nas, poziva nas da večeramo s Njim, obnavlja nas svojom prisutnošću. Prisvajamo poziv učenika kao da je naš vlastiti: »Ostani s nama, Gospodine, jer večer je!«, a On nam nastavlja govoriti: »Ne bojte se, ja sam s vama.«

St. Gallen, 25. ožujka 2021. godine

*kardinal Angelo Bagnasco
umirovljeni nadbiskup Genove
predsjednik CCEE-a*

*mons. Stanisław Gądecki
nadbiskup Poznańa, potpredsjednik CCEE-a*

*kardinal Vincent Nichols
nadbiskup Westminstera, potpredsjednik CCEE-a*

20. OBLJETNICA DOKUMENTA CHARTA OECUMENICA

Zajednička izjava predsjednika Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) i predsjednika Konferencije europskih crkava (CEC)

12. travnja 2021. godine

Posljednjih je dvadeset godina na europskom kontinentu bilo razdoblje mira i unaprjeđenja ekumenskih odnosa. To se pokazalo na raznim područjima svakodnevnog života u vidu zajedničkoga svjedočenja i ekumenskoga djelovanja na mjesnoj razini, kao i u brakovima među pripadnicima različitih vjeroispovijesti. Postignuto je nekoliko teoloških sporazuma i nov naraštaj teologâ ekumenski je naobražen. Javile su se i pojedine međureligijske inicijative. Crkve su ojačale svoj rad i zalaganje za pravedan i pomiren svijet, među ostalim i zbog povećana priljeva osoba s drugih kontinenata, te su povećale napore oko brige za stvoreni svijet. Poruka sadržana u dokumentu *Charta Oecumenica* pridonijela je i dala novu snagu cjelokupnom tom rastu i dubokoj promjeni. Zbog mira koji smo doživjeli i postignućâ globalnog

ekumenskog pokreta, radujemo se i zahvaljujemo Bogu, našem Stvoritelju!

Dok ulažemo napore oko Božjega kraljevstva, naša su društva i Crkve i dalje izloženi izazovu čovjekova grijeha i svakovrsnih podjela. Starim i novim podjelama u Crkvi potrebno je zacjeljivanje, a društvene i ekonomske nejednakosti zahtijevaju duboku promjenu naših stavova i struktura. Stalne prijetnje demokraciji i prirodnom okolišu traže da se iznova posveti pozornost cjelovitosti života. Ponovno izbijanje oružanih sukoba i terorističkih napada u nekim dijelovima kontinenta posljednjih godina zahtijeva kajanje, oprostjenje i pravdu. Suočeni s tom stvarnošću, dok Crkve redefiniiraju svoju službu u jeku pandemije bolesti COVID-19, zajedno u duhu jedinstva potvrđujemo svoju predanost svjedočenju

Krista kao našega Spasitelja i njegova obećanja preobrazila života u sili Duha Svetoga.

Slijedeći oporuku našega Gospodina izraženu u 17. poglavlju Ivanova Evanđelja i u dokumentu *Charta Oecumenica* »da svi budu jedno«, svjesni smo da jedinstvo kršćana nije plod samo naših ljudskih napora. Istodobno to jedinstvo, za koje je Isus molio i trpio, mora biti vidljivo na ovom svijetu. U tome smislu želimo biti oruđa koja služe tome jedinstvu i iznova se obvezati na

jačanje crkvenoga zajedništva u molitvi i zajedničkom djelovanju, nudeći istodobno svoju službu svijetu u cilju promicanja pravde i mira.

Kardinal Angelo Bagnasco
predsjednik CCEE-a

Christian Krieger
predsjednik CEC-a

PORUKA BISKUPÂ HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Vjernici pred izazovom pandemije i potresa

1. *Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, Otac milosrđa i Bog svake utjehe! On nas tješi u svakoj našoj nevolji da bismo i mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom utjehom kojom nas same tješi Bog. Jer kao što su obilate patnje Kristove u nama, tako je po Kristu obilata i utjeha naša (2 Kor 1,3-5).*

Ovim riječima sv. Pavla sve vas, poštovana i draga braćo i sestre, napose one izravno pogođene bolešću COVID-19 i smrću najbližih, kao i one koji trpe od posljedica razornoga potresa u Zagrebu i okolici, a potom u Petrinji, Sisku, Glini i okolici, suosjećajnim srcem, ispunjeni kršćanskom nadom na početku 2021. godine, od srca pozdravljamo.

U godini koja je iza nas napustili su nas toliki mili i dragi ukućani, susjedi, prijatelji, svećenici, redovnici i redovnice, a među njima i drage nam uspomene mons. Mile Bogović, prvi gospićko-senjski biskup. Bolest COVID-19 znatno je izmijenila živote svih nas, ali je pokrenula i snažniju međuljudsku solidarnost, u čemu od početka njezine pojave posebno prednjače liječnici, medicinske sestre i ostali bolnički djelatnici koji se danomice izlažu opasnosti da bi pomogli oboljelima.

Svakodnevno svjedočimo da pandemija ostavlja teške posljedice na cjelokupan život, a osobito na bolesne, starije i nemoćne osobe koje su prepuštene samoci. Nisu pošteđene ni obitelji od kojih se neke, uz ekonomsku nestabilnost koja je pogodila sve, suočavaju i s povećanjem obiteljskih problema, pa i nasilja. Pogodena je i cijela društvena zajednica: odgojno-obrazovne ustanove, društveni i kulturni život, privreda, kao i sve drugo što znači život jednoga društva.

Želimo podsjetiti da je sve to imalo posljedice i na život Crkve. Uvelike je bio ograničen liturgijski i općenito pastoralni život. Neko vrijeme nismo mogli slaviti

misu s narodom, a i danas to činimo u ograničenim uvjetima. Nije se moglo na redovit i uobičajen način provoditi župnu katehezu, slaviti prve pričesti i krizme, a ograničen je i uobičajen blagoslov obitelji, kao i mnoga vjernička okupljanja. Tako su se i mnoge naše župe susrele s novim pastoralnim izazovima i materijalnim poteškoćama. No, ima i pozitivnih pokazatelja. Mnogi su otkrili važnost obiteljske duhovnosti i zajedničke molitve. Nastojalo se putem društvenih medija prenijeti poruku evanđelja da dopre do svih koji su potrebni ohrabrenja i utjehe, solidarnosti i karitativne potpore, te se pružala psihološka i duhovna pomoć.

2. I kad smo se ponadali da će nam se s 2021. godinom vratiti toliko potrebna sigurnost, dogodio se niz potresa koji su pogodili prvo naš glavni grad Zagreb u ožujku, a onda Banovinu i Sisačku biskupiju u prosincu prošle godine. Uništeni su dijelovi gradova i sela. Nažalost, neki su u potresu izgubili i svoje najmilije. Mnoge su obitelji u trenutku ostale bez ičega. Oni koji su do tada živjeli u sigurnosti vlastita doma, pronalazili su utočište u kakvoj dvorani, kamp-kućici ili kontejneru. Razrušene su i oštećene mnoge crkve u Zagrebačkoj nadbiskupiji i Sisačkoj biskupiji, a katedrale u Zagrebu i Sisku pretrpjele su velika oštećenja pa su zatvorene za bogoslužje.

U toj tragičnoj situaciji naši su sugrađani odmah shvatili što im je činiti. Uz bolničke hitne službe i vatrogasce, policiju, vojsku, HGSS, Caritas, Crveni križ, brojne su i navijačke skupine kao i mnogi pojedinci osjetili da ne mogu stajati ravnodušni, nego trebaju priteći u pomoć, sami se žrtvovati i izložiti brojnim izazovima i potrebama ugroženih ljudi. Tako se pokrenulo veliko djelo ljudske solidarnosti iz svih krajeva

naše domovine i iz inozemstva. Podsjetilo nas je to na iskustvo Domovinskoga rata. Tako je i ova prirodna katastrofa učvrstila naše zajedništvo i oživjela u mnogima snažene osjećaje solidarnosti koja se dokazuje konkretnim djelima. Kao što smo prije trideset godina bili uvjereni da slogom i solidarnošću možemo obraniti ugroženu slobodu, tako i danas vjerujemo i nadamo se zajedništvom i solidarnošću pobijediti ove trenutne nevolje i brojne izazove.

Razmatrajući Božje čovjekoljublje u životnim stradanjima, sv. Ivan Zlatousti je nakon razornoga potresa u Antiohiji izrekao ove riječi: »Veliki su plodovi potresa. Pogledajte Gospodinovo čovjekoljublje, koje potresa grad a utvrđuje dušu, koje drma temelje a ukrepljuje misli, koje pokazuje slabost grada, a volju čini snažnom! Obrati pažnju na njegovo čovjekoljublje: On pokoleba za malo – a utvrdi za svagda. Potres za dva dana, da bi njegova darežljivost ostala za sva vremena, ožalostili ste se za kratko – a utvrdili zauvijek. (...) Gospodar svega koji u svojim rukama drži sve-mir, potresa ga ne zato da bi ga srušio, nego da bi nas obratio spasenju.«

Znamo, braćo i sestre, da potrebe nadilaze naše mogućnosti pa nas često obuzima osjećaj nemoći pred tako zahtjevnim djelima. Stoga se uz našu dobru volju i spremnost obraćamo Svemogućemu, jer »ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji« (Ps 127,1). To nas sve potiče da se ne oslanjamo samo na sebe i svoje moći, već da svoje pouzdanje stavimo u Gospodina, ma u kakvoj se situaciji našli. On će nam pomoći ako ga zamolimo i dopustimo mu da s nama gradi i obnavlja što je razrušeno.

3. Suočeni s iskustvom teškoga stradanja i bolesti, pozvani smo ugledati se u primjer biblijskoga Joba koji se, nakon što je odjednom izgubio sve što je imao, baca ničice na zemlju, klanja se i govori: »Gospod dao, Gospod oduzeo! Blagoslovljeno ime Gospodnje!« (Job 1,2). Job nas svojim primjerom potiče da sve što nam se događa prihvatimo s pouzdanjem u Boga, jer on je nakon velikih gubitaka i patnje već u ovome životu primio utjehu, blagoslov i sretan život (usp. Job 42,10-17).

U razumijevanju bolesti i prirodnih katastrofa s velikim poštovanjem i otvorenošću posežemo za vrijednom riznicom znanosti, misaonih sinteza i stručnih odgovora, pretočenih u sasvim konkretne sustave i korake pomoći. No u traženju smisla ljudske patnje, u traženju odgovora na pitanje *zašto*, upravljamo svoj pogled prema Isusu Kristu. U njegovu patničkom krik: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?« (Mt 27,46), izrečene su i zbijene sve patnje i

boli čovječanstva. Krik s križa i uskrsnuće vrhunac su Kristova utjelovljenja i poistovjećenja sa svakim čovjekom u njegovim patnjama. U Kristovu uskrsnuću odgovor je i na sve naše sadašnje boli i tjeskobe, a po Duhu Branitelju i Tješitelju koji nam je darovan, tijesno smo sjedinjeni s Gospodinom te se i sav naš život, već sada na zemaljskom putu, krijepi i nadahnjuje snagom, smislom i bogatstvom Kristova križa i uskrsnuća. To je Božja spasiteljska ljubav u kojoj se svakome od nas, štoviše svakome čovjeku, otvara perspektiva uskr-sne preobrazbe i punine besmrtnoga života.

4. Vrijeme koje je pred nama zahtijeva zajedničku i osobnu odgovornost i brigu u promicanju zaštite života, dobrobiti pojedinca i cijeloga društva. Pritom valja imati na umu kako dobrobit društva ovisi o dobrobiti svakoga pojedinca i obitelji. Što se tiče pitanja cijepjenja, koje je posljednjih tjedana u središtu javnosti, papa Franjo je nedavno izrazio svoje mišljenje o njegovu primanju cjepiva iz »etičkih razloga«, tj. da se ne dovede u pitanje »vlastito zdravlje i život, kao i život drugih ljudi«. S obzirom na određene moralne dvojbe, Sveta Stolica nedavno je izdala nekoliko razjašnjenja, čuvajući u svemu slobodu savjesti i osobnu odgovornost u odluci o primanju cjepiva.

Ovo će vrijeme i ubuduće zahtijevati razboritost djelovanja Crkve, uključujući i liturgijski život i pastoralne aktivnosti. Stoga uvijek vodimo računa da se sačuva vlastiti identitet našega vjerničkoga života. Zbog ograničenosti naših okupljanja, za koju se nadamo da će što prije prestati, razvijajmo različite oblike rada u manjim skupinama, koristimo nova komunikacijska sredstva u evangelizaciji i katehezi, a napose još veću pozornost posvetimo promicanju obitelji kao *kućne Crkve*.

Osim toga, pozivamo vas da i dalje pridonosite očitovanju lica dobrote i solidarnosti, osobito prema onima na područjima ugroženima potresom. Nastavimo se u skladu sa svojim mogućnostima uključivati u različite inicijative za pružanje pomoći, kako stradalom stanovništvu tako i u izgradnji i obnovi razrušenih domova, škola, bolnica, crkava, kulturnih i drugih objekata neophodnih za život. Spremnost na pomaganje i mnogobrojna djela ljubavi svjedoče ono što jesmo i što bismo uvijek trebali biti: svjedoci nove nade, novoga života, svjedoci uskrsnuća.

Draga braćo i sestre, u nedjeljnim euharistijskim slavljinama, u svakodnevnoj i ustrajnoj molitvi, nastavimo pronalaziti najdublje nadahnuće i snagu za vlastito suočavanje s poteškoćama i za djelotvornu ljubav spram bližnjih.

Cijelu domovinu i sve njezine građane, a posebice potresom ranjenu Zagrebačku nadbiskupiju i Sisačku biskupiju, sve žrtve pandemije koronavirusa i razornih potresa, preporučujemo zagovoru Blažene Djevice Marije, naše Najvjernije odvjetnice, svetoga Josipa, zaštitnika Crkve i domovine, blaženog Alojzija Stepinca koji je bio duhovni pastir na područjima koja su danas

pogođena potresima, kao i svih naših svetih zaštitnika, a sve koji su dobro činili i dobro čine, neka dobri Otac stotruko nagradi.

U Zagrebu 19. siječnja 2021. godine

Vaši biskupi

PISMO KRAKOWSKOGA NADBISKUPA KARDINALA STANISLAVA DZIWIŠZA PREDSJEDNIKU HBK U POVODU POTRESA U HRVATSKOJ

Preuzvišeni,

u ovom bolnom trenutku zbog potresa koji je pogodio hrvatski narod, izražavam svoju blizinu, s molitvom za žrtve i njihove obitelji te za sve ljude koji su njime pogođeni, posebice stanovnike Petrinje.

Crkva u Poljskoj vrlo je bliska hrvatskom narodu u ovom času djelovanjem Poljskog Caritasa, koji će osigurati svu solidarnost i prijateljstvo našoj braći i sestrama u Hrvatskoj. Svima onima koji su izgubili domove i svoje

najmilije, volonterima koji pružaju pomoć i svima koji su na bilo koji način bliski s onima koji pate, jamčim svoje molitve zazivajući majčinski zagovor Blažene Djevice Marije i svetog Ivana Pavla II., koji je jako volio hrvatsku zemlju, da ovaj trenutak kušnje živite u znaku vjere i stavite svoje pouzdanje u Krista našu nadu i život.

Krakow, 18. siječnja 2021. godine

kardinal Stanislaw Dziwisz

PORUKA ZA DAN ŽIVOTA 2021. GODINE PREDSJEDNIKA VIJEĆA HBK ZA ŽIVOT I OBITELJ

Udomljavanjem iskazati kršćansku ljubav dajući dom

Uz Dan života 2021. godine, Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za život i obitelj ovom porukom želi skrenuti pozornost vjerničke i svekolike javnosti na aktualnu problematiku udomiteljstva koja je, među ostalim, u Hrvatskoj obilježena nedostatnim brojem i neravnomjernom geografskom zastupljenosti udomiteljskih obitelji. Isto tako, želi se uputiti poticaj ponajprije vjerničkim obiteljima da se, putem instituta udomiteljstva, odluče dati dom djeci i odraslim osobama iskazujući tako na konkretan način vjerodostojnu kršćansku ljubav i solidarnost.

Iako je tema ovogodišnje poruke određena prije razornoga potresa na Banovini, njezin naslov odnosi se i na ljubav i solidarnost mnogih koji su se odlučili dati dom stradalnicima s potresom pogođenih područja primajući ih u svoj dom, ustupajući im stanove i apartmane ili donirajući im kamp-kućice i stambene kontejnere. Tako su na neki način postali dionici udomiteljstva,

iako taj oblik zbrinjavanja nije zapisan u pravnim aktima nego u srcu čovjeka koji uviđa nevolju bližnjega. Svima njima, kao i svima drugima koji su se na bilo koji način solidarizirali sa stradalnicima, Vijeće iskazuje iskrenu zahvalnost. Uviđajući kako se još jednom potvrdilo da Hrvatska ima veliko srce i da je velika nevolja ujedinjuje, Vijeće izražava nadu da će se to jedinstvo u dobroti nastaviti i nadalje u cilju izgrađivanja boljega i pravednijega društva.

Poput udomiteljstva, sva ta djela ljubavi i solidarnosti mogu se uvrstiti u Kristov odgovor na posljednjem sudu onima koji su ga za života znali prepoznati u bližnjima u potrebi: »Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!« (Mt 25,40)

Udomiteljstvo, kojim se djetetu ili odrasloj osobi osiguravaju smještaj i skrb u udomiteljskoj obitelji, u Republici Hrvatskoj regulirano je Zakonom o udomiteljstvu

(NN 115/18) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2019. godine. Uz prateću kampanju, donošenjem zakona nastojalo se povećati broj onih koji će se odlučiti za takav oblik skrbi izvan vlastite obitelji. U odnosu na smještaj u ustanovu, udomiteljstvo je prepoznato kao prirodnije i humanije, jer se temelji na načelima obiteljskog okruženja, održivosti socijalnih veza i uključenosti samih korisnika. Uz to, udomiteljska obitelj korisnika prihvaća kao svojega člana, a korisnik dobiva osjećaj pripadnosti obitelji. Zato se u novije vrijeme upravo taj oblik skrbi preferira i zagovara.

U božićnom vremenu pred očima nam je bila Sveta nazaretska obitelj, o čijem blagdanu je papa Franjo poručio u nagovoru uz molitvu Anđeoskog pozdravljenja 27. 12. 2020. godine: »Lijepo je razmišljati o tomu da je Sin Božji želio, kao i sva djeca, toplinu obiteljskoga gnijezda i imao potrebu za tim. Upravo zato što je to Isusova obitelj, obitelj iz Nazareta uzorna je obitelj u kojoj sve obitelji na svijetu mogu pronaći svoju sigurnu referentnu točku i sigurno nadahnuće.« Sveta obitelj nam može biti referentna točka i sigurno nadahnuće i za udomljavanje i posvajanje. Prisjetimo se kako je Marija svojim »Neka mi bude.« (Lk 1,38) pružila dom Isusu u svojoj utrobi, a sveti Josip ga je s Marijom primio u svoj dom i time posvojio. Odluka o posvojenju ni za Josipa nije bila jednostavna. Dvojbe mu je razriješio sâm Bog potvrdivši putem anđela da je Isus Njegov sin. Isus je bio svjestan tko mu je Otac i održavao je vezu s njim. Pa ipak, do svoje 30. godine boravio je u skrovitom obiteljskom gnijezdu u Nazaretu proživljavajući sve radosti i teškoće svojstvene ljudskim obiteljima. Valja podsjetiti i da je Isus umirući na križu svetom Ivanu predao svoju majku. To bi se moglo shvatiti i kao svojevrsno udomljavanje odrasle osobe, jer »od toga časa uze je učenik k sebi« (Iv 19,27).

Neki sveti i svete poput svetoga Andrije Bessettea bili su posvojeni. Drugi su poput svetoga Tome Mora bili udomitelji, odnosno posvojitelji. Njihovi primjeri vrijedni su nasljedovanja. Ipak, u Godini svetoga Josipa, Isusova poočima, usmjerimo svoj pogled i misli prema njemu moleći ga za pomoć i vodstvo. Udomiteljstvo je poseban poziv koji treba prepoznati i razlučiti u svom srcu, baš kao što je to sveti Josip učinio, jer nisu svi pozvani biti udomitelji. No po sakramentu krštenja, poslanje svakoga kršćanina jest ljubiti svoga bližnjega i velikodušno mu služiti. Stoga svaki kršćanin, ako i nema poziv na udomiteljstvo, pozvan je pružati potporu udomiteljima i stvarati takve uvjete kako bi se što veći broj kršćanskih supružnika odlučio postati udomiteljima, a osobito u krajevima gdje udomiteljstvo nije zaživjelo. Veliku ulogu u tome mogle bi odigrati župne zajednice.

Pri tome se uvijek valja držati načela koja su

definirana i Zakonom o udomiteljstvu, prije svega načelom najboljeg interesa korisnika, a odmah zatim načelima ravnopravnosti u obiteljskom okruženju, održivosti socijalnih veza, uključenosti korisnika i zabrane diskriminacije. Na tome tragu, kao što je već bilo navedeno u priopćenju Vijeća HBK za život i obitelj iz listopada 2020. godine, od presudne je važnosti da odluke koje se donose u vezi s udomljavanjem budu isključivo u najboljem interesu djece i starijih osoba. Nipošto se ne smije dogoditi da te odluke budu uvjetovane nekim drugim interesima ili ideologijama koje korisnike mogu dovesti u situaciju društvene izolacije i potencijalne diskriminacije.

Djeci i mladima bez odgovarajuće roditeljske skrbi potrebno je toplo i ljubavljivo prožeto obiteljsko gnijezdo koje svoju najzdraviju jezgru ima u skladnom braku muškarca i žene. Jednako tako toplina doma potrebna je osobama s invaliditetom i starijim osobama bez odgovarajuće skrbi koje su često usamljene, marginalizirane i prepuštene samima sebi, a nerijetko postaju i žrtvama različitih oblika nasilja.

Vijeće pozdravlja i podupire postojeća nastojanja usmjerena promidžbi udomiteljstva djece i odraslih u Crkvi i društvu, kao i ona usmjerena prikladnoj pripremi potencijalnih udomitelja kako bi što bolje ispunjavali taj poziv. Pritom, svakako, valja uzeti u obzir i duhovnu dimenziju pripreme koja je u većini slučajeva zanemarena. Na jednak način pozdravljaju se i podupiru nastojanja koja se odnose na praćenje i osnaživanje udomitelja kako ne bi posustali i odustali, kao i buduća nastojanja koja će, po nadahnuću Duha Svetoga, iznjedrili crkvene, ali i druge zajednice diljem Hrvatske.

U prigodi Dana života, koji obilježavamo u nedjelju 7. veljače, neka se na sve udomitelje i udomljene, kao i na sve ljude dobre volje, spusti Božji blagoslov po zagovoru svetoga Josipa.

Sveti Josipe, pomози nam, nasljeđujući tebe koji su bio »čuvar Otkupiteljev«, biti boljim čuvarima i zaštitnicima ranjivih skupina, a napose djece, starijih osoba i osoba s invaliditetom koje će Bog staviti na naš životni put da im iskažemo ljubav i osiguramo optimalnu skrb, svjesni da je Isus u svakome od njih.

*U Zagrebu 6. siječnja 2021. godine,
na svetkovinu Bogojavljenja i spomendan
sv. Andrije Bessettea, velikoga štovatelja svetoga Josipa i
zaštitnika obitelji srodničkih udomitelja*

*✠ Mate Uzinić
nadbiskup koadjutor riječki
apostolski upravitelj Dubrovačke biskupije
predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj*

**PORUKA ZA DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA 2021. GODINE
PREDSJEDNIKA VIJEĆA HBK ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE
APOSTOLSKOG ŽIVOTA I PREDSJEDNIKA HRVATSKE REDOVNIČKE KONFERENCIJE**

Poštovane redovnice,
redovnici i laici posvećeni u svijetu,
drage sestre i draga braćo u Kristu!

Kad smo vam prošle godine upućivali poruku za Dan posvećenog života, nismo mogli niti slutiti pred kakvim će kušnjama biti svijet, naša domovina, a s njome i Crkva. Još smo uvijek svjedoci pandemije koja je pogodila cijeli svijet i koja nam je bitno promijenila način života, način kako se susrećemo, pa i način kako slavimo Božja otajstva. Mnogi su se razboljeli, a velik je broj naših sugrađana i umro. Među njima bile su i Bogu posvećene osobe. Osim toga, našu su domovinu pogodili razorni potresi, prvo onaj u Zagrebu i okolici, a onda i onaj u Petrinji, Sisku i Glini s okolicom. Mnogi su ostali bez krova nad glavom, a nekoliko je osoba i smrtno stradalo. U tim okolnostima bili smo svjedoci solidarnosti koju su iskazali redovnice, redovnici i laici posvećeni u svijetu. Premda su često i njihove zajednice bile pogođene tim nevoljama, nisu prestajali gledati na druge te su nastojali pomoći i biti blizu. Potičemo vas da i dalje nastojite ohrabriti sve oko sebe, pružajući i duhovnu i materijalnu pomoć. Upravo se u ovim nevoljama vidi kako je važna nenavezanost na materijalno i sloboda za Boga i za brata čovjeka.

Prošle godine papa je objavio encikliku *Fratelli tutti*, pozivajući se već i naslovom na riječi *Opomene* svetoga Franje Asiškog upućene svojoj braći: »Svi, braćo (tal. *fratelli tutti*), gledajmo dobrog pastira, koji podnese muku križa da spasi ovce svoje. Za Gospodinom su išle ovce njegove u trudu i naporu, u sramoti i gladi, u slabosti i kušnji i u svemu ostalome, i za to su od Gospodina primile život vječni. Stoga je velika sramota za nas sluge Božje što su sveci učinili djela, a mi želimo odatle primiti čast i slavu samo pripovijedajući ih i propovijedajući o njima« (*Opomene* 6). Sveti Franjo promatra svoju braću na evanđeoski način, kao ovce čiji je Pastir za njih podnio muku. Uspoređuje ih s prvim učenicima koji su, također poput ovaca, slijedili Pastira i u nevoljama. Bogu posvećene osobe uvijek su pozvane da budu zagledane u Gospodina, da njega nasljeđuju i u nasljeđovanju njega da znadu prihvatiti i nevolje koje ih snalaze. To se ostvaruje u bratstvu i sestrinstvu, u međusobnim odnosima, a ne bježeći od njih. Još više, prema Papinoj viziji, ova dimenzija bratske ljubavi ostvaruje se u otvorenosti prema drugima (usp. *Fratelli tutti*, 6). Papa stoga poziva na svjetsko bratstvo (usp. *Isto*, 8). Ni osobe

posvećena života ne mogu prema tom pozivu ostati ravnodušne. Potrebno je prvo članove vlastite zajednice doista prepoznati kao braću, kao sestre, kao dionike istoga duhovnoga poziva i poslanja. Takvo življenje bratstva i sestrinstva nesebičnom ljubavlju ima misijsku snagu svjedočenja evanđelja. Ljubav se po svojoj naravi ne može živjeti samo u jednom zatvorenom krugu, nego se nužno mora širiti prema van. Stoga je potrebno doživljavati i sve pripadnike Crkve i sve kršćane kao braću i sestre koji su krenuli na put nasljedovanja stopa Gospodina našega Isusa Krista, bilo da je riječ o članovima crkvene hijerarhije, bilo da je riječ o ostalim vjernicima. Bratska ljubav isključuje svako ogovaranje i ocrnjivanje, a podrazumijeva opraštanje i zauzetu molitvu za svakoga. Konačno, u Papinoj viziji, svi su ljudi braća jer im je Bog svima Stvoritelj. Ovo univerzalno bratstvo stoji kao poziv i pred Bogu posvećenim osobama. Upravo bi one trebale svjedočiti takvu otvorenost, polazeći od uvjerenja kako Bog želi da se svi ljudi spase. Isus nam svojim primjerom pokazuje da vječno spasenje neke osobe započinje i tako što se prepoznaju njihove konkretne potrebe, pa liječi bolesne, poučava, oprašta grijeh. Prepoznati potrebe drugoga, bez razlike je li vjernik ili nije, znak je bratske ljubavi koju trebamo svjedočiti.

Već smo zašli u Godinu svetog Josipa. U svome apostolskom pismu *Patris corde* kojim je najavio tu godinu, Papa predstavlja svetog Josipa kao voljenog oca i nježnog oca punog ljubavi, pa polazeći od njegova primjera kaže: »Zli nas tjera da svoju slabost gledamo negativno, dok je Duh nježnom ljubavlju iznosi na vidjelo. Nježnost je najbolji način da dodirnemo ono krhko u nama. Upiranje prstom i osuđivanja, što često koristimo u odnosu prema drugima, znak su nesposobnosti da u sebi prihvatimo vlastitu slabost, vlastitu krhkost« (*Patris corde*, 2). Prihvatiti vlastitu krhkost bitan je korak na putu osobnog obraćenja i na putu prihvaćanja drugih kao braće i sestara s njihovim slabostima i krhkostima. Papa podsjeća i da se sveti Josip »zaziva kao zaštitnik nesretnika, potrebitih, prognanika, nevoljnika, siromaha i umirućih. Prema tomu, Crkva ne može ne pokazati posebnu ljubav prema našoj najmanjoj braći i sestrama, jer je Isus pokazivao osobitu brigu za njih i osobno se poistovjećivao s njima. Od svetog Josipa moramo naučiti tu istu brigu i odgovornost. Moramo naučiti voljeti dijete i njegovu majku, voljeti sakramente i milosrđe, voljeti Crkvu i siromašne. Svaka od tih stvarnosti uvijek je dijete i njegova majka« (*Patris corde*, 5). Bogu

posvećene osobe pozvane su živjeti svoj zavjet djevičanstva sa sviješću da su istodobno pozvani biti očevi i majke svima koji su u potrebi i u njima prepoznati Isusa o kojem se sveti Josip brinuo.

Stoga vas potičemo, braćo i sestre, da u razdoblju koje je pred nama uzmete k srcu primjer svetog Josipa, da znate, poput njega, u sjeni, ne težeći za slavom, u životu za druge, biti braću i sestre svim ljudima i sve ljude prepoznati kao braću i sestre. Osobito je to potrebno u odnosu prema onima koji su pogođeni nedavnim nevoljama. Sveti Josip, koji nije mogao do kraja razumjeti tajnu Isusova utjelovljenja i Marijina poslanja, neka nam bude poticaj da s pouzdanjem prihvatimo i tajnu vremena u

kojem živimo i nevolja s kojima se susrećemo.

Želimo vam da s takvim pouzdanjem proslavite i Dan posvećenog života!

Dana 28. siječnja 2021. godine

*U ime Vijeća Hrvatske biskupske konferencije
za ustanove posvećenoga života
i družbe apostolskoga života,
✠ Zdenko Križić, predsjednik*

*U ime Hrvatske redovničke konferencije,
fr. Slavko Slišković, predsjednik*

PORUKA ZA SVJETSKI DAN BOLESNIKA 2021. GODINE PREDSJEDNIKA ODBORA HBK ZA PASTORAL DJELATNIKA U ZDRAVSTVU

Draga braćo i sestre!

Od kada je papa Ivan Pavao II., prije dvadeset i devet godina na blagdan Gospe Lurdske, uveo Svjetski dan bolesnika, nikada se nije obilježavao ni slavio kao ove godine.

Na ovaj su dan mnoge naše crkve, a osobito one posvećene Blaženoj Djevici Mariji, bile ispunjene bolesnima, starima, nemoćnima, kao i mnogim volonterima i zdravstvenim radnicima koji su svoju nesebičnu ljubav pretvarali u čin služenja najpotrebitijima i tako su i dugogodišnji bolesnici i hendikepirani bili ispunjeni posebnom radošću, jer su na djelu osjetili blizinu i toplinu kršćanskog zajedništva.

Uz ovu ljudsko do izražaja je dolazilo i samo euharistijsko slavlje i poseban doživljaj primanja sakramenta bolesničkog pomazanja tijekom svete mise i u zajedništvu s tolikima koji boluju na tijelu i u duši. Uistinu je to poseban dan jer ushit zajedništva s braćom i sestrama koji su okupljeni oko stola Gospodnjeg, nadilazi naše pojedinačne boli i patnje, i pretvara se u liturgiju slavljenja i hvaljenja Gospodina.

Zbog ovoga nesretnoga virusa, ove će godine puno toga biti drukčije. I to toliko drukčije da sve naše dosadašnje ponašanje, pa čak i stoljećima izgrađivani običaji, danas dolaze u pitanje.

Bolesti su kroz povijest često izmirivale zavađene i posvađane. Kada se u nekoj obitelji pojavila teška bolest, zavađene strane su prelazile preko međusobnih razmirica i posjećivali bi i obilazili bolesnike i umiruće. Bolest i smrt ljude su povezivale i činile ih humanijima

i osjetljivijima za tuđu nevolju.

Suvremeni svijet ide u velik rizik da čovjeka današnjice, koji je ionako za života u mnogo čemu otuđen i prepušten sâm sebi, liši i te posljednje ljudske geste, da bolesnik u svojoj bolesti ostane sâm i da mnogi odlaze s ovog svijeta u posvemašnjoj izolaciji i bez ikakve ljudske blizine i utjehe.

Dragi bolesnici, dragi stari roditelji, bake i djedovi u domovima umirovljenika, podržavajte u sebi veliku nadu i živu svijest da vas vaši najbliži nisu zaboravili i da bi rado bili uz vas, stisnuli vam bolesnu i staračku ruku i pružili riječ utjehe, samo kad bi im to bilo moguće.

Sad se nalazite u sličnom stanju u kojem se našao sâm Sin Božji Isus Krist kad je u Getsemanskom vrtu iskusio što znači biti sâm u patnji. Neka vam on u ovom vremenu kušnje bude najveći i najjači oslonac, jer će vas samo on u potpunosti razumjeti. Neka vam bude blizu njegov a i naša majka Marija koja je u svojoj boli i patnji pod križem stajala. Stajala je i s Božjom pomoću nije dopustila da je bol i patnja slome, nego ih je svojom čvrstom vjerom pobijedila.

Draga braćo i sestre liječnici, medicinske sestre i bolničko osoblje! Uz zahvalnost koju vam dugujemo, na vas je pao golem teret da uz stručnu njegu i ljubav koju gajite prema svome zvanju, u ovom izvanrednom stanju u kojem se nalazimo, pokušate prema svojim mogućnostima barem donekle nadomjestiti i ublažiti onu blizinu koju su bolesnici primali od svoje rodbine i prijatelja, a koja je sada izostala, ni njihovom ni vašom krivnjom.

Draga braćo bolnički kapelani! Neka vaš posjet bolesnima koji su povjereni vašoj skrbi, njima donese i duhovnu i ljudsku okrepu, za koju ćete vi crpsti snagu i nadahnuće u euharistiji i molitvi.

Neka ovo vrijeme koje je postavilo i dovelo u pitanje sve naše odnose prema Bogu, čovjeku i svemu stvorenomu, bude poziv i poticaj na radikalnu promjenu prvo nas kršćana, a potom i cijeloga svijeta, u duhu

Gospinih ukazanja u Lurdu i pozivu na molitvu, pokoru i obraćenje.

✠ Iвица Petanjak
krčki biskup
predsjednik Odbora HBK
za pastoral djelatnika u zdravstvu

PORUKA PREDSJEDNIKA HRVATSKOG CARITASA ZA 15. TJEDAN SOLIDARNOSTI I ZAJEDNIŠTVA S CRKVOU I LJUDIMA U BIH

1. – 7. ožujka 2021. godine

Post Bogu mio – ne kriti se od onoga tko je tvoje krvi

Post Bogu mio: Podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi. Tad će sinut' poput zore tvoja svjetlost, i zdravlje će tvoje brzo procvasti (Iz 58,7-8a).

Draga braćo i sestre!

Postom započinjemo korizmeni hod, vrijeme u kojem Crkva, svaki kršćanin, obnavlja svoje krsno opredjeljenje za Isusa Krista kako bi svoj život i pripadnost njemu učvrstio molitvom, postom i bratskom ljubavlju. Korizma je vrijeme u kojem smo pozvani na obraćenje – vraćanje u okrilje Božje ljubavi i dijeljenje te ljubavi s braćom i sestrama. Ovogodišnji Tjedan solidarnosti s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini, koji petnaestu godinu zaredom provodi Hrvatski Caritas, poziv je svim vjernicima u Hrvatskoj da primljene darove Božje ljubavi podijele s braćom i sestrama u Bosni i Hercegovini.

Pokorničko djelo korizmene pobožnosti čin je naše poniznosti pred Bogom. Odricanje od hrane i suzbijanje loših navika nalaze svoj smisao u otvaranju Bogu i čovjeku. Kršćanski post poduprt je molitvom, produbljuje odnos s Bogom i pretače se u iskreno suosjećanje i solidarnu ljubav, kako bi drugi doživjeli ljepotu života s njime. Post donosi ozdravljenje cijela čovjeka – i njegove tjelesne zbilje i njegove duše i duha. Plod posta je ozdravljanje pojedinca i društva.

Društvo se postom liječi, poručuje prorok Izaija. »Podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onoga koga vidiš gola i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi« (Iz 58,7). On poziva

na dijeljenje istoga kruha. Dijeleći kruh s gladnima, postajemo dio njegova svijeta. Beskućnik je potreban primjerena smještaja, no vrjednije je primiti ga kao brata – lijepom riječju, gestom ohrabrenja i dušom koja prihvaća i ljubi. Odijevajući gola, vraćamo mu dostojanstvo, dajemo sigurnost, pokazujemo ljudsko lice, poručujemo da je vrijedan i uključujemo ga u svoj život i život zajednice.

Plod posta je vjerodostojna ljubav prema onome koji je »iste krvi«. Ista krv čini obitelj, nosi zajedničku povijest i baštinu, dijeli radosti i trpljenja. S našom kršćanskom braćom i sestrama u Bosni i Hercegovini povezuje nas krv – Krv Krista, nevina i ne okaljana Jaganjca (usp. 1 Pt 1,19) koji je, prolivši Krv, otkupio čovječanstvo i pokrenuo krvotok nove Božje obitelji – Crkve. Pijući na Vrelu besmrtnosti, hraneći se na Gozbi ljubavi, učvršćujemo svoju povezanost s Kristom, a po njemu s braćom i sestrama. Ista nas je Krv oprala i međusobno veže jedne s drugima. Krv, koja se razlila s križa, ozdravlja nas i pokreće krvotok solidarnosti prema darovanoj braći i sestrama, štoviše, prema svakom čovjeku.

Braćo i sestre u Kristu! Tjednom solidarnosti s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini želimo se podsjetiti na duhovnu povezanost s braćom i sestrama u zajedništvu Kristove Krvi (usp. 1 Kor 10,16). Tijekom povijesti mnogo se svježje krvi prelilo preko

granica naših domovina Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Mnoge su obitelji izgradile svoje ognjište u Hrvatskoj; brojni su svećenici, redovnici i redovnice iznikli u Bosni i Hercegovini poslani služiti u Hrvatskoj. I sada s druge strane granice teče svježa krv izražavajući kršćansko zajedništvo i svjedočeci vjeru, djelotvornu ljubavlju (usp. Gal 5,6). S divljenjem i zahvalnošću promatramo kako Sarajevo, Mostar i Banja Luka sa svojim biskupijama povijaju rane obiteljima u Petrinji, Sisku, Glini i drugim mjestima pogođenima potresom.

Svježa krv, dok ulazi u krvotok, liječi – kako one koji je primaju, tako i one koji je daruju. Kršćanska ljubav prepoznaje se u otkidanju od sebe i darivanju drugome. Kristov učenik, otkupljen predragocjenom cijenom, u

drugome vidi potrebnijega i ne usteže se podijeliti s drugim kruh, krov, odjeću i srce.

Draga braćo i sestre! Pripadnici smo jednoga hrvatskoga naroda, no još nas snažnije povezuje pripadnost Crkvi – Božjem narodu. Kristova Krv nije uzalud prolivena – odricanje u korist drugoga uvijek je plodno. Pozivam vas da u svojem korizmenom hođu molitvom, postom i konkretnim djelima ljubavi obnovimo vezu s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini; tada će poput zore sinuti naša svjetlost i zdravlje Crkve, i društva će cvasti (usp. Iz 58,8a).

✠ *Bože Radoš*
varaždinski biskup
predsjednik Hrvatskog Caritasa

PORUKA PREDSJEDNIKA VIJEĆA HBK ZA SJEMENIŠTA I DUHOVNA ZVANJA ZA NEDJELJU DOBROG PASTIRA 2021. GODINE

Draga braćo i sestre!

1. Već od samog početka svoga djelovanja Isus je naviještao Radosnu vijest svima, a neke je osobno pozivao »da ga slijede, da budu s njime i da ih šalje propovijedati« (Mk 3,14). Pozivao ih je da budu njegovi suradnici u Božjem naumu spasenja. Nije ih ostavio same, obećao im je svoju prisutnost sve do svršetka svijeta.

2. Na taj kontinuitet, kroz vjekove i sredine, podsjeća nas i ovogodišnja poruka pape Franje, koju je uputio u povodu 58. godišnjice svjetskog dana molitve za duhovna zvanja. Polazeći od Godine svetoga Josipa, Papa ga vidi kao primjer i uzor u kojemu se mogu prepoznati svi oni koje Gospodin danas poziva; prepoznati se u njegovoj skromnosti, običnosti, vjerodostojnosti, odgovornosti, snovima i govorom djelima života. Sveti Josip imao je ulogu s posebnim pozivom i poslanjem, ali isto tako »toliko blizak našem vlastitom ljudskom iskustvu«.

3. Božji poziv usmjeren je tamo gdje se čovjek najbolje vidi: u srcu! U svetom Josipu Papa ističe srce oca,

sposobnog davati i radati život. A ovo je smisao svih poziva i poslanja, ne samo roditelja – oca i majke, nego i svih onih koje Gospodin poziva da budu s njime i da ih pošalje kao svoje glasnike, bilo u svećeničkom, redovničkom, muškom i ženskom poslanju, bilo laika posvećenog života.

4. Braćo i sestre, draga mladosti! Nije dovoljno vjerovati i pretpostaviti da Bog zove, da ima mobilni telefon, ali za druge. I tvoje je ime u njegovom imeniku! Možda te zove, a ti ne primaš poziv?! Možda ti je još nepoznat njegov broj, ali ne boj se provjeriti i prihvatiti ga!

5. U Godini svetog Josipa, koji je svoje snove zamijenio za one koje mu je Gospodin namijenio, neka te on »čuvar Dobrog pastira« ohrabri i pomogne da i ti svoje snove uskladiš s onima koje Gospodin ima za tebe.

✠ *Marin Barišić*
nadbiskup splitsko-makarski
predsjednik Vijeća HBK za sjemeništa
i duhovna zvanja

IZJAVA KOMISIJE HBK *IUSTITIA ET PAX*

Zdravlje žena ne može se poistovjetiti s nepostojećim pravom na pobačaj – Osvrt na Maticévo izvješće koje nema nikakve pravom obvezujuće osnove

1. *Iustitia et pax* zalaže se za pravdu, pravo i mir, a unutar toga teži za etičkom prosudbom društvenih događanja i donošenja pravnih akata kako bi se zaštitilo ljudsko dostojanstvo, ljudska prava i prava najugroženijih skupina. U skladu s tim, analizom Izvješća i na njemu utemeljene i predložene rezolucije naslovljene *The situation of sexual and reproductive health and rights in the EU, in the framework of women's health* (2020/22 15(INI)), nazvanoga Maticévo izvješće, uviđa da ono sadrži brojne uznemirujuće elemente, a ne temelji se ni na jednom međunarodnom dokumentu, štoviše suprotno je svima postojećima, kako globalnima tako i europskima. Ono nema *nikakve pravom obvezujuće osnove* na kojoj bi bilo sazdana i zbog te činjenice teška je povrjeda zaštićenih ljudskih prava, posebice prava djeteta i vladavine prava.

Dodatno brine što se hvalevrijedna briga za zdravlje populacije, osobito žena, iskorištava za promidžbu ideoloških i svjetonazorskih pitanja, svrstavajući pobačaj u nepostojeća ljudska prava. Kako bi se promijenio europski pravni okvir, mimo svih regula, to Izvješće bez ikakvih pravnih uporišta stvara neka nova ljudska prava (pravo na pobačaj), neka postojeća ljudska prava amputira (pravo roditelja na odgoj djece), neka minimalizira i relativizira (pravo na priziv savjesti) te nadilazi ovlasti koje Europskoj uniji pripadaju temeljem osnivačkih ugovora, a izravno krši i Povelju EU-a o temeljnim pravima (OJ C 202). Zdravstvena i obrazovna prava su tzv. *domaine réservée*, odnosno područja u kojima su nacionalna zakonodavstva isključivo nadležna urediti ih kako žele (u tom je smislu doneseno i nekoliko presuda Europskoga suda za ljudska prava).

2. Zdravlje **žena** ne može se poistovjetiti s nepostojećim pravom na pobačaj (osim u ekscenim situacijama kad trudnoća ugrožava život ili zdravlje žene) zbog jednostavna razloga – trudnoća nije bolest. U tom smislu neprimjerena je tvrdnja o potrebi jamstva pristupa svim zdravstvenim uslugama radi ostvarenja ljudskoga prava na zdravlje, jer u slučaju pobačaja nije riječ o pravu na zdravlje, pa time ni o zdravstvenoj, nego medicinskoj usluzi. U tom se Izvješću miješa pravo na zdravlje kao ljudsko pravo s pobačajem, koje se zagovara bez ikakvih ograničenja, što je u suprotnosti i sa standardima Europskoga suda za ljudska prava prema kojima pobačaj u svakom slučaju mora imati razvidan i objektivan motiv. Zabranu, odnosno ograničenja pobačaja, Izvješće

naziva oblikom »rodno uvjetovanog nasilja«, što je u suprotnosti i sa standardima Europskoga suda za ljudska prava prema kojima pobačaj u svakom slučaju mora imati razvidan i objektivan motiv.

3. *Iustitia et pax* zabrinuta je otvorenošću Izvješća spram pobačaja, stavljajući ga u kontekst »prava na slobodu i privatnost«. Naime, pravo na slobodu ovdje je aplicirano neograničeno i individualistički, propuštajući primijetiti da se pravo na slobodu ne može ticati samo jednoga čovjeka (u ovom slučaju žene), nego obuhvaća i pravo nerođena djeteta da se rodi, njegovo pravo na život. Sloboda svakoga ljudskoga bića ograničena je slobodom drugoga ljudskoga bića, pa tako i nerođena djeteta. Ovdje valja podsjetiti i na Rezoluciju 1607 (2008.) Parlamentarne skupštine Vijeća Europe u kojoj se navodi da pobačaj treba izbjegavati i da on ni u kojem slučaju ne može biti smatran metodom planiranja obitelji. Čini se da predložena rezolucija to u potpunosti zanemaruje, što je istodobno zabrinjavajuće i opasno za zaštićena ljudska prava, posebice prava djeteta i vladavinu prava.

4. Zahtjev za jamstvom »univerzalnog pristupa u obrazovanju i točne, znanstvene informacije o seksualnosti, bez predrasuda i cjelovito u svim osnovnim i srednjim školama«, istaknut u Izvješću, kršenje je spomenute nacionalne ingerencije jer obrazovni sustav nije u nadležnosti EU-a. Međutim, riječ je i o kršenju Konvencije o pravima djeteta koja roditelje prepoznaje kao primarne odgojitelje svoje djece, Opće deklaracije o ljudskim pravima i Međunarodnoga pakta o građanskim i političkim pravima koji roditeljima priznaju pravo prvenstva u izboru vrste obrazovanja. Od europskih dokumenata osobito je važan i eksplicitan Prvi protokol Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, te Povelja EU-a o temeljnim pravima. U oba se dokumenta roditeljima priznaje pravo da djeci osiguraju obrazovanje i poučavanje u skladu sa svojim vjerskim, filozofskim i pedagoškim uvjerenjima, i što dodatno naglašavamo »u skladu s nacionalnim zakonima koji uređuju ostvarenje takve slobode i prava«. Riječ je o području u kojem države imaju vrlo široku marginu prosudbe na koje EU nema pravnu osnovu/nadležnost utjecati ni na koji način, a posebice ne nedomišljenim ideološkim pamfletima kojima se daje privid pravnoga legitimiteta.

5. Zahtjev iz Izvješća da sve osobe imaju pristup uslugama u vezi s »plodnošću« podrazumijeva i potpunu slobodu maloljetnica u pobačaju. To je otvoren napad na pravo djeteta na zdravlje i obvezu odraslih i države da djetetovo zdravlje očuvaju jer, valja ponoviti, pobačaj nije zdravstvena usluga.

6. U odnosu na priziv savjesti Izvješće se na nj osvrće relativizacijom njegova značenja. Priziv savjesti proizlazi iz slobode savjesti kao ljudskoga prava zajamčena mnogim međunarodnim dokumentima, uključujući i europsku Povelju. Osim toga, priziv savjesti jest i jedno od prirodnih prava koje postoji prije i neovisno o svakom pisanom pozitivnom zakonodavstvu. Pozitivno zakonodavstvo ne smije neosnovano ograničiti priziv savjesti, jer bi time dokinulo pretpostavku samoga zakona – čovjeka kao moralnoga subjekta koji ima apsolutno nepovrjedivo ljudsko dostojanstvo koje se proteže i na dostojanstvo osobne savjesti.

7. To je Izvješće, uz podosta ponavljanja, nastojalo obuhvatiti što više sadržaja i pojmova koje bi se moglo svesti na zajednički nazivnik apsolutnih sloboda svih u svemu, osobito u sklopu zdravstvenih i reproduktivnih prava. Vjerojatno svjesno supsidijarnosti, ono poziva na »otvorene metode koordinacije između država članica« (toč. D, toč. 1), ali usprkos tomu proširuje svoj doseg izvan i mimo zdravstvenih prava, osobito žena. U njemu se zagovaraju neograničene slobode (u pristupu svim zdravstvenim uslugama, pa tako i medicinski potpomognutoj oplodnji od strane LGBTI osoba, pravo na sklapanje istospolnoga braka, neograničena kontracepcija, toč. I), seksualne aktivnosti bez obzira na dob (toč. B), neograničena autonomija djece (toč. C), rodna ideologija (toč. E, uključujući primjerice pravo na trudnoću transrodnih muškaraca i nebinarnih osoba, toč. N, pravo transrodnih osoba na roditeljstvo, toč. 9, protivno navodnim »stereotipima i pristranostima«, toč. 29). U

mnogo točaka naglašava se da je pobačaj ljudsko pravo, a kršenje reproduktivnih i seksualnih prava je »kršenje ljudskih prava, osobito prava na život« (toč. F), što *Iustitia et pax* smatra čudnim kada znamo da se pobačajem prekida ljudski život.

8. Neuvjerljivim se doima pozivanje na »europske vrijednosti« (toč. Y), zaboravljajući ili namjerno se odmičući od kršćanskih korijena te iste Europe naglašenih u riječima jednoga od utemeljitelja, Roberta Schumana, da Stari Kontinent nije samo tehnička i ekonomska zajednica, nego je to zajednica čija se duša ogleda u njezinim kršćanskim temeljima.

Vrlo je opasno kad Izvješće napada »nacionalne interese« država članica (toč. X) stavljajući ispred njih »osobne slobode i načela demokracije«. Antidiskriminacija iskorištava se za podupiranje apsolutnih sloboda bez ikakvih ograničenja i odgovornosti pojedinca zaobilazeći zlatni standard vladavine prava. U tom je Izvješću potpuno zanemaren i zaobiđen i pravni standard najbolji interes djeteta, koji je okosnica i kriterij svih postupanja odraslih osoba i institucija u odnosu na djecu, a koji je eksplicite naveden u svim međunarodnim dokumentima od Konvencije o pravima djeteta nadalje.

Iz svega iznesenoga *Iustitia et pax* smatra da Izvješće i rezoluciju zastupnici u Europskom parlamentu trebaju odbaciti, jer ne samo što ne postoji pravna osnova za njihovo usvajanje, nego su i suprotni europskim i globalnim dokumentima. Brigu za zdravlje žena i djece treba usmjeriti prema stvarnim zdravstvenim problemima, a ne prema pobačaju i svjetonazorskim pitanjima.

U Zagrebu 23. lipnja 2021. godine

✠ Đuro Hranić
nadbiskup đakovačko-osječki
predsjednik Komisije HBK »*Iustitia et pax*«

IZJAVA VIJEĆA HBK ZA ŽIVOT I OBITELJ

O Prijedlogu rezolucije o stanju u pogledu seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u EU u kontekstu zdravlja žena

Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za život i obitelj, na svojoj posljednjoj sjednici održanoj 11. svibnja 2021. godine, dotaknulo se i *Izvješća o stanju u pogledu seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u EU-u u kontekstu zdravlja žena* izvjestitelja Freda Matića, eurozastupnika

iz Hrvatske, koje je toga dana usvojeno na Odboru za prava žena i rodnu ravnopravnost Europskog parlamenta (FEMM) te upućeno u daljnju proceduru.

Vijeće izražava krajnju zabrinutost uoči predstojećega glasovanja u Europskom parlamentu (23. i 24. lipnja

2021.) o Prijedlogu rezolucije (2020/2215(INI)) koji se temelji na spomenutom Izvješću, te ovim putem želi sažeto obrazložiti razloge svoje zabrinutosti.

Iako prijedlog te rezolucije razmatra vrlo važno pitanje zaštite zdravlja i prava žena, treba skrenuti pozornost kako ona:

- definira pobačaj kao temeljno ljudsko pravo i »osnovnu zdravstvenu uslugu« koja bi trebala biti svima, gotovo bezuvjetno, dostupna;
- ograničuje pravo na priziv savjesti, zaboravljajući da ono proizlazi iz univerzalnoga, temeljnoga ljudskoga prava na slobodu savjesti;
- nalaže izmjenu obrazovnih kurikula uvrštavanjem promicanja rodne ideologije i prava na pobačaj, te pristupa maloljetnika uslugama zaštite spolnog i reproduktivnoga zdravlja pod koje svrstava pobačaj i promjenu spola;
- zadire u nacionalnu nadležnost država članica, namećući rješenja u pitanjima o kojima su one ovlaštene odlučivati samostalno.

Zbog toga je prijedlog te rezolucije izazvao brojne reakcije, među ostalima i *Vijeća biskupskih konferencija Europske unije* (COMECE) koje u svom osvrtnu (*Position Paper*) ističe kako Katolička Crkva promiče i brine o pitanjima ljudskog zdravlja, naglašujući da je pravo na zdravlje temeljno ljudsko pravo te osnova dostojanstvenoga života. Međutim, u osvrtnu se navodi kako se Prijedlog te rezolucije, a osobito pitanje pobačaja, analizira isključivo iz jednostrane perspektive zanemarujući sva prava i širinu zaštite svih uključenih osoba i životnih situacija.

Crkva promiče zaštitu života nerođena djeteta stvorena na Božju sliku i Božjom voljom, te promiče i štiti njegovo temeljno ljudsko pravo na život. Zaštita dostojanstva nerođena djeteta te pravo država da štite život nerođena djeteta, potvrđeni su odlukama i Europskog suda za ljudska prava ECtHR (GC 16. 12. 2010. godine, A., B. C v. Ireland, Br. 25579/05) i Europskog suda pravde (18. listopada 2011. godine, Oliver Brüstle v Greenpeace eV).

Zaštita ljudskih prava smisao ima u promicanju prava i slobode svake osobe, osobito onih koje se ne mogu

same skrbiti o svojim pravima. Vijeće HBK za život i obitelj pozdravlja svaku inicijativu kojom se na takav sveobuhvatan način štite i promiču ljudska prava, te podsjeća da smo svi odgovorni u sukreiranju društva utemeljena na poštivanju prava svake osobe. Ukazujemo na to da se život nerođena djeteta ne može štititi nasuprot zaštiti majke, nego samo zajedno s njom. Važno je naći ona rješenja koja će zaštititi i majku i nerođeno dijete, te pravo na život i dostojanstvo svih uključenih osoba.

Upozoravamo na opasnosti koje mogu izazvati ideološki nametnute politike, osobito one koje su usmjerene i uključuju maloljetnu djecu. Obrazovni sustavi mogu poslužiti kao instrument za promicanje ljudskih prava, ali je neprihvatljiva njihova instrumentalizacija za provođenje ideološki utemeljenih politika. Predložena rezolucija, pak, umjesto zaštite zdravlja i prava žena nameće provedbu jednostranih, ideološki utemeljenih stavova i politika koji su neprihvatljivi moralno, pravno, ali i politički sa stajališta poštivanja suživota u pluralističkom društvu.

Vijeće poziva na nužnost zaštite prava na život i dostojanstvo svakoga ljudskoga bića od začeca do naravne smrti, te pozdravlja promicanje i zaštitu ljudskih prava uz razumnu i odgovornu sveobuhvatnost svih uključenih osoba i prava. Prijedlog rezolucije neprihvatljiv je i njezino usvajanje izazvalo bi nesagledive štetne posljedice u području poimanja i zaštite ljudskih prava.

Naposljetku, Vijeće poziva uključene u procese donošenja odluka, kao i cjelokupnu javnost, da uvažavajući navedene činjenice odgovorno pristupe vrednovanju ove složene i delikatne problematike i svoja nastojanja usmjere na dobrobit svih na koje se rezolucija odnosi, a ponajviše ženâ i djece, bilo rođene bilo nerođene.

U Zagrebu 22. lipnja 2021. godine

✠ *Mate Uzinić*
nadbiskup koadjutor riječki
apostolski upravitelj Dubrovačke biskupije
predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj

PRIOPĆENJA

PRIOPĆENJE SA 61. ZASJEDANJA SABORA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Zagreb, 18. i 19. siječnja 2021. godine

Članovi Hrvatske biskupske konferencije održali su 61. plenarno zasjedanje pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića u Zagrebu 18. i 19. siječnja 2021. godine. Na zasjedanju su sudjelovali svi članovi HBK osim šibenskog biskupa Tomislava Rogića i apostolskog upravitelja Hvarske biskupije biskupa Petra Palića, koji iz opravdanih razloga nisu mogli nazočiti zasjedanju. Na početku zasjedanja sudjelovao je i apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua. Drugoga dana zasjedanju se pridružio izaslanik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine vrhbosanski nadbiskup koadjutor Tomo Vukšić.

Pozdravljajući nazočne na početku zasjedanja, nadbiskup Puljić posebno je pozdravio zagrebačkog nadbiskupa i sisačkog biskupa čije je biskupije uz pandemiju pogodio i razoran potres, izrazivši im, u ime svih članova HBK, bratsku blizinu i solidarnost. Uvodeći u program zasjedanja predsjednik HBK istaknuo je poteškoće i iskušenja koje je na svjetskoj razini izazvao koronavirus poremetivši brojne planove i programe te je uzrokovao otkazivanje mnogih susreta ili njihovo održavanje na daljinu. Podsjetio je na riječi pape Franje da je pandemija ostavila dubok trag u svima nama, te poremetila i značajno izmijenila razna područja života, te kako su prinudne obustave i odgode vjerskih događanja mnoge svećenike nagnale na traženje novih načina pastoralnog djelovanja. Izrazivši suosjećanje s brojnim žrtvama pandemije, nadbiskup Puljić je zahvalio svima koji su vodili i vode brigu o zdravlju ljudi u ovom izazovnom vremenu. Prenio je želju biskupâ da budu blizu svima koji su pogođeni tom opakom bolešću kao i potresom koji je prouzročio golemu patnju i stradanje. Uz izraze blizine i dobrote, koje su pokazali ljudi u zemlji i inozemstvu, lijepo je bilo vidjeti, rekao je predsjednik HBK, predstavnike Katoličke i

Pravoslavne Crkve zajedno na terenu s ugroženim ljudima. Osvrnuo se i na neke događaje od protekloga redovitoga zasjedanja koje je održano u lipnju 2020. godine, podsjetivši kako je u međuvremenu, među ostalim, izabran novi generalni tajnik vlč. dr. Krunoslav Novak te za biskupa zaređen mons. Ante Jozić, koji je potom preuzeo osjetljivu službu apostolskoga nuncija u Bjelorusiji.

U radnom dijelu zasjedanja biskupi su razmotrili pitanje pandemije bolesti COVID-19 i njenog utjecaja na život i djelovanje Crkve, i širi društveni kontekst. U tu ih je temu uveo doc. dr. sc. prim. Rok Čivljak izlaganjem *Vjernik pred izazovima bolesti COVID-19*. Uslijedio je prikaz stanja u našoj Crkvi uzrokovanog pandemijom, koje je priredio bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak.

Biskupi su potom upoznati s razmjerima šteta uzrokovanih velikim potresima u ožujku i prosincu prošle godine koji su pogodili ponajviše područje Zagrebačke nadbiskupije i Sisačke biskupije. U Zagrebačkoj nadbiskupiji sveukupno je u potresima, uključujući objekte središnjih ustanova i župa, oštećeno 220 crkvenih objekata. Oštećena je 101 župna crkva od kojih je 33 izvan uporabe, a 47 župnih kuća i 64 kapele djelomično su ili potpuno izvan uporabe. U Sisačkoj biskupiji stradao je 71 crkveni objekt. Od toga je potpuno ili djelomično izvan uporabe 37 župnih crkava, 21 kapela te 20 župnih kuća. Nažalost, to nije konačna brojka jer s terena stalno pristižu nova izvješća o oštećenjima.

Istaknuto je da prioritet mora biti zbrinjavanje ljudi koji su ostali bez svojih domova te da im se trebaju osigurati uvjeti za dostojan život. U tom smislu posebna je pozornost posvećena aktivnostima koje je Hrvatski Caritas, kao ustanova Hrvatske biskupske konferencije, poduzeo s ciljem pomaganja stradalnicima na potresom

pogođenom području. Naime, Hrvatski Caritas je vrlo brzo reagirao i u suradnji s Caritasom Sisačke biskupije pomogao stradalnicima podjelom više tisuća vreća za spavanje, deka, kreveta, šatora i drugih potrepštinama. Nakon što je na terenu ustanovljeno da će proces obnove gradova i sela biti dugotrajan, Hrvatski Caritas odlučio je pomoći unesrećenim obiteljima osiguravanjem trajnijeg i kvalitetnijeg smještaja dok se ne obnove njihovi domovi. Nakon što su istražene različite mogućnosti, odlučeno je da će se stradalim obiteljima pomoći stambeno-modularnim kontejnerima u kojima se mogu zbrinuti četveročlane obitelji. U taj projekt Hrvatski Caritas ušao je zajedno s Caritasom Internationalis i Suverenim malteškim redom, te sredstvima prikupljenima kako u Hrvatskoj tako i u hrvatskim katoličkim misijama u inozemstvu. Za početak naručeno je sto stambenih modula od kojih je već jedan dio predan na korištenje stradalim obiteljima. U planu je narudžba još dodatnih sto smještajnih jedinica.

Osim toga, biskupi su odlučili da će nakon već ostvarene donacije od sedam milijuna kuna za neposrednu pomoć stradalima izdvojiti još deset milijuna kuna za pomoć stradalim župama Zagrebačke nadbiskupije i Sisačke biskupije.

Uz materijalnu brigu oko ublažavanja posljedica potresa te suosjećajući sa svima koji su pogođeni bolešću COVID-19, biskupi su usvojili zajedničku poruku *Vjernici pred izazovom pandemije i potresa* želeći i na taj način izraziti pastirsku brigu i duhovnu blizinu, kao i potaknuti na konkretno djelovanje.

Dio zasjedanja posvećen je promišljanju o novoj instrukciji, naputku Kongregacije za kler *Pastoralno obraćenje župne zajednice u službi evangelizacijskog poslanja Crkve* u koje je uveo pomoćni đakovačko-osječki biskup Ivan Čurić.

U nastavku zasjedanja o djelovanju pojedinih komisija, vijeća i odbora HBK izvješća su podnijeli njihovi predsjednici.

Na zasjedanju su donesene i odluke o pojedinim mandatima u raznim tijelima HBK. Budući da je dosadašnjem potpredsjedniku i članovima Stalnoga vijeća istekao mandat, na zasjedanju je kardinal Josip Bozanić izabran za potpredsjednika, a za članove Stalnoga vijeća HBK izabrani su đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, splitsko-makarski nadbiskup koadjutor i apostolski administrator porečki i pulski Dražen Kutleša i gospičko-senjski biskup Zdenko Križić. Predsjedniku Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju đakovačko-osječkom nadbiskupu Đuri Hraniću povjeren je novi petogodišnji mandat. Uz ostale mandate, u tijelima HBK na zasjedanju je osnovan poseban Odbor za migrante za čijeg je predsjednika izabran varaždinski biskup Bože Radoš. Za novog pročelnika Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji izabran je svećenik Varaždinske biskupije dr. Mario Kopjar. Svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije dr. Đurica Pardon potvrđen je za voditelja Hrvatskog katoličkog biblijskog djela.

Na zasjedanju je dogovoren kalendar događanja Hrvatske biskupske konferencije za 2021. godinu. Zajedničko zasjedanje dviju biskupskih konferencija HBK i BK BiH održat će se 23. veljače, redovita plenarna zasjedanja Sabora HBK održat će se od 13. do 15. travnja te od 20. do 22. listopada, a izvanredno zasjedanje HBK održat će se 8. lipnja 2021. godine. Sva zasjedanja održat će se u Zagreb.

Na kraju zasjedanja u utorak 19. siječnja, članovi HBK hodočastili su na grob bl. Alojzija Stepinca u potresom oštećenoj zagrebačkoj katedrali. Izmolivši litanije posvećene blaženiku, preporučili su njegovom zaboru Crkvu u Hrvatskoj i cijeli hrvatski narod. Nakon što su u obilasku katedrale upoznati s njezinim oštećenjima nastalim u potresu, biskupi su obišli i teško stradali nadbiskupski dvor.

Tajništvo HBK

PRIOPĆENJE SA 62. ZASJEDANJA SABORA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Zagreb, 13. i 14. travnja 2021. godine

Članovi Hrvatske biskupske konferencije okupili su se na 62. plenarnom zasjedanju Sabora HBK koje je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića održano u sjedištu HBK u Zagrebu

13. i 14. travnja 2021. godine. Na početku zasjedanja sudjelovao je i apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua. Kao delegat Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine na zasjedanju je sudjelovao

mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trenbinsko-mrkanski Petar Palić, koji je ujedno i apostolski upravitelj Hvarske biskupije. Prvi put na zasjedanju je sudjelovao i novoimenovani hvarski biskup Ranko Vidović, kojemu je predsjednik HBK, pozdravljajući na početku zasjedanja sve nazočne, čestitao na imenovanju i zaželio mu dobrodošlicu u zbor hrvatskih biskupa.

Biskupi su razmotrili neka vjeronaučna i katehetska pitanja u vezi s odobrenjem novih vjeronaučnih udžbenika, te raspravljali o podršci vjeroučiteljima u njihovom angažmanu u službi za koju su primili mandat od svojih mjesnih biskupa.

S posebnom brigom biskupi su raspravljali o duhovnoj skrbi za hrvatske branitelje, odgovarajući na njihovu inicijativu kojom su izrazili želju za intenzivnijim duhovnim vodstvom u skladu sa specifičnostima njihovih potreba. Biskupi su dali smjernice da se hrvatske branitelje i ubuduće nastoji intenzivno uključivati u pastoralni život pojedinih župnih zajednica.

U aktualnoj situaciji obilježenoj pandemijom te stradanjem ljudi i razaranjem materijalnih dobara uzrokovanih potresima, koji su najviše pogodili područje Zagrebačke nadbiskupije i Sisačke biskupije, posebice je došlo do izražaja djelovanje Hrvatskoga Caritasa kao i biskupijskih Caritasa. Upoznati s aktivnostima Caritasa u ovim posebno zahtjevnim vremenima, biskupi su izrazili zahvalnost Hrvatskom Caritasu i Caritasima Sisačke biskupije i Zagrebačke nadbiskupije jer u ime Crkve čine dobro, te im je na prvome mjestu pomoć svakome čovjeku u potrebi.

Istaknuta je vrijednost ekumenskih nastojanja Crkve u kojima biskupi sudjeluju putem različitih inicijativa. Na tragu dekreta Drugoga vatikanskog sabora o jedinstvu kršćana *Unitatis redintegratio*, biskupi smatraju vrlo važnom svaku inicijativu za jedinstvo kršćana, posebice spram pripadnika Pravoslavne Crkve.

Na zasjedanju su izvješća o djelovanju pojedinih komisija, vijeća i odbora HBK podnijeli njihovi predsjednici, te je bilo govora i o nekim pitanjima ustroja pojedinih tijela HBK, kao i o mandatima u pojedinim vijećima i ustanovama. Tako je za novog predsjednika Odbora HBK za mlade izabran šibenski biskup Tomislav Rogić, a novi predsjednik Odbora HBK za sredstva društvenih komunikacija je zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski. Produžen je mandat predsjedniku Biskupske komisije za odnose s državom Draženu Kutleši, splitsko-makarskom nadbiskupu koadjutoru i apostolskom administratoru Porečke i pulske biskupije, kao i drugim članovima Komisije na novo petogodište. Također je vojnom ordinariju Juri Bogdanu produžen mandat za predsjednika Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij.

Predstavljen je plan organizacije Šestoga hrvatskoga socijalnog tjedna, koji će se održati od 22. do 24. listopada. Njegovo će održavanje biti uvjetovano pandemijском situacijom, koja je za sada još uvijek aktualna.

Iduće redovito plenarno zasjedanje održat će se od 20. do 22. listopada 2021. godine.

Tajništvo HBK

PRIOPĆENJE SA 23. ZAJEDNIČKOG ZASJEDANJA HBK I BK BIH

Zagreb, 23. veljače 2021. godine

U sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, u utorak 23. veljače 2021. godine, održano je XXIII. redovito godišnje zajedničko zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Predsjedali su zagrebački nadbiskup metropolit kardinal Josip Bozanić, potpredsjednik HBK, i nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik BK BiH. Sudjelovali su svi članovi obiju biskupskih konferencija, osim predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića koji je videoporukom iz Varaždinskih Toplica, gdje se nalazio na liječenju, uputio pozdravnu riječ. Nakon radnog dijela zasjedanja,

biskupe je pozdravio apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua, te je progovorio o svojem nedavnom susretu s papom Franjom.

Poslije zajedničke molitve časoslova i pozdravnih govora kardinala Josipa Bozanića i Vinka Puljića, biskupi su saslušali izvješće predsjedatelja Biskupske komisije za Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu o njegovom službenom pohodu Zavodu od 14. do 17. veljače 2021. godine. Izrazili su zahvalnost Upravi Zavoda za predano vođenje te ustanove od posebne važnosti za Crkvu u Hrvata u osobito izazovnom vremenu pandemije. Također zahvaljuju časnim sestrama milosrdnicama sv.

Vinka Paulskoga i svima koji daju doprinos u životu i funkcioniranju Zavoda. Među ostalim, informirani su da u toj ustanovi trenutno borave 22 svećenika iz različitih biskupija Crkve u Hrvatskoj i BiH, koji pohađaju poslijediplomski studij na deset crkvenih (sve)učilišta u Rimu. Biskupi posebno zahvaljuju dugogodišnjem duhovniku Zavoda o. Miháliju Szentmártoniju, te žele blagoslovljeno djelovanje novom duhovniku p. Alanu Modriću.

Predsjednik Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu i ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu podnijeli su svoja godišnja izvješća te biskupe upoznali s radom hrvatskih katoličkih misija i župa širom svijeta. Spomenuto je da je u hrvatsku inozemnu pastvu 2020. godine poslano 14 novih misionara. Zagrebačkom nadbiskupu i sisačkome biskupu pridružili su se i svi članovi objiju biskupskih konferencija u izrazima zahvale brojnim hrvatskim katoličkim misijama i župama diljem svijeta, koje su pokrenule razne načine pomoći osobama pogođenim nedavnim potresima na područjima Zagrebačke nadbiskupije i Sisačke biskupije. Raduje ih da su se i katolici Hrvati u iseljeništvu ujedinili s mnogima u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i šire, koji su odmah pritekli u pomoć mnogim ljudima pogođenim teškim posljedicama potresa.

Predsjednici Caritasa dviju biskupskih konferencija izvijestili su o provedbi akcije Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini u 2020. godini, te o projektima koji se financiraju iz sredstava prikupljenih tom akcijom. I tom su prigodom biskupi zahvalili svim dobrim ljudima koji su se svojim darom uključili u taj način potpore onima koji unatoč brojnim izazovima

nastoje opstati na prostorima Bosne i Hercegovine. Također zahvaljuju svima koji su aktivno uključeni u karitativne projekte pomoći egzistencijalno ugroženim osobama. Pozivaju na sudjelovanje u predstojećem Tjednu solidarnosti koji će započeti misnim slavljem u samostanskoj i župnoj crkvi sv. Ante Padovanskog u naselju Petrićevac, u Banjoj Luci, na treću korizmenu nedjelju 7. ožujka 2021. godine.

Na zasjedanju je bilo riječi i o liturgijskim pitanjima, te su dane potrebne smjernice za nastavak zajedničkoga rada Biskupske komisije za liturgiju HBK i Vijeća za liturgiju BK BiH na novom prijevodu Misala. Članovi BK BiH i HBK informirani su i o djelovanju Biskupske komisije HBK za liturgiju te o suradnji spomenute komisije s Vijećem za liturgiju BK BiH.

Tema zajedničkoga zasjedanja bila je i buduća organizacija Hrvatske sekcije Vatikanskog radija u sklopu aktualne reforme vatikanskih medija, o čemu su predstavnici dviju biskupskih konferencija razgovarali s vodstvom Dikasterija za komunikacije Svete Stolice. Svjesni izvanredne važnosti Vatikanskoga radija tijekom proteklih 90 godina njegova postojanja, biskupi zahvaljuju svim bivšim i sadašnjim djelatnicima Hrvatske sekcije što su svoj glas stavili u službu Radosne vijesti. Raduje ih da će i u aktualnoj reformi Hrvatska sekcija Vatikanskog radija u skladu s novim tehnološkim dostignućima nastaviti biti glas Crkve u suvremenom svijetu.

*Tajništvo HBK
Tajništvo BK BiH*

PRIOPĆENJE S IZVANREDNOG ZASJEDANJA SABORA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Zagreb, 8. lipnja 2021. godine

Izvanredno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije održano je u utorak 8. lipnja 2021. godine pod predsjedanjem zadarskoga nadbiskupa Želimira Puljića, predsjednika HBK. Pozdravljajući na početku nazočne, nadbiskup Puljić izrazio je dobrodošlicu hvarskom biskupu Ranku Vidoviću koji je u međuvremenu zaređen za biskupa, a na ovom zasjedanju imenovan je predsjednikom Vijeća HBK za pastoral pomoraca i turista. Osvrnuvši se na zajedničko hodočašće članova HBK i Hrvatske redovničke konferencije dan prije, 7. lipnja

2021. godine, u Nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu, predsjednik HBK zahvalio je svima koji su sudjelovali u uspješnoj organizaciji toga događaja.

U radnom dijelu zasjedanja biskupi su razgovarali o organiziranom djelovanju laikata putem udruga, pokreta i zajednica. Istaknuto je kako crkveni dokumenti potiču vjernike laike na djelovanje u suvremenom društvu putem vjernih udruga te podupiru različite oblike njihovog djelovanja uz poticaj da se udruživanjem aktivno uključe u društveni život, kako bi dali doprinos kulturnom,

gospodarskom, društvenom i političkom životu zajednice kojoj pripadaju. Katolički laikat, neovisno o svojoj autonomnosti u području djelovanja, ima velik evangelizacijsko-pastoralni potencijal koji bi trebalo usmjeravati, te međusobnim umrežavanjem dodatno osnažiti. Nakon što su razmotreni pojedini izazovi s kojima se organizirani laikat kod nas suočava, naglašena je važnost ponovnog iščitavanja i provođenja u djelo dokumenta HBK *Za život svijeta* iz 2012. godine, koji sadrži pastoralne smjernice za apostolat vjernika laika u Crkvi i društvu.

Dio zasjedanja biskupi su posvetili temi sinodalnosti u Crkvi, što će biti glavna tema nedavno najavljene Biskupske sinode koja će se održati u Rimu 2023. godine. Sinodalnost je bitna oznaka Katoličke crkve i prati je od samoga početka njezina postojanja, s većim ili manjim očitovanjem u pojedinim razdobljima povijesti. Drugi vatikanski sabor istaknuo je biskupske konferencije kao posebno važne ustanove sinodalnosti u Crkvi, u kojima

se ostvaruje suradnja među biskupima na zajedničko dobro mjesnih Crkava. Biskupi su istaknuli iznimnu važnost sinodalnosti i u našem hrvatskom kontekstu u duhu poticaja pape Benedikta XVI. koje je uputio hrvatskim biskupima za svojeg pohoda Hrvatskoj prije deset godina. Tada je, naime, rekao: »Što budete više djelovali u plodnom suglasju među sobom i u zajedništvu s Petrovim nasljednikom, to ćete se više moći suočavati s teškoćama našega vremena.«

Budući da je Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji u doba pandemije morao biti odgođen, biskupi su na ovom zasjedanju odlučili da se održi 21. i 22. svibnja 2022. godine u Ludbregu.

Iduće zasjedanje HBK održat će se od 19. do 21. listopada 2021. godine, nakon kojega će uslijediti Šesti hrvatski socijalni tjedan 22. i 23. listopada 2021. godine.

Tajništvo HBK

SJEDNICA VIJEĆA HBK ZA ŽIVOT I OBITELJ

Ususret Godini obitelji *Amoris laetitia*

Online sjednica Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za život i obitelj s nad/biskupijskim povjerenicima za pastoral braka i obitelji održana je u popodnevnom satima u srijedu 24. veljače 2021. godine pod predsjedanjem predsjednika Vijeća mons. Mate Uzinića, nadbiskupa koadjutora Riječke nadbiskupije i apostolskog upravitelja Dubrovačke biskupije.

Voditelj Ureda HBK za život i obitelj Petar-Krešimir Hodžić izvijestio je o izvršenju zaključakâ prethodne sjednice, o ključnim aktualnostima iz prethodnog razdoblja te najavio relevantna događanja u nastavku 2021. godine. Na tragu zaključaka prethodne sjednice razmotren je nacrt velike molitvene devetnice *Hrvatska moli za život* koja će se, na prijedlog Vijeća, odvijati i u 2021. godini svakog 25. u mjesecu od 25. ožujka (Blagovijest) do 25. prosinca (Božić). Također, promišljalo se o tome kako pomoći obiteljima u njihovom hodu kroz liturgijsku godinu u cilju produblivanja vjere i jačanja obitelji kao *kućne Crkve*.

Razgovaralo se o dosadašnjem tijeku i mogućnostima dovršetka Trećeg ciklusa obiteljskog pastorala

posvećenog starijim osobama, međugeneracijskoj solidarnosti te poslanju djedova i baka. Učinjeno je to u kontekstu opće Crkve predvođene papom Franjom, koja toj problematici pridaje osobitu pozornost, a o čemu svjedoči i nedavna Papina odredba da se svake godine, 4. nedjelje u srpnju, obilježava Svjetski dan djedova, baka i starijih osoba.

Temeljem prijevoda brošure vatikanskoga Dikasterija za laike, obitelj i život, raspravljani su mogući načini provođenja Godine obitelj *Amoris laetitia* u Hrvatskoj, koju će papa Franjo otvoriti 19. ožujka 2021. godine, na svetkovinu svetoga Josipa. Previđeno je da ta godina traje do 26. lipnja 2022. godine, kada bi se u Rimu trebao održati X. svjetski susret obitelji.

Dogovorene su i neke zajedničke aktivnosti za nadolazeće razdoblje, u nadi da će se epidemiološka situacija nastaviti poboljšavati.

Tiskovni ured HBK

PRVA SJEDNICA POVJERENSTVA HBK ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKA I RANJIVIH OSOBA

Prva sjednica Povjerenstva HBK za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba pod predsjedanjem riječkoga nadbiskupa koadjutora Mate Uzinića, predsjednika Povjerenstva, održana je u utorak 2. ožujka 2021. godine, u sjedištu HBK u Zagrebu. Na 61. plenarnom zasjedanju HBK 18. i 19. siječnja 2021. godine, imenovani su članovi Povjerenstva na mandat od pet godina: vlč. Josip Bošnjaković, vlč. Ilija Jakovljević, don Ante Rako, vlč. Jakov Rađa, o. Dalibor Renić, gđa Suzana Matošević, gosp. Saša Horvat, vlč. Josip Šalković, gđa Monika Ećimović, gđa Marina Šijaković i gosp. Tomislav Vurušić.

Povjerenstvo je specijalizirano tijelo koje omogućuje i provodi djelatnost zaštite maloljetnika i ranjivih osoba u ime Hrvatske biskupske konferencije te djeluje kao podrška ustanovama posvećenog života i družbama apostolskog života, udrugama i drugim crkvenim pravnim osobama, te crkvenim pokretima na području mjerodavnosti HBK.

Zadaća Povjerenstva je savjetovanje i promicanje zaštite maloljetnika i ranjivih osoba putem predlaganja sadržaja i programa koji jačaju kulturu zaštite

maloljetnika i ranjivih osoba, pridonositi ozračju sigurnosti crkvenih mjesta, te podizanje svijesti i sprječavanje bilo kakvog oblika zlostavljanja.

U skladu s time, Povjerenstvo će predlagati preventivne mjere kako bi se pomoglo roditeljima i skrbnicima maloljetnikâ i ranjivih osoba, pastoralnim djelatnicima, klericima ili laicima, s ciljem prepoznavanja znakova zlostavljanja i primjene odgovarajućih mjera zaštite. Preventivne mjere uključuju odgojne programe koji bi se provodili u sjemeništima i kućama odgoja, uključujući kandidate za primanje svetih redova i njihovu trajnu formaciju.

Povjerenstvo će pratiti i promicati rad Metropolitanskih ureda za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba, te biskupijskih povjerenika za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba.

Iduća sjednica Povjerenstva HBK za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba najavljena je za početak lipnja.

Tiskovni ured HBK

SJEDNICA VIJEĆA HBK ZA NAUK VJERE

Redovita sjednica Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za nauk vjere pod predsjedanjem sisačkoga biskupa mons. dr. Vlade Košića održana je u četvrtak 11. ožujka 2021. godine u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Sjednici su, uz predsjednika Vijeća biskupa Košića, uživo nazočili prof. dr. Tonči Matulić, izv. prof. s. Valerija Kovač, doc. dr. Richard Pavlič, a putem mrežnoga povezivanja prof. dr. Ante Mateljan, prof. dr. Mijo Nikić i prof. dr. Mladen Parlov.

Uz redovit osvrt na aktualne teme u Crkvi i društvu, te utvrđivanje daljnjeg plana rada, velik dio sjednice bio je posvećen proučavanju i doradi dokumenta-pobudnice *Pandemija i potres – poziv na obraćenje*, koji Vijeće planira uskoro objaviti. Time Vijeće želi iz duhovno-teološke perspektive dati svoj doprinos pitanju kako se kao vjernik odnositi prema situaciji pandemije i potresa, koji su duboko potresli dosadašnje životne sigurnosti i prouzročili dalekosežne posljedice kako za pojedinoga

čovjeka i njegovu obitelj tako za Crkvu i društvo. U dokumentu pobudnici Vijeće se prvo osvrće na krive slike Boga kojima se tumači sadašnje stanje nevolje te obrađuje koju važnost ima sâm čovjek i njegovo djelovanje za prisutnost nevolja i patnje u svijetu. Vijeće želi poslati poruku nade da Bog ne napušta čovjeka u njegovim patnjama, nego mu u nedokučivoj tajni svoje ljubavi trajno nudi svoju zaštitu i spasenje. Konačno, Vijeće u svome dokumentu potiče da prevladamo strahove i jačamo se u vjeri, predlaže na koji način možemo izgraditi svoj duhovni identitet, te poziva da vrijeme krize preokrenemo u priliku za obraćenje Bogu i promjenu vlastita života.

U drugom dijelu sjednice članovi Vijeća vodili su raspravu o drugom dokumentu koji je u pripremi, a tiče se sakramentalnosti ženidbe krštenih vjernika.

Tiskovni ured HBK

SUSRET BISKUPSKE KOMISIJE HBK ZA LITURGIJU I VIJEĆA ZA LITURGIJU BK BIH

Susret Biskupske komisije HBK za liturgiju i Vijeća za liturgiju Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine pod predsjedanjem predsjednika spomenute Komisije i Vijeća mons. Zdenka Križića, gospičko-senjskoga biskupa, i mons. Franje Komarica, banjolučkoga biskupa, održan je u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu 16. ožujka 2021. godine. Na susretu su sudjelovali: član Komisije mons. Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački, i tajnik Komisije vlč. Mario Kopjar, pročelnik Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral, kao i članovi Vijeća mons. Tomo Knežević, dugogodišnji profesor liturgike na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, i vlč. Marko Stanušić, profesor liturgijske glazbe i regens chori sarajevske katedrale. Na sjednicu su se također odazvali pročelnik i asistent Katedre liturgike Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – fra Ante Crnčević i vlč. Milan Dančuo, a sudjelovali su i generalni tajnici HBK i BK BiH dr. Krunoslav Novak i mons. Ivo Tomašević.

U svom pozdravu i zahvali za dolazak biskup Križić spomenuo je da su aktualna ograničenja u vrijeme pandemije koronavirusa razlog nemogućnosti sudjelovanja pojedinih članova Komisije i Vijeća, kao i nekih pozvanih osoba stručnih na planu liturgike i liturgijske glazbe. Biskup Komarica zahvalio je na gostoprimstvu i mogućnosti da tijekom takvih susreta pronalaze najbolje načine suradnje Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine na liturgijskom

planu, što je važno ne samo za dijeceze na teritoriju tih dviju biskupskih konferencija, već i za druge biskupije u kojima se koriste liturgijske knjige na hrvatskom jeziku, kao i za vrlo brojnu hrvatsku inozemnu pastvu.

U radnom dijelu susreta sudionici su informirani o tijeku dosadašnjega rada na novom prijevodu Rimskog misala na hrvatski jezik. Dogovorena je metodologija daljnjeg rada u kojoj će posebnu važnost imati liturgičari, ali i druge stručne osobe poput liturgijskih glazbenika, bibličara, dobrih poznavatelja latinskog jezika itd. Dogovoren je skori susret liturgičara s konkretnim zadacima.

Sudionici zasjedanja dogovorili su i prijedlog prijevoda triju dodanih zaziva u Lauretanskim litanijama koji će, uz obrazloženje, biti dostavljen predsjednicima HBK i BK BiH kako bi bili službeno odobreni.

Na zasjedanju je bilo riječi i o završetku tehničke pripreme i prijeloma kantuala hrvatske liturgijske pjesmarice Pjevajte Gospodu pjesmu novu, koji će zajednički izdati HBK i BK BiH.

Nazočni sudionici razgovarali su i o izmjenama Statuta Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral pri HBK, u skladu sa zadaćom koju su članovi HBK i BK BiH na zajedničkom plenumu povjerali predsjednicima spomenute Komisije i Vijeća, te generalnim tajnicima tih dviju biskupskih konferencija.

Tiskovni ured HBK

SJEDNICA ODBORA ZA MLADE HBK

Odbor Hrvatske biskupske konferencije za mlade održao je u ponedjeljak 3. svibnja 2021. godine prvu *online* sjednicu pod predsjedanjem novog predsjednika Odbora, šibenskoga biskupa Tomislava Rogića. Članovi Odbora su povjerenici za mlade iz pojedinih nad/biskupija i redovničkih zajednica.

Nakon molitve koju je predvodio biskup Rogić, članovi Odbora predstavili su trenutačnu situaciju rada s mladima u svojim sredinama koja je bitno obilježena raznim ograničenjima uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19. Istaknuto je kako mnogi mladi pokazuju veliku potrebu za osobnom duhovnom pratnjom te da im iskustvo susretanja putem društvenih mreža ne može

nadomjestiti istinsku punoću doživljaja koju imaju u radionicama i osobnim susretima.

Zbog potresa koji je pogodio Zagreb prošle godine, nije održan Susret hrvatske katoličke mladeži, kako je bilo predviđeno. Članovi Odbora pozvani su da mole za prestanak pandemije i da promišljaju o idućem domaćinu susreta mladih.

Najavljeni su ljetni kampovi za mlade na Mljetu, koji organizira SKAC *Dubrovnik*, i na Modravama, u organizaciji udruge SKAC *Palma* iz Zagreba.

Tiskovni ured HBK

SJEDNICA VIJEĆA HBK ZA ŽIVOT I OBITELJ I SASTANAK NAD/BISKUPIJSKIH POVJERENIKA ZA PASTORAL BRAKA I OBITELJI

Godina obitelji *Amoris laetitia* – poticaj razvoju pastoralnoga braka i obitelji u Hrvatskoj

Sastanak nad/biskupijskih povjerenika za pastoralnoga braka i obitelji te sjednica Vijeća HBK za život i obitelj održani su u utorak 11. svibnja 2021. godine u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, pod predsjedanjem predsjednika Vijeća mons. Mate Uzinića, riječkoga nadbiskupa koadjutora.

Zbog poštivanja propisanih epidemioloških mjera povjerenici su se sastali u jutarnjim, a članovi Vijeća u popodnevnim satima. Oni koji su bili spriječeni osobno doći, sudjelovali su *online*. Petar-Krešimir Hodžić, voditelj Ureda HBK za život i obitelj, i jedne i druge izvijestio je o provođenju zaključaka prethodne sjednice, kao i o nekim aktualnostima. Također, podnio je izvješće o sudjelovanju na online sastanku nacionalnih voditelja za obitelj i život europskih biskupskih konferencija održanom 5. svibnja 2021. godine u organizaciji Komisije za obitelj i život Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE). Naposljetku, najavio je nekoliko predstojećih događanja za koja je izvjesno da će biti održana.

Na oba događanja nastavilo se promišljati o dovršetku aktualnog ciklusa obiteljskog pastoralnoga i mogućnosti održavanja Četvrtog nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji u proljeće 2022. godine u Ludbregu, u Varaždinskoj biskupiji. Istaknuta je važnost animiranja svećenika i drugih djelatnika obiteljskog pastoralnoga na provođenju priprema za spomenuti susret ponajprije u župama. Preporučeno je da se to, među ostalim, učini uz pomoć priređenih kateheza *Osmišljena starost* Vijeća te snimki radioemisija u kojima su kateheze obrađivane od listopada 2020. godine na Hrvatskom katoličkom radiju i Radio Mariji (dostupne za preuzimanje na mrežnoj stranici Ureda HBK za život i obitelj <https://obitelj.hbk.hr>).

S obzirom na primijećeno preklapanje sadržaja (aktualni ciklus obiteljskog pastoralnoga; Svjetski dan djedova,

baka i starijih osoba; Godina svetoga Josipa i Godina obitelji *Amoris laetitia*), usuglašeno je kako treba poraditi na boljem usklađivanju djelovanja na svim razinama, a osobito pojačavajući nastojanja da se izabrani sadržaji obrađuju u župama. Na tome tragu, ponovno je naglašena važnost postojanja funkcionalnih zajednica obitelji u župama bez kojih se ne može računati na sustavan razvoj pastoralnoga braka i obitelji.

Povjerenici i vijećnici raspravljali su i o mogućnostima obilježavanja prvog Svjetskog dana djedova, baka i starijih osoba u nedjelju 25. srpnja ove godine. Uz postojeće koje nudi Dikasterij za laike, obitelj i život te međunarodno Udruženje katoličkih djedova i baka (CGA), iz rasprave su proizašli i neki dodatni prijedlozi, ideje i sadržaji. Zaključeno je kako starije osobe treba aktivno uključiti u obilježavanje toga dana tako da se osjete vrednovane i uvažene.

Središnja točka bila je odvijanje Godine obitelji *Amoris laetitia* kako bi je se, na najbolji mogući način, iskoristilo kao poticaj razvoju pastoralnoga braka i obitelji Crkve u Hrvatskoj. Povjerenici su se odazvali pozivu na sudjelovanje u radioemisiji *Radost ljubavi u obitelji* na HKR-u koju je Ured HBK za život i obitelj ciljano pokrenuo u kontekstu Godine obitelji. Razmatrajući ponuđenih dvanaest prijedloga za aktualizaciju pobudnice *Amoris laetitia*, zaključeno je kako, uz ona područja pastoralnoga braka i obitelji koja su već donekle zastupljena, svakako treba iskoristiti prigodu i angažiranije poraditi na razvoju podzastupljenih područja poput pastoralnoga razvedenih i ponovno vjenčanih te pastoralnoga obitelji suočenih s pojačanim životnim izazovima poput invaliditeta ili služenja zatvorske kazne nekog od članova.

Tiskovni ured HBK

SJEDNICA POVJERENSTVA HBK ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKÂ I RANJIVIH OSOBA

Druga sjednica Povjerenstva Hrvatske biskupske konferencije za zaštitu maloljetnikâ i ranjivih osoba održana je pod predsjedanjem riječkoga nadbiskupa koadjutora i apostolskog upravitelja Dubrovačke biskupije Mate

Uzinića u sjedištu HBK 1. lipnja 2021. godine. Nakon molitve i pozdravne riječi predsjednika Povjerenstva, članovi su iznijeli koje su edukacije iz područja zaštite maloljetnika i ranjivih osoba do tada održane. Tijekom

zadnjih nekoliko godina održano je više edukacija za bogoslove, svećenike, redovnike, redovnice i vjeroučitelje, koje su bile različito organizirane te se uvidjela potreba za usustavljenjem preventivnih napora.

Članovi Povjerenstva istaknuli su primjere nekih europskih država koje provode preventivne mjere i kako se od njih može učiti, koja su specifična područja o kojima se mora voditi računa, te je dan uvid u stručnu literaturu koja postoji na hrvatskom jeziku. Mr. sc. Marina Šijaković predstavila je rad Centra za promicanje dobrobiti ranjivih osoba na Hrvatskom katoličkom sveučilištu koji je nastao po uzoru na Centar za zaštitu djece u Rimu i uz njihovu idejnu i stručnu podršku. Primarna djelatnost Centra je prevencija, odnosno različitim oblicima edukacija omogućiti podizanje svijesti i povećanje osjetljivosti za prepoznavanje nasilja, zlostavljanja i

zanemarivanja, te kako postupati kada se nasilje dogodi. Predstavljen je i nacrt programa namijenjenog djelatnicima u odgojnim ustanovama, svećenicima, redovnicima i redovnicima.

Kako bi uspješno provodili zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba, te bili podrška ustanovama posvećenog života, udrugama i drugim crkvenim i pravnim osobama, kao i crkvenim pokretima na području mjerodavnosti HBK, potrebno je osigurati bolju vidljivost i dostupnost informacija te osnažiti članove Povjerenstva i biskupijske povjerenike s potrebnim znanjima i vještinama. S tom je svrhom imenovana radna skupina za organiziranje stručnog kolokvija koji je planiran za 25. listopada 2021. godine.

Tiskovni ured HBK

IMENOVANJA

DON RANKO VIDOVIĆ IMENOVAN HVARSKIM BISKUPOM

Papa Franjo imenovao je za novoga hvarskog biskupa don Ranka Vidovića, dosadašnjeg župnika Župe Gospe od Otoka u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, priopćila je danas, 4. ožujka 2021. godine, Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj.

Don Ranko Vidović rođen je 6. svibnja 1961. godine u Čerleku, u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji. Osnovnu školu pohađao je u mjestu Mliništu kod Metkovića (1968. – 1976.), klasičnu gimnaziju u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu (1976. – 1980.) i filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu (1980. – 1986.). Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1986. godine u župi Gospe od zdravlja u Splitu-Dobri, te je inkardiniran u Splitsko-makarsku nadbiskupiju.

Nakon svećeničkog ređenja obnašao je sljedeće službe: od 1986. do 1988. – kapelan u Kaštel Kambelovcu;

od 1988. do 2014. – župnik u Splitu-Lovrinac; od 2014. – župnik Župe Gospe od Otoka u Solinu; od 5. prosinca 1988. – član nadbiskupskoga povjerenstva za sjemeništa i duhovna zvanja, te od 31. listopada 2014. dekan Solinskoga dekanata.

Za biskupa je zaređen u hvarskoj katedrali sv. Stjepana I., pape i mučenika, u subotu 22. svibnja 2021. godine. Glavni zaređitelj bio je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić, a suzaređitelji splitsko-makarski nadbiskup koadjutor i apostolski upravitelj porečki i pulski mons. Dražen Kutleša i mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski i hvarski mons. Petar Palić.

Tiskovni ured HBK

S. IVANA MARGARIN IMENOVANA NACIONALNOM RAVNATELJICOM PAPINSKIH MISIJSKIH DJELA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Dekretom Kongregacije za evangelizaciju naroda u Rimu od 15. lipnja 2021. godine, nacionalnom ravnateljicom Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj za petogodišnje razdoblje (2021. – 2026.) imenovana je s. Ivana Margarin, redovnica Družbe Kćeri Božje ljubavi. Imenovanje je uslijedilo nakon isteka drugoga petogodišnjeg mandata dosadašnjega nacionalnog ravnateljica PMD-a vlč. Antuna Štefana, svećenika Varaždinske biskupije.

Nova ravnateljica PMD-a s. Ivana rođena je u Karlovcu gdje je završila osnovnu školu i Opću gimnaziju, nakon koje je 2001. godine stupila u samostan Družbe

Kćeri Božje ljubavi. Prve zavjete položila je 2006., a doživotne 2011. godine. Diplomirala je talijanski jezik i književnost te informacijske znanosti, smjer arhivistika, 2013. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 2016. tajnica je Provincije Božje providnosti Družbe Kćeri Božje ljubavi i odgojiteljica juniorki. U službama koje je do sada obnašala i koje obnaša u duhu Majke Franziske Lechner, utemeljiteljice Družbe Kćeri Božje ljubavi, s. Ivana njeguje misionarski duh koji će u novoj službi još više doći do izražaja.

Tiskovni ured HBK

MARIO KOPJAR IMENOVAN PROČELNIKOM HRVATSKOG INSTITUTA ZA LITURGIJSKI PASTORAL

Dr. sc. Mario Kopjar imenovan je pročelnikom Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral na 61. plenarnom zasjedanju sabora Hrvatske biskupske konferencije koji je održan u Zagrebu 18. i 19. siječnja 2021. godine. Dr. sc. Mario Kopjar rodom je iz mjesta Ključ pokraj Novog Marofa, Župa svetih Fabijana i Sebastijana, Oštrice. Nakon mature u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu, 1996. godine započeo je filozofsko-teološku formaciju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 1999. odlazi na dodiplomski studij u Rim gdje je, kao pitomac Papinskog zavoda *Germanicum et Hungaricum*, do 2002. bio student Papinskog sveučilišta *Gregoriana*. Nakon đakonskog ređenja u Rimu i postignute diplome, 2002. upisuje poslijediplomski studij iz liturgike na Papinskom institutu liturgike u Rimu. Za svećenika Varaždinske biskupije zaređen je 21. lipnja 2003. godine. Stupanj magisterija postigao je 2005. na Papinskom institutu liturgike *Sant'Anselmo* u Rimu. Potom

je dvije godine djelovao u službi župnog vikara u Župi svetog Nikole biskupa u Varaždinu. Od 2007. do 2008. godine bio je župnik u Murskom Središću. Godine 2008. odlazi na doktorski studij u Rim. Obranio je 2012. godine doktorsku dizertaciju s temom: *Abitare la parola vivente. Lo spazio postmoderno e la dinamica della parola nella liturgia* (Nastaniti živu Riječ. Postmoderni prostor i dinamika riječi u liturgiji). Po povratku u domovinu imenovan je predstojnikom Ureda za liturgijski pastoral i sakralnu arhitekturu Varaždinske biskupije. U isto vrijeme povjerena mu je i služba ceremonijara. Godine 2016. imenovan je članom novopostavljenog Stolnog kaptola Blažene Djevice Marije na nebo uznesene u Varaždinu. Među ostalim, radio je na brojnim projektima uređenja svetišta, oltarâ, ambonâ, krstionica i drugih liturgijskih stvari u crkvama i kapelicama diljem Varaždinske biskupije.

Tiskovni ured HBK

ALAN MODRIĆ, DI, IMENOVAN DUHOVNIKOM PAPINSKOG HRVATSKOG ZAVODA SV. JERONIMA U RIMU

Predsjednik Biskupske komisije za Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u akademskoj godini 2020./2021. vrhbosanski nadbiskup koadjutor i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u Bosni i Hercegovini Tomo Vukšić, u ime hrvatskih biskupa, u srijedu 27. siječnja 2021. godine imenovao je isusovca o. Alana Modrića, profesora kanonskoga prava na Papinskom sveučilištu *Gregoriana*, novim duhovnikom Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu. O. Modrić je u službi zavodskoga duhovnika naslijedio o. Mihálya Szentmártonija, DI, koji je tu službu obnašao tijekom gotovo 20 godina, od 30. rujna 2001. do 17. veljače 2021. godine.

O. Alan Modrić rođen je 14. veljače 1975. godine u Zagrebu od majke Vlaste i oca Nikole. U istome gradu pohađa osnovnu školu od 1981. do 1989., kao i XVI. gimnaziju od 1989. do 1993. godine. Nekoliko godina studira i na Pravnom fakultetu Zagrebačkog sveučilišta. Nakon dugog promišljanja i pažljivog razlučivanja odlučuje se za duhovni poziv zbog čega ulazi u Družbu Isusovu 18. listopada 2001. godine. Nakon dvije godine novicijata u Zagrebu, polaže prve redovničke zavjete 13. studenoga 2003. Dvogodišnji filozofski studij završava 2005. godine na tadašnjem Filozofskome fakultetu Družbe Isusove

(danas Fakultet filozofije i religijskih znanosti) u Zagrebu, nakon čega odlazi u Osijek na dvogodišnje razdoblje apostolskog rada u tamošnjem isusovačkom samostanu i Isusovačkoj klasičnoj gimnaziji. Godine 2007. dolazi u Rim na studij teologije na Papinsko sveučilištu *Gregoriana*, boraveći u isusovačkome zavodu *Gesù sve* do 2010. kada završava teološki studij. Za svećenika je zaređen po rukama biskupa Valentina Pozaića na svetkovinu sv. Ignacija Lojolskog 31. srpnja 2010. u Zagrebu. Iste godine upisuje poslijediplomski studij iz kanonskog prava na *Gregoriani*. Godine 2013. postiže titulu magistra kanonskog prava (licencijat), a titulu doktora 2017. kada i započinje službu profesora na istome sveučilištu, gdje predaje kolegije povezane s hijerarhijskim uređenjem Crkve sve do danas. U akademskoj godini 2019./2020. boravio je u Meksiku u sklopu posljednjeg razdoblja svoje redovničke formacije, tzv. treće probacije (kušnje), prijeko potrebne za polaganje posljednjih zavjeta.

Službu zavodskoga duhovnika, s mandatom na pet godina, o. Modrić preuzeo je na Pepelnicu, 17. veljače 2021. godine.

Tiskovni ured HBK

VIJESTI

HBK PRIDRUŽILA SE MOLITVI CRKVE U EUROPI ZA ŽRTVE PANDEMIJE

Vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj mons. Jure Bogdan predslavio je euharistiju za žrtve koronavirusa u Europi, u sjedištu HBK u Zagrebu, u srijedu 24. veljače 2021. godine, kada je prema utvrđenom rasporedu Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) bila na redu Hrvatska biskupska konferencija. S vojnim ordinarijem suslavili su vrhbosanski nadbiskup koadjutor i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH Tomo Vukšić, mostarsko-duvanjski biskup i trebinjsko-mrkanjski i hvarski apostolski upravitelj Petar Palić, generalni tajnik HBK vlč. Krunoslav Novak te ostali svećenici djelatni pri HBK. U slavlju su sudjelovali i vjernici djelatni u ustanovama HBK.

»Na poziv predsjednika Vijeća biskupskih konferencija Europe, kardinala Angela Bagnasca, umirovljena nadbiskupa Genove, da se ove godine u korizmi, počevši od Pepelnice, svaki dan u jednoj od biskupskih konferencija europskog kontinenta moli za žrtve pandemije bolesti COVID-19, biskupi HBK sa svojim vjernicima rado prihvaćaju ovu molitvenu inicijativu, uključuju se u molitvu Crkve na europskome kontinentu za tu nakanu. U ovoj misnoj žrtvi spominjemo se i obitelji koje su u tuzi zbog gubitka najmilijih i svih onih koji su i u ovome času pogođeni tom bolešću i zabrinuti za svoj život. Molimo također za sve one koji brinu o bolesnicima«, rekao je mons. Bogdan uvodeći u slavlje.

Podsjetivši na broj preminulih od posljedica bolesti COVID-19, vojni ordinarij je na početku homilije

upozorio da su vidljive i druge posljedice pandemije »od narušena zdravlja, nesigurnosti i strahova, prisilno prekinutih životnih navika, međusobnoga udaljavanja, gotovo do otuđenja, i povlačenja u sebe pred neizvjesnostima. Kao da se svijet uhvatio u stupicu iz koje ne zna kako izići«, ustvrdio je mons. Bogdan.

»Međutim, krize nisu pogodno vrijeme samo za jadikovke, sažaljevanje, malodušnost ili očajavanje, nego kudikamo više prigoda za preispitivanje, propitivanje, prosuđivanje i vrjednovanje. Potrebno je pronaći siguran oslonac, čvrsto uporište, ono što je stalno i nije podložno trenutnomu«, istaknuo je, dodavši da je vrijeme korizme milosni dar za ponovno vrednovanje. »Dok se brinemo kako sačuvati zdravlje i posao, potrebno je također zadržati vedrinu duha, učvrstiti vjeru i pouzdanje u Božju providnost i zaštitu«, upozorio je mons. Bogdan.

»O, kada bi svi čeznuli za Božjom blizinom i shvatili vlastitu malenost, krhkost pred svim što nas nadilazi i u Bogu tražili spas – kada bi cijeli svijet bio zahvaćen obraćenjem; obraćenjem Bogu koji je bogat milosrdem i pere od svake krivice, čisti od svakoga grijeha«, zavapio je na kraju homilije vojni ordinarij Jure Bogdan. Zaključio je kako je naš Bog »pun sućuti, obnavlja i stvara čisto srce, duh postojan i ne prezire srce raskajano, ponizno. Takav je naš Bog, čija smo ikona, slika i odsjaj, otisak.«

IKA/HKM

REDOVIT POLUGODIŠNJI SASTANAK STALNOGA VIJEĆA HBK S PREDsjedNIKOM VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Vlade Andrej Plenković zajedno s članovima Vlade održao je u ponedjeljak 12. travnja 2021. godine redovit polugodišnji sastanak s članovima Stalnog vijeća HBK, na čelu s predsjednikom Hrvatske biskupske konferencije zadarskim nadbiskupom mons. Želimirom Puljićem, u Nacionalnoj

i sveučilišnoj knjižnici, izvijestila je Služba za odnose s javnošću Vlade RH.

Na sastanku je izraženo zadovoljstvo kvalitetnim odnosima Vlade i Katoličke Crkve. Istaknuli su važnost kontinuiranoga dijaloga o brojnim društvenim temama i nastavku rješavanja pitanja koja se tiču rada Mješovite

komisije HBK i Vlade. Tome pridonose i redoviti sastanci dvaput godišnje predstavnika Vlade i Stalnog vijeća HBK.

Razgovaralo se i o radu karitativnih ustanova Katoličke Crkve koje daju velik doprinos u pružanju pomoći građanima u sklopu socijalne skrbi.

Predstavnici HBK izvijestili su o oštećenjima koje su nakon razornih potresa pretrpjele crkve smještene u kulturno-povijesnoj cjelini Zagreba, osobito zagrebačka katedrala, te širem gradskom području, kao i na području Sisačko-moslavačke, Karlovačke, Zagrebačke te Krapinsko-zagorske županije.

Predstavnici Vlade predstavili su dosad poduzete mjere zaštite na najugroženijim kulturnim dobrima, a osvrnuli su se i na daljnje korake u obnovi potresom stradalih područja te mogućnostima korištenja sredstava iz Fonda solidarnosti EU za provedbu mjera zaštite kulturne baštine.

Razgovaralo se i o trenutačnoj epidemiološkoj situaciji te aktivnostima koje se poduzimaju u borbi protiv koronavirusa, kao i provedbi cijepljenja te pridržavanju svih epidemioloških mjera, što je ključno za očuvanje zdravlja hrvatskih građana i suzbijanje širenja zaraze u okolnostima pandemije.

Na sastanku su sudjelovali predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup mons.

Želimir Puljić, potpredsjednik HBK zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, te ostali članovi Stalnog vijeća: predsjednik Komisije HBK za odnose s državom splitsko-makarski nadbiskup koadjutor i apostolski upravitelj Porečke i Pulske biskupije mons. Dražen Kutleša, đakovačko-osječki nadbiskup mons. Đuro Hranić i gospičko-senjski biskup mons. Zdenko Križić. Prisutni su bili i predsjednik Hrvatskog Caritasa varaždinski biskup mons. Bože Radoš, generalni tajnik HBK vlč. Krunoslav Novak i prof. dr. sc. Roberto Antolović, prorektor za znanost Hrvatskoga katoličkog sveučilišta.

Uz predsjednika Vlade bili su potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ministar zdravstva Vili Beroš, ministrica kulture i medija i predsjednica Komisije za odnose s vjerskim zajednicama Nina Obuljen-Koržinek, ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Josip Aladrović, ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Nataša Tramišak, ministar znanosti i obrazovanja Radvan Fuchs te ravnatelj Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama Šime Jerčić.

IKA/HKM

ZAJEDNIČKO HODOČAŠĆE HBK I HRK U NACIONALNO SVETIŠTE SV. JOSIPA U KARLOVCU

Članovi Hrvatske biskupske konferencije i Hrvatske redovničke konferencije u ponedjeljak 7. lipnja 2021. godine zajedno su hodočastili u Hrvatsko nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu, gdje je misu predslavio potpredsjednik HBK zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić.

Na početku slavlja okupljenima se obratio predsjednik Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života gospičko-senjski biskup Zdenko Križić. Istaknuo je da godišnji susreti biskupâ i viših redovničkih poglavara i poglavarica Crkve u Hrvatskoj nisu i ne smiju biti samo formalnost, nego mjesto na kojem zajednički mole i traže odgovore na mnoga važna pitanja za život Crkve i njezina djelovanja u hrvatskom narodu. Rekavši da su se okupili u Godini sv. Josipa u njegovu svetištu, biskup Križić podsjetio je na riječi pape Franje iz apostolskog pisma Patris Corde u kojem »stavlja naglasak na Josipovu poslušnost Bogu i njegovu ljubav prema povjerenom mu obitelji te njegovu hrabrost kojom kao glava obitelji odvažno predvodi obitelj kroz teška životna iskušenja pred kojima nikad nije očajavao, nego se s njima suočavao s velikim pouzdanjem u Boga«. »To

je konkretna poruka za sve nas. I nama je Bog povjerio obitelji vjernika i redovničkih zajednica sa željom da te obitelji predvodimo u vjernosti Bogu za dobro njegova mistična tijela. Traži od nas da budemo više proroci nego službenici, da budemo više svjedoci nego nadređeni«, zaključio je biskup Križić.

Homiliju je izrekao predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić. »Ovim hodočašćem u Nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu želimo poput milosrdnog Samarijanca (Mt 13,44) biti blizu svima koji su pogođeni opakom koronavirusnom bolešću i potresom u našem glavnom gradu Zagrebu i na Banovini«, rekao je na početku. Osvrnuvši se na ulogu biskupa u Crkvi, istaknuo je da »pred izazovima apostazije u sekulariziranom svijetu biskup ima biti prorok koji naviješta prave vrjednote. Dok srcem Dobroga pastira ide tražiti što je izgubljeno, ne smije se bojati razobličavati krive antropologije i upozoravati na zavodljive ideologije koje šire poluistine o čovjeku i njegovu spasenju.« Potom se osvrnuo i na ulogu redovnika i redovnica. Istaknuvši povezanost četiriju službi: diakonije, koinonije, kerigme i liturgije, istaknuo je četiri bitna elementa posvećenog

života. »Ponajprije tu je Duh Sveti koji je nadahnuće i pokretač svakog dobrog djela. Nakon toga slijedi odluka čovjeka da radikalno bira stil života prema Isusovim savjetima, u konkretnoj zajednici koja duhom crkvenosti živi i ostvaruje konkretan program prema kojem se događa osobno posvećenje i slava Božja.« Upozorio je kako se u zvanju prolazi kroz »klance i jadikovce«. Kada procjenjujemo koliko je netko »uspio u posvećenom zvanju«, to se ne mjeri ovozemaljskim »mjerilima uspjeha, ostvarenja, prestiža, nego stupnjem usvajanja vrjednota«.

Na kraju mise kardinal Bozanić predmolio je zajedničku posvetnu molitvu sv. Josipu. Prije toga, kardinal je Bogu posvećenim osobama odao priznanje i zahvalnost,

rekavši da su one u Crkvi »dar, bogatstvo i znak pluralizma«. Kao uzor istaknuo je graditelja karlovačkog svetišta mons. Marijana Radanovića, ustvrdivši da takvi ljudi nose Crkvu.

Na kraju je riječ uputio i predsjednik HRK fr. Slavko Slišković, OP. Izrazio je radost zbog zajedništva članova HBK i HRK. »Vjerujem da se svatko od nas u svojoj službi suočio s buđenjem od snova, što se događalo i sv. Josipu, ali i sviješću o nedostatku vlastite snage da probleme koji su uzrokovali nesanicu sâm riješi«, rekao je, istaknuvši potrebu Josipovog primjera i zagovora da unatoč tomu mogu obnašati povjerene službe.

IKA/HKM

MONS. IVAN ŠTIRONJA IMENOVAN I ZAREĐEN ZA KOTORSKOGA BISKUPA

Papa Franjo prihvatio je 22. prosinca 2020. godine odreknuce mons. Ilije Janjića od pastoralnog vodstva Kotorske biskupije, koje je podnio zbog navršene dobne granice, te imenovao novim kotorskim biskupom don Ivana Štironju, svećenika Trebinjsko-mrkanske biskupije.

Mons. Ivan Štironja rođen je 10. svibnja 1960. godine u Pješivcu, tadašnja župa Prenj, danas Aladinići, u Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji, u obitelji od desetero djece. Otac Stojan i majka Anica, rođena Bošković, rodili su tri sina i sedam kćeri – od kojih je jedna preminula još kao beba. Mons. Štironja je osnovnu školu polazio na Pileti, u Crnićima (1967. – 1975.), gimnaziju u Dubrovačkom sjemeništu kod isusovaca (1975. – 1979.), vojnu obvezu je služio na Visu i u Šibeniku (1979. – 1980.), a bogoslovni studij pohađao na Visokoj filozofsko-teološkoj školi u Sarajevu (1980. – 1986.).

Za svećenika Trebinjsko-mrkanske biskupije zaređio ga je biskup Pavao Žanić u mostarskoj katedrali 29. lipnja 1986. godine. Službovao je kao župni vikar u Dračevu (1986. – 1987.). Kao mladomisnik don Ivan se javio u misije i pola godine pripremao se u Londonu za afričke misije i učio engleski jezik (1988.). Misijsku je djelatnost obavljao u župi Kaning'ombe u biskupiji Iringi u Tanzaniji (1988. – 1992.). Biskup Žanić ga je pozvao iz misija i poslao u hrvatsku župu u Oakville, biskupija Hamilton u Kanadi, gdje je djelovao tri i pol godine (1993. – 1996.). Uz redovit pastoralni i liturgijski život u župi, uređivao je župni bilten i svakoga tjedna govorio na radiju Torontu hrvatskim vjernicima.

Žanićev nasljednik biskup Ratko Perić poslao ga je na studij liturgije u Padovu, gdje je na *Istituto di liturgia pastorale* pohađao dvije godine liturgijske predmete i položio potrebne ispite. Ujedno je pastoralno skrbio za

Hrvate u Padovi i Milanu. Biskup ga je pozvao u Mostar za župnika katedrale (1998. – 2002.), a zatim ga je imenovao biskupskim vikarom za pastoral (2002. – 2011.)

Kongregacija za evangelizaciju naroda imenovala ga je 1. ožujka 2011. godine nacionalnim ravnateljem Papinskih misijskih djela BiH. Na toj je službi ostao do rujna 2016. godine, a od listopada 2016. do biskupskog imenovanja bio je na službi župnika i upravitelja Svetišta Presvetog Srca Isusova u Studencima. Bio je član raznih tijela pri BK BiH.

Osim spomenutih službi bio je član Prezbiterskoga vijeća, Zbora savjetnika, Nadzornoga vijeća Biskupijskoga Caritasa, predsjednik Svećeničke uzajamnosti, povjerenik za mladež, povjerenik za duhovna zvanja.

U *Crkvi na kamenu* vodio je iz mjeseca u mjesec liturgijsku rubriku *Liturgija i život*, te potom misijsku rubriku *Za evangelizaciju naroda*. Biskup ga je imenovao dijecezanskim ravnateljem misijskih djela u prosincu 1999. godine. Pokazao se odgovornim promicateljem raznih inicijativa u korist općih misija i posebice hrvatskih misionara. Pisao je u *Radosnoj vijesti*, glasilu Papinskih misijskih djela za područja biskupskih konferencija BiH i Hrvatske.

Mons. Štironja za biskupa je zaređen srijedu 7. travnja 2021. godine u katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru po rukama splitsko-makarskog nadbiskupa i metropolita mons. Marina Barišića te suzareditelja barskog nadbiskupa i apostolskog upravitelja Kotorske biskupije mons. Rroka Gjonlleshaja i mostarsko-duvanjskog biskupa i apostolskog upravitelja trebinjsko-mrkanskog i hvarškoga mons. Petra Palića.

IKA/HKM

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

HR-10000 ZAGREB, Ksaverska cesta 12A

Tel. 01 5635 001

e-mail: info@hbk.hr

www.hbk.hr

ISSN 1332-2354

GODIŠTE XX. □ ZAGREB 2021. □ BROJ 1 (29)

